

Phương pháp 1:

PHƯƠNG PHÁP BẢO TOÀN ĐIỆN TÍCH

1.1. Cơ sở phương pháp

Trong nguyên tử, số hạt mang điện tích dương (proton) bằng số hạt mang điện tích âm (electron) nên trong nguyên tử trung hòa về điện tích. Phân tử được tạo thành từ các nguyên tử nên cũng trung hòa về điện tích.

$$\Rightarrow \text{Trong dung dịch: } \sum \text{mol}(+) = \sum \text{mol}(-)$$

Giả sử trong dung dịch gồm 4 ion: A^+ (a mol); B^{2+} (b mol); D^- (d mol); E^{2-} (e mol). Áp dụng định luật bảo toàn điện tích ta có:

$$a + 2b = d + 2e$$

Chú ý: 1. Khối lượng muối trong dung dịch bằng tổng khối lượng các cation và anion tạo muối có trong dung dịch.

2. Phương pháp bảo toàn điện tích thường dùng kèm với bảo toàn khối lượng, phương trình ion thu gọn (Xem thêm phương pháp 2 và phương pháp 6) và phương pháp bảo toàn electron.

1.2. Các dạng toán thường gặp

Ví dụ 1: Cho dung dịch A chứa: 0,03 mol Ca^{2+} ; 0,13 mol Mg^{2+} ; 0,2 mol Cl^- và x mol SO_4^{2-} . Giá trị của x là:

A. x = 0,04 mol

B. x = 0,12 mol

C. x = 0,06 mol

D. x = 0,32 mol

Giải:

Áp dụng định luật bảo toàn điện tích ta có:

$$0,03.2 + 0,13.2 = 0,2.1 + 2.x$$

$$\Rightarrow x = 0,06$$

$\Rightarrow$ Phương án C

Ví dụ 2: Dung dịch A gồm 5 ion: Mg^{2+} , Ba^{2+} , Ca^{2+} , 0,1 mol Cl^- và 0,2 mol NO_3^- . Thêm từ từ dung dịch K_2CO_3 0,1M vào dung dịch A đến khi lượng kết tủa lớn nhất thì thể tích dung dịch K_2CO_3 cho vào?

A. 1,5 lít

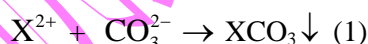
B. 3 lít

C. 2 lít

D. 2,5 lít

Giải:

Khi thêm K_2CO_3 vào dung dịch A, cả 3 Cation đều bị kết tủa theo phương trình có dạng:

Gọi a là số mol X^{2+} . Trong dung dịch lúc này bao gồm: a mol X^{2+} , 0,1 mol Cl^- , 0,2 mol NO_3^- .

Áp dụng bảo toàn điện tích ta có: $2a = 0,1.1 + 0,2.1$

$$\Rightarrow a = 0,15$$

Theo phương trình (1): $n_{X^{2+}} = n_{CO_3^{2-}} = n_{K_2CO_3} = 0,15$

$$\Rightarrow V_{K_2CO_3} = \frac{0,15}{0,1} = 1,5 \text{ lít}$$

$\Rightarrow$ Phương án A

Ví dụ 3: Có 500 ml dung dịch chứa Na^+ , NH_4^+ , CO_3^{2-} , SO_4^{2-} . Tiến hành các thí nghiệm: Lấy 100 ml dung dịch X tác dụng với dung dịch HCl dư thu được 2,24 lít CO_2 (đktc). Nếu cho 100 ml dung dịch X tác dụng với $BaCl_2$ dư thì thu được 43 gam kết tủa. Còn nếu cho 100 ml dung dịch X tác dụng với NaOH dư thì thu được 4,48 lít khí (đktc). Tổng khối lượng muối có trong 500 ml dung dịch X là.

A. 100,1 gam

B. 96,8 gam

C. 86,2 gam

D. 119,0 gam

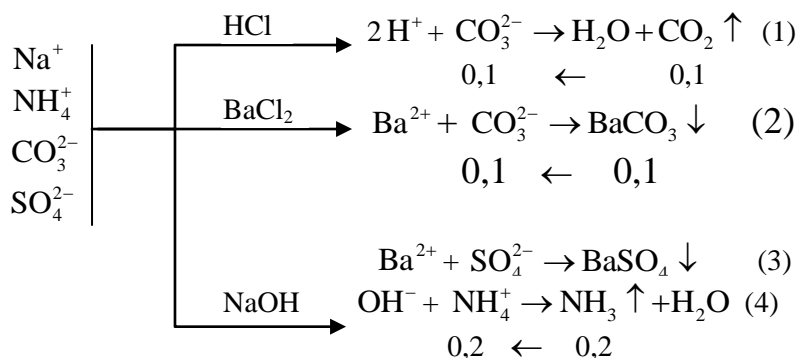
Hướng dẫn:

$$n_{CO_2} = 0,1; n_{NH_3} = 0,2$$

P1: Chỉ có CO_3^{2-} phản ứng theo (1) $\Rightarrow n_{CO_3^{2-}} = 0,1$

P2: Cả CO_3^{2-} và SO_4^{2-} phản ứng theo (2) và (3). Dựa vào số mol CO_3^{2-} từ phần 1 $\Rightarrow n_{\text{SO}_4^{2-}} = 0,1$

P3: Chỉ có NH_4^+ phản ứng theo (4). $n_{\text{NH}_4^+} = n_{\text{NH}_3} = 0,2$

Áp dụng bảo toàn điện tích $\Rightarrow n_{\text{Na}^+} = 0,2$

Khối lượng muối bằng tổng khối lượng các ion

$\Rightarrow$ Khối lượng muối trong dung dịch ban đầu là: $(0,1.60 + 0,1.96 + 0,2.23 + 0,2.18).5 = 119$ gam

$\Rightarrow$ Phương án D

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Đun nóng dung dịch X chứa 0,1 mol Ca^{2+} , 0,5 mol Na^+ , 0,1 mol Mg^{2+} , 0,3 mol Cl^- và x mol HCO_3^- được m gam kết tủa. Giá trị của m là:

- A. 20,2   B. 10   C. 18,4   D. 8,4

Câu 2: Dung dịch X gồm 6 ion: 0,15 mol Na^+ , 0,10 mol Ba^{2+} , 0,05 mol Al^{3+} và Cl^- , Br^- , I^- . Thêm từ từ dung dịch AgNO_3 2M vào dung dịch X đến khi được kết tủa lớn nhất. Thể tích (ml) của dung dịch AgNO_3 2M cần dùng là:

- A. 150   B. 250   C. 300   D. 500

Câu 3: Một dung dịch (X) chứa 0,2 mol Al^{3+} ; a mol SO_4^{2-} , 0,25 mol Mg^{2+} và 0,5 mol Cl^- . Cô cạn dung dịch (X) thu được m gam muối khan. Giá trị m là:

- A. 25,57 gam   B. 43 gam   C. 57,95 gam   D. 40,95 gam

Câu 4: Một dung dịch có chứa 2 cation là Fe^{2+} (0,1 mol) và Al^{3+} (0,2 mol) và 2 anion là Cl^- (x mol) và SO_4^{2-} (y mol). Khi cô cạn dung dịch thu được 46,9 gam chất rắn khan. Giá trị x, y là:

- A. 0,1; 0,2   B. 0,2; 0,3   C. 0,3; 0,1   D. 0,3; 0,2

Câu 5: Một dung dịch chứa 0,02 mol Cu^{2+} , 0,03 mol K^+ , x mol Cl^- , y mol SO_4^{2-} . Cô cạn dung dịch thu được 5,435 gam muối khan. Giá trị x là:

- A. 0,03   B. 0,05   C. 0,01   D. 0,02

Câu 6: Một dung dịch X chứa 0,1 mol Ca^{2+} , 0,1 mol Mg^{2+} , 0,3 mol Cl^- , y mol HCO_3^- . Khi cô cạn X khối lượng muối khan (gam) thu được là:

- A. 20,05   B. 23,15   C. 25,4   D. 30,5

Câu 7: Dung dịch B chứa K^+ , Na^+ và PO_4^{3-} . Cho 1 lít dung dịch B tác dụng với CaCl_2 dư thì thu được 31 gam kết tủa. Mặt khác nếu cô cạn dung dịch B thì thu được 37,6 gam muối khan. Nồng độ K^+ trong dung dịch B là:

- A. 0,2   B. 0,1   C. 0,3   D. 0,6

Các chuyên đề luyện thi Đại học môn Hóa – Các phương pháp giải nhanh trong Hóa học

Câu 8: Trộn dung dịch A chứa Ba^{2+} ; OH^- 0,06 mol; Na^+ 0,02 mol với dung dịch B chứa HCO_3^- 0,04 mol; CO_3^{2-} 0,03 mol; và Na^+ . Khối lượng (gam) kết tủa thu được sau khi trộn là?

- A. 3,94   B. 5,91   C. 7,88   D. 1,71

Câu 9: Dung dịch X chứa các ion Fe^{3+} , SO_4^{2-} , NH_4^+ , Cl^- . Chia dung dịch thành hai phần bằng nhau. Phần 1 cho tác dụng với lượng dư dung dịch NaOH, đun nóng thu được 0,672 lít khí (đktc) và 1,07 gam kết tủa. Phần 2 cho tác dụng với lượng dư dung dịch BaCl_2 thu được 4,66 gam kết tủa. Tổng khối lượng (gam) muối khan thu được khi cô cạn dung dịch X là?

- A. 3,73   B. 7,04   C. 7,46   D. 3,52

Câu 10: Cho m gam hỗn hợp gồm FeS_2 và FeS hòa tan hết vào dung dịch HNO_3 sau phản ứng hoàn toàn thu được dung dịch A chỉ có một chất tan duy nhất và 6,72 lít khí NO (là sản phẩm khử duy nhất ở đktc). Tìm m (lưu huỳnh lên số oxi hóa +6)

- A. 7,8 gam.   B. 13,9 gam.   C. 6,5 gam.   D. 13,3 gam.

Câu 11: Hòa tan hỗn hợp A gồm 1,2 mol FeS_2 và x mol Cu_2S vào dung dịch HNO_3 vừa đủ phản ứng thu được dung dịch B chỉ chứa muối sunfat và V lít NO đo ở đktc. Tính x?

- A. 0,6.   B. 1,2.   C. 1,8.   D. 2,4.

Câu 12: A là hỗn hợp các muối $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$, $\text{Fe}(\text{NO}_3)_2$, $\text{Fe}(\text{NO}_3)_3$, $\text{Mg}(\text{NO}_3)_2$. Trong đó O chiếm 9,6% về khối lượng. Cho dung dịch KOH dư vào dung dịch chứa 50 gam muối A. Lọc kết tủa thu được đem nung trong chân không đến khối lượng không đổi thu được m gam oxit. Giá trị của m là

- A. 47,3   B. 44,6   C. 17,6   D. 39,2

Câu 13: Chia 156,8 gam hỗn hợp L gồm FeO, Fe_3O_4 , Fe_2O_3 thành hai phần bằng nhau. Cho phần thứ nhất tác dụng hết với dung dịch HCl dư được 155,4 gam muối khan. Phần thứ hai tác dụng vừa đủ với dung dịch M là hỗn hợp HCl, H_2SO_4 loãng thu được 167,9 gam muối khan. Số mol của HCl trong dung dịch M là?

- A. 1,75 mol   B. 1,50 mol   C. 1,80 mol   D. 1,00 mol

Câu 14: Cho 8,3 gam hai kim loại kiềm kế tiếp nhau tác dụng với 100 gam dung dịch HCl 3,65% thu được dung dịch X. Cho MgCl_2 dư vào dung dịch X thì thu được 4,35 gam kết tủa. Hai kim loại đó là?

- A. Na và K   B. Li và Na   C. K và Rb   D. Rb và Cs

Câu 15: Hòa tan hoàn toàn 80 gam hỗn hợp X gồm CuSO_4 , FeSO_4 và $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$ trong đó S chiếm 22,5% về khối lượng trong nước được dung dịch X. Thêm NaOH dư vào X, lọc kết tủa đem nung trong môi trường không có không khí đến khối lượng không đổi thu được a gam chất rắn Y. Thổi CO dư qua Y thu được b gam hỗn hợp rắn Z. Biết các phản ứng xảy ra hoàn toàn. Giá trị của a và b lần lượt là?

- A. 30 gam 35 gam   B. 40 gam và 35 gam   C. 35 gam và 26 gam   D. 36 gam và 45 gam

Câu 16: Hòa tan hoàn toàn m gam hỗn hợp gồm Na, Na_2O , NaOH, Na_2CO_3 trong dung dịch axit H_2SO_4 40% (vừa đủ) thu được 8,96 lít hỗn hợp khí có tỉ khối đối với H_2 bằng 16,75 và dung dịch Y có nồng độ 51,449%. Cô cạn Y thu được 170,4 gam muối. Giá trị của m là?

- A. 50,6   B. 50,4   C. 37,2   D. 23,8

Phương pháp 2:

PHƯƠNG PHÁP BẢO TOÀN NGUYÊN TỐ - BẢO TOÀN KHỐI LƯỢNG

2.1. Cơ sở phương pháp

“Trong phản ứng hóa học thông thường, các nguyên tố và khối lượng của chúng được bảo toàn hay tổng khối lượng các chất tham gia phản ứng bằng tổng khối lượng các chất trong sản phẩm”

Xét phản ứng: $A + B \longrightarrow C + D$

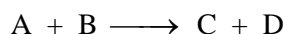
Ta luôn có: $m_A + m_B = m_C + m_D$

Phương pháp bảo toàn nguyên tố - bảo toàn khối lượng được áp dụng linh hoạt là một trong những phương pháp vô cùng mạnh mẽ để giải nhanh các bài toán Hóa học.

Để áp dụng hữu hiệu phương pháp này có thể kết hợp cùng các phương pháp khác như: Giá trị trung bình, đường chéo, phương trình in thu gọn ...

2.2. Các dạng toán thường gặp

2.2.1. Hỗn hợp có phản ứng trao đổi.

Vì $m_A + m_B = m_C + m_D$

Nếu đã biết 3 ẩn thì sẽ tìm được giá trị còn lại.

Ví dụ 1: Cho 24,4 gam hỗn hợp Na_2CO_3 , K_2CO_3 , tác dụng vừa đủ với dung dịch BaCl_2 . Sau phản ứng thu được 39,4 gam kết tủa. Lọc tách kết tủa, cô cạn dung dịch thu được m gam muối clorua. Giá trị của m là?

A. 2,26.

B. 22,6.

C. 26,6.

D. 6,26.

Giải:

$$n_{\text{BaCO}_3} = 0,2$$

Gọi hỗn hợp muối cacbonat (Na_2CO_3 và K_2CO_3) là A_2CO_3

$$0,2 \quad \leftarrow \quad 0,2 \quad \quad \quad \leftarrow \quad 0,2$$

Cách 1:

Vậy áp dụng bảo toàn khối lượng ta có:

$$m_{\text{A}_2\text{CO}_3} + m_{\text{BaCl}_2} = m_{\text{BaCO}_3} + m_{\text{ACl}}$$

$$\Rightarrow m_{\text{ACl}} = 24,4 + 0,2 \cdot 208 - 39,4 = 26,6$$

$\Rightarrow$ Phương án C

Cách 2:

Theo bảo toàn nguyên tố:

Khối lượng muối clorua lúc sau: $m_{\text{ACl}} = m_A + m_{\text{Cl}}$

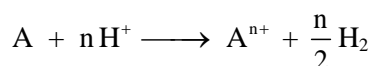
$$\text{Mà ta có: } n_{\text{BaCO}_3} = n_{\text{BaCl}_2} = 0,2 \Rightarrow m_{\text{Cl}^-} = 0,2 \cdot 35,5 = 14,2$$

$$m_A = m_{\text{A}_2\text{CO}_3} - m_{\text{CO}_3^{2-}} = 24,4 - 0,2 \cdot 60 = 12,4$$

Vậy khối lượng muối Clorua là: $14,2 + 12,4 = 26,6$

$\Rightarrow$ Phương án C

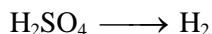
2.2.2. Hỗn hợp kim loại phản ứng với axit

Theo bảo toàn Khối lượng: $m_{\text{Muối}} = m_{\text{Axit}} + m_{\text{Kim loại}} - m_{\text{Hidro}}$

Theo bảo toàn nguyên tố: $m_{\text{Muối}} = m_{\text{Kim loại (pu)}} + m_{\text{anion tạo muối}}$

Khối lượng kim loại thường đã cho biết (**lưu ý: chỉ quan tâm đến khối lượng kim loại phản ứng**). Để tính khối lượng anion tạo muối thường tính thông qua số mol khí dựa trên nguyên tắc bảo toàn nguyên tố Hidro:

Trong trường hợp của HNO_3 hoặc H_2SO_4 đ/n sẽ có cách tính riêng phần bảo toàn electron.

Ví dụ 1: Hoà tan hoàn toàn 3,22 gam hỗn hợp X gồm Fe, Mg và Zn bằng một lượng vừa đủ dung dịch H_2SO_4 loãng, thu được 1,344 lít hydro (ở đktc) và dung dịch chứa m gam muối. Giá trị của m là?

- A. 9,52.   B. 10,27.   C. 8,98.   D. 7,25.

Giải:

Theo bảo toàn nguyên tố Hidro ta có: $\text{H}_2\text{SO}_4 \longrightarrow \text{H}_2$

Theo bảo toàn nguyên tố: $n_{\text{H}_2} = n_{\text{H}_2\text{SO}_4} = n_{\text{SO}_4^{2-}} = 0,06$

Cách 1: Vậy ta có: $m_{\text{Muối}} = m_{\text{Kim loại (pu)}} + m_{\text{anion tạo muối}}$

$$\Rightarrow m_{\text{Muối}} = 3,22 + 5,76 = 8,98$$

$\Rightarrow$ Phương án C

Cách 2: Theo bảo toàn khối lượng : $m_{\text{Muối}} = m_{\text{Kim loại}} + m_{\text{Axit}} - m_{\text{Hidro}}$

$$m_{\text{Muối}} = 3,22 + 0,06.98 - 0,06.2 = 8,98$$

$\Rightarrow$ Phương án C

2.2.3. Khử hỗn hợp kim loại bằng CO hoặc H_2

Nguyên tắc: Chất khử CO, H_2 đã lấy oxi trong oxit để tạo thành sản phẩm tương ứng là CO_2 , H_2O

Theo bảo toàn khối lượng: $m_{\text{Chất rắn}} = m_{\text{Oxit ban đầu}} + m_{\text{Hidro (CO)}} - m_{\text{khí tạo thành}}$

Theo bảo toàn nguyên tố : $m_{\text{Chất rắn}} = m_{\text{Oxit ban đầu}} - m_{\text{Oxi mất đi}}$

Khối lượng oxi mất đi được tính bằng phương pháp bảo toàn nguyên tố theo phương trình phản ứng sau:

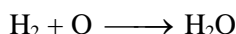
Lưu ý: Không cần quan tâm đến lượng H_2 , CO ban đầu chỉ cần quan tâm đến lượng H_2O , CO_2 tạo thành.

Ví dụ 1: Cho V lít hỗn hợp khí (đktc) gồm CO và H_2 phản ứng 1 lượng dư hỗn hợp rắn gồm CuO và Fe_3O_4 nung nóng sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn khối lượng rắn giảm 0,32 gam. Giá trị V là?

- A. 0,448 lít.   B. 0,112 lít.   C. 0,224 lít.   D. 0,56 lít.

Giải:

Khối lượng của hỗn hợp oxit giảm là do CO và H_2 đã lấy mất oxi theo phương trình.

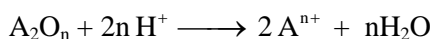

$$m_{\text{giảm}} = m_{\text{Oxi}} = 0,32 \Rightarrow n_{\text{Oxi}} = \frac{0,32}{16} = 0,02$$

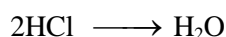
$$n_{\text{Oxi}} = n_{\text{CO+H}_2} = 0,02 \Rightarrow V \text{ của hỗn hợp CO và H}_2 \text{ là: } 0,02. 22,4 = 0,448 \text{ lít}$$

$\Rightarrow$ Phương án A

2.2.4. Hỗn hợp oxit phản ứng với axit

Theo phương trình phản ứng trên, áp dụng bảo toàn nguyên tố ta có:

Nếu biết $n_{\text{Axit pu}}$ thì sẽ tìm được $n_{\text{H}_2\text{O}}$ và ngược lại.

Theo bảo toàn khối lượng: $m_{\text{Muối}} = m_{\text{Oxit}} + m_{\text{Axit}} - m_{\text{Nước}}$

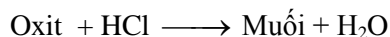
Theo bảo toàn nguyên tố: $m_{\text{Muối}} = m_{\text{Kim loại (pu)}} + m_{\text{anion tạo muối}}$

Ví dụ 1: Để tác dụng hết với 4,64 gam hỗn hợp FeO, Fe₂O₃, Fe₃O₄ cần dùng vừa đủ 160 ml dung dịch HCl 1M. Nếu khử hoàn toàn 4,64 gam hỗn hợp trên bằng khí CO ở nhiệt độ cao thì khối lượng Fe thu được là:

- A. 4,63 gam.   B. 3,36 gam.   C. 3,63 gam.   D. 4,63 gam.

Giải:

$$n_{\text{HCl}} = 0,16$$

$$\Rightarrow n_{\text{H}_2\text{O}} = 0,08$$

$\Rightarrow$ Khối lượng oxi trong nước chính là khối lượng oxi trong oxit

$$m_{\text{O}} = 0,08 \cdot 16 = 1,28$$

Trong 4,64 gam hỗn hợp oxit có 1,28 gam oxi còn lại là Fe với khối lượng là: $4,64 - 1,28 = 3,36$

Vậy khi khử 4,64 gam hỗn hợp oxit này thì sẽ thu được 3,36 gam Fe

$\Rightarrow$ Phương án B

2.2.5. Phản ứng axit bazo

$$m_{\text{Muối}} = m_{\text{Axit}} + m_{\text{Bazo}} - m_{\text{H}_2\text{O}}$$

Ví dụ 1: Cho 12 gam hỗn hợp axit HCl, HNO₃, H₂SO₄ tác dụng vừa đủ với 40 gam dung dịch NaOH 20% thu được dung dịch X. Tính khối lượng chất rắn tạo thành khi cô cạn dung dịch X?

- A. 16,4   B. 20   C. 20,4   D. 23,2

Giải:

$$n_{\text{NaOH}} = 0,2 \rightarrow n_{\text{OH}^-} = 0,2$$

Đây đều là phản ứng trung hòa axit – bazo: $\text{H}^+ + \text{OH}^- \rightarrow \text{H}_2\text{O}$

$$n_{\text{H}_2\text{O}} = n_{\text{OH}^-} = 0,2 \rightarrow m_{\text{X}} = m_{\text{Axit}} + m_{\text{bazo}} - m_{\text{H}_2\text{O}} = 16,4$$

$\rightarrow$ Phương án A

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Hòa tan 10,14 gam hợp kim Cu, Mg, Al bằng dung dịch HCl thu được 7,84 lít khí A (đktc) và 1,54 gam chất rắn B và dung dịch C. Cô cạn dung dịch C thu được m gam muối. Giá trị của m là?

- A. 33,45 gam.   B. 33,25 gam.   C. 32,99 gam.   D. 35,58 gam.

Câu 2: Hòa tan hoàn toàn 10 gam hỗn hợp Mg và Fe trong dung dịch HCl dư thấy tạo ra 2,24 lít H₂ (đktc). Cô cạn dung dịch sau phản ứng thu được được gam muối khan. Khối lượng muối khan thu được là?

- A. 1,71 gam.   B. 17,1 gam.   C. 3,42 gam.   D. 34,2 gam.

Các chuyên đề luyện thi Đại học môn Hóa – Các phương pháp giải nhanh trong Hóa học

- Câu 3:** Cho 0,52 gam hỗn hợp 2 kim loại Mg và Al tan vừa đủ trong 10 ml dung dịch chứa H_2SO_4 1M và HCl 2M. Khối lượng muối khan thu được khi cô cạn dung dịch là?
- A. 2,23 gam.   B. 2,19 gam.   C. 1,92 gam.   D. 1,96 gam.
- Câu 4:** Hòa tan hết 38,6 gam hỗn hợp gồm Fe và kim loại M trong dung dịch HCl dư thấy thoát ra 14,56 lít H_2 (đktc). Khối lượng hỗn hợp muối clorua khan thu được là?
- A. 48,75 gam.   B. 84,75 gam.   C. 74,85 gam.   D. 78,45 gam.
- Câu 5:** Trộn 5,4 gam Al với 6,0 gam Fe_2O_3 rồi nung nóng để thực hiện phản ứng nhôm. Sau phản ứng ta thu được m gam hỗn hợp chất rắn. Giá trị của m là?
- A. 2,24 gam.   B. 9,46 gam.   C. 10,20 gam.   D. 11,40 gam.
- Câu 6:** Cho một luồng CO đi qua ống sứ đựng m gam hỗn hợp X gồm CuO, FeO, Fe_3O_4 và Fe_2O_3 nung nóng, thu được 40 gam hỗn hợp chất rắn Y và 13,2 gam khí CO_2 . Giá trị của m là?
- A. 48,6.   B. 44,8.   C. 24,3.   D. 36,45.
- Câu 7:** Cho 2,13 gam hỗn hợp X gồm 3 kim loại Mg, Cu và Al tác dụng hoàn toàn với oxi thu được hỗn hợp Y gồm các oxit có khối lượng 3,33 gam. Thể tích dung dịch H_2SO_4 2M vừa đủ để phản ứng hết với Y là?
- A. 57 ml.   B. 50 ml.   C. 37,5 ml.   D. 75 ml.
- Câu 8:** Cho 2,81 gam hỗn hợp A gồm 3 oxit Fe_2O_3 , MgO, ZnO tan vừa đủ trong 300 ml dung dịch H_2SO_4 0,1M. Cô cạn dung dịch sau phản ứng thu được bao nhiêu gam muối sunfat khan?
- A. 3,81 gam.   B. 4,81 gam.   C. 5,21 gam.   D. 4,8 gam.
- Câu 9:** Thổi luồng khí CO dư qua ống sứ đựng m gam hỗn hợp gồm CuO, Fe_2O_3 , FeO, Al_2O_3 nung nóng thu được 2,5 gam chất rắn. Toàn bộ khí thoát ra sục vào nước vôi trong dư thấy có 15 gam kết tủa trắng. Khối lượng của hỗn hợp oxit kim loại ban đầu là?
- A. 7,4 gam.   B. 4,9 gam.   C. 9,8 gam.   D. 23 gam.
- Câu 10:** Khử hoàn toàn 8 gam một oxit của kim loại Sắt cần dùng 3,36 lít H_2 . Hòa tan hết lượng kim loại thu được vào dung dịch HCl dư thấy thoát ra 2,24 lít H_2 (thể tích khí đều đo ở đktc). Công thức của oxit trên là?
- A. Cr_2O_3 .   B. Fe_3O_4 .   C. Fe_2O_3 .   D. FeO.
- Câu 11:** Thổi 8,96 lít CO (đktc) qua 16 gam Fe_xO_y nung nóng. Dẫn toàn bộ lượng khí sau phản ứng qua dung dịch $Ca(OH)_2$ dư thấy tạo ra 30 gam kết tủa. Khối lượng sắt thu được là?
- A. 9,2 gam.   B. 6,4 gam.   C. 9,6 gam.   D. 11,2 gam.
- Câu 12:** Khử hoàn toàn 32 gam hỗn hợp CuO và Fe_2O_3 bằng khí H_2 thấy tạo ra 9 gam H_2O . Khối lượng hỗn hợp kim loại thu được là?
- A. 12 gam.   B. 16 gam.   C. 24 gam.   D. 4,2 gam.
- Câu 13:** Thổi một luồng khí CO dư đi qua ống đựng hỗn hợp 2 oxit Fe_3O_4 và CuO nung nóng đến khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được 2,32 gam hỗn hợp kim loại. Khí thoát ra được đưa vào bình đựng dung dịch $Ca(OH)_2$ dư thấy có 5 gam kết tủa trắng. Khối lượng hỗn hợp 2 oxit kim loại ban đầu?
- A. 3,12 gam.   B. 3,21 gam.   C. 4 gam.   D. 4,2 gam.
- Câu 14:** Hỗn hợp X gồm Fe, FeO, Fe_2O_3 . Cho một luồng CO đi qua m gam hỗn hợp X nung nóng. Sau khi kết thúc thí nghiệm thu được 64 gam chất rắn A và 11,2 lít khí B (đktc) có tỉ khối hơi so với H_2 là 20,4. Giá trị của m là?
- A. 56,8 gam.   B. 60,4 gam.   C. 70,4 gam.   D. 65,7 gam.
- Câu 15:** Hỗn hợp X gồm CuO, Fe_2O_3 . Cho một luồng khí CO đi qua ống sứ đựng 53,2 gam hỗn hợp X nung nóng. Sau một thời gian thu được m gam chất rắn A trong ống sứ và 8,96 lít khí B (đktc) có tỉ khối so với H_2 là 18. Giá trị của m là?
- A. 42,56 gam.   B. 35,2 gam.   C. 50 gam.   D. 46,8 gam.
- Câu 16:** Hòa tan hoàn toàn 20 gam hỗn hợp A gồm Fe, FeO, Fe_3O_4 , Fe_2O_3 cần vừa đủ 700 ml HCl 1M thu được dung dịch X và 3,36 lít khí H_2 . Cho NaOH dư vào dung dịch X rồi thu kết tủa đem nung đến khối lượng không đổi thu được m gam chất rắn. Tìm giá trị của m?
- A. 24 gam.   B. 8 gam.   C. 16 gam.   D. 32 gam.
- Câu 17:** Cho một luồng khí CO đi qua ống sứ đựng 0,04 mol hỗn hợp A gồm FeO và Fe_2O_3 đốt nóng. Sau khi kết thúc thí nghiệm thu được hỗn hợp B gồm 4 chất rắn nặng 4,784 gam. Khí đi ra ống sứ cho hấp thụ vào dung dịch $Ba(OH)_2$ dư thì thu được 9,062 gam kết tủa. Phần trăm khối lượng Fe_2O_3 trong hỗn hợp A là?
- A. 86,96%.   B. 16,04%.   C. 13,04%.   D. 6,01%.

Câu 18: Đốt cháy hoàn toàn 26,8 gam hỗn hợp 3 kim loại Fe, Al, Cu thu được 41,4 gam hỗn hợp 3 oxit. Thể tích dd H_2SO_4 1M cần dùng để hòa tan vừa đủ hỗn hợp oxit trên?

- A. 1,8250 lít.   B. 0,9125 lít.   C. 3,650 lít.   D. 2,7375 lít.

Câu 19: Đốt a gam hỗn hợp 3 kim loại Mg, Zn, Cu thu được 34,5 gam hỗn hợp X gồm oxit kim loại. Để hòa tan hết hỗn hợp X cần dùng vừa đủ dung dịch 0,8 mol HCl. Giá trị của a?

- A. 28,1.   B. 28,6.   C. 28,3.   D. 28,5.

Câu 20: Cho một lượng dung dịch H_2SO_4 10% vừa đủ tác dụng hết với 16 gam CuO. Nồng độ của dung dịch muối thu được là?

- A. 15,09 %.   B. 7,045%.   C. 30,18 %   D. 21,25%.

Câu 21: Cho 4,6 gam kim loại Na vào 200 gam dung dịch chứa CuSO_4 20% đến khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được dung dịch A. Tính tổng nồng độ % các chất tan có trong dung dịch A?

- A. 18,7 %.   B. 19,45 %.   C. 19,63 %.   D. 17,28 %.

Câu 22: Cho 6,0 gam Mg tác dụng hết với dung dịch HCl 18,25% (vừa đủ). Sau phản ứng thu được dung dịch muối A và hidro thoát ra. Biết phản ứng xảy ra hoàn toàn. Vậy nồng độ phần trăm của dung dịch muối sẽ là?

- A. 22,41%   B. 22,51%   C. 42,79%   D. 42,41%

Câu 23: Cho 12 gam hỗn hợp hai kim loại Fe, Cu tác dụng vừa đủ với dung dịch HNO_3 63%. Sau phản ứng thu được dung dịch A và 11,2 lít khí NO_2 duy nhất (đktc). Nồng độ % các chất có trong dung dịch A là

- A. 36,66% và 28,48%.   B. 27,19% và 21,12%.   C. 27,19% và 72,81%.   D. 78,88% và 21,12%

Câu 24: Cho hỗn hợp X gồm Al, Fe, Cu thấy 9,94 gam X hòa tan trong lượng dư HNO_3 thoát ra 3,584 lít khí NO (đktc). Khối lượng muối khan tạo thành là

- A. 39,7 gam.   B. 29,7 gam.   C. 39,3 gam.   D. 37,9 gam.

Câu 25: Hòa tan hoàn toàn A gam Fe_xO_y bằng dung dịch H_2SO_4 đặc nóng vừa đủ có 0,075 mol H_2SO_4 thu được b gam một muối và có 168 ml khí SO_2 (đktc) duy nhất thoát ra. Tính giá trị a, b, xác định công thức Fe_xO_y

- A. a: 3,48 gam, b: 9 gam; Fe_3O_4 .   B. a: 9 gam, b: 3,48 gam; FeO.

- C. a: 3,84 gam, b: 8 gam; FeO.   D. a: 8 gam, b: 48 gam; Fe_3O_4 .

Câu 26: Cho 4,48 lít CO (đktc) tác dụng với FeO ở nhiệt độ cao. Sau phản ứng thu được chất rắn A có khối lượng bé hơn 1,6 gam so với khối lượng FeO ban đầu. Khối lượng Fe thu được và % theo thể tích của hỗn hợp CO và CO_2 thu được là?

- A. 11,2 gam Fe; 40% CO, 60% CO_2 B. 5,6 gam Fe; 50% CO, 50% CO_2 .

- C. 5,6 gam Fe; 60% CO, 40% CO_2 D. 2,8 gam Fe; 75% CO, 25% CO_2 .

Câu 27: Cho 46,4 gam hỗn hợp A gồm FeO, Fe_3O_4 và Fe_2O_3 phản ứng vừa đủ với 400 ml dung dịch H_2SO_4 2M. Nếu cho CO dư qua 23,2 gam hỗn hợp A thì thu được bao nhiêu gam chất rắn (phản ứng xảy ra hoàn toàn)?

- A. 16,8 gam.   B. 11,2 gam.   C. 6,4 gam.   D. 12,8 gam.

Câu 28: Cho 25 gam một số oxit kim loại tác dụng vừa đủ với 100 ml dung dịch HCl 4M. Sau phản ứng thu được khối lượng muối là: ($\text{M}_x\text{O}_y + 2y\text{HCl} \rightarrow x\text{MCl}_{2y/x} + y\text{H}_2\text{O}$)

- A. 29 gam.   B. 35 gam.   C. 36 gam.   D. 38 gam.

Câu 29: Dẫn luồng khí CO dư qua ống sứ đựng m gam hỗn hợp X gồm CuO và Fe_2O_3 đun nóng. Sau một thời gian ống sứ còn lại n gam hỗn hợp rắn Y, khí thoát ra được hấp thụ bằng nước vôi trong dư thu được p gam kết tủa, biểu thức liên hệ m, n, p là

- A. $m = n - 0,16p$.   B. $m = n + 16p$.   C. $m = n - 16p$.   D. $m = n + 0,16p$.

Câu 30: Cho luồng khí CO đi qua ống sứ đựng m gam hỗn hợp FeO và Fe_2O_3 đun nóng. Sau khi kết thúc phản ứng khối lượng chất rắn trong ống sứ là 5,5 gam. Cho khí đi qua khối ống sứ hấp thụ vào nước vôi trong có 5 gam kết tủa, khối lượng m ban đầu là?

- A. 6,3 gam.   B. 5,8 gam.   C. 6,5 gam.   D. 6,94 gam.

Câu 31: Khử hoàn toàn 5,8 gam oxit sắt bằng CO nhiệt độ cao dẫn sản phẩm vào nước vôi trong dư thu được 10 gam kết tủa. Công thức oxit sắt là

- A. Fe_3O_4 .   B. FeO.   C. Fe_2O_3 .   D. Fe_2O_3 , FeO.

Câu 32: Khử hết m gam Fe_3O_4 bằng khí CO nóng thu được hỗn hợp rắn A gồm Fe, FeO hòa tan vừa đủ trong 0,3 lít dung dịch H_2SO_4 1M cho ra 4,48 lít khí (đktc). Xác định m?

Các chuyên đề luyện thi Đại học môn Hóa – Các phương pháp giải nhanh trong Hóa học

A. 23,2 gam.   B. 32,5 gam.   C. 31,6 gam.   D. 33,8 gam.

Câu 33: Hòa tan 24 gam hỗn hợp 2 kim loại X, Y bằng dung dịch HCl thu được 26,84 gam muối. Thể tích H_2 thu được (đktc) là?

A. 1,12 lít.   B. 0,896 lít.   C. 1,344 lít.   D. 0,672 lít.

Câu 34: Cho 37,6 gam $Cu(NO_3)_2$ vào một bình kín rồi nung nóng một thời gian. Sau đó lấy chất rắn ra cân thì được 32,2 gam. Tính hiệu suất của phản ứng nhiệt phân?

A. 30%   B. 25%   C. 40%   D. 50%

Câu 35: Hoà tan 10 gam hỗn hợp hai muối cacbonat kim loại hoá trị II và III bằng dung dịch HCl ta thu được dung dịch X và 672 ml khí bay ra (ở đktc). Cô cạn dung dịch X thu được bao nhiêu gam muối khan?

A. 15,03 gam.   B. 10,33 gam.   C. 13,0 gam   D. 16,66 gam.

Câu 36: Hòa tan hỗn hợp gồm 0,12 mol FeS_2 và a mol Cu_2S vào dung dịch axit HNO_3 vừa đủ thu được dung dịch X chỉ chứa 2 muối sunfat và khí duy nhất NO. Giá trị của a là?

A. 0,12.   B. 0,04.   C. 0,075.   D. 0,06.

Câu 37: Hòa tan hoàn toàn hỗn hợp gồm a mol FeS_2 , 0,5 mol FeS và 0,06 mol Cu_2S vào dung dịch axit HNO_3 vừa đủ thu được dung dịch X chỉ chứa 2 muối sunfat và khí duy nhất NO. Giá trị của m là?

A. 0,24.   B. 0,20.   C. 0,75.   D. 0,62.

Câu 38: Cho hỗn hợp A gồm x mol FeS_2 và y mol Cu_2S tác dụng với HNO_3 loãng dư chỉ thu được muối SO_4^{2-} của các kim loại và giải phóng ra khí NO. Tính x/y?

A. 2.   B. 3.   C. 1.   D. 4.

Câu 39: Cho hỗn hợp gồm 0,15 mol $CuFeS_2$ và 0,09 mol Cu_2FeS_2 tác dụng với dung dịch HNO_3 dư. Thu được dung dịch X và hỗn hợp khí Y gồm NO, NO_2 . Thêm $BaCl_2$ dư vào X thu được m gam kết tủa. Mặt khác cho $Ba(OH)_2$ dư vào dung dịch X, lọc lấy kết tủa rồi đem nung ngoài không khí đến khối lượng không đổi thu được a gam chất rắn. Tìm a, m?

A. 157,44 gam; 111,84 gam.   B. 175,44 gam; 111,84 gam
C. 111,84 gam; 157,44 gam   D. 111,84 gam; 175,44 gam

Câu 40: Cho hòa tan 8,0 gam hỗn hợp X gồm FeS và FeS_2 trong 290 ml dung dịch HNO_3 , thu được khí NO và dung dịch Y. Để tác dụng hết với các chất trong dung dịch Y, cần 250 ml dung dịch $Ba(OH)_2$ 1M. Kết quả tạo thành đem nung ngoài không khí đến khối lượng không đổi được 32,03 gam chất rắn Z.

a) Khối lượng mỗi chất trong X là

A. 3,6 gam FeS và 4,4 gam FeS_2 .   B. 4,4 gam FeS và 3,6 gam FeS_2 .
C. 2,2 gam FeS và 3,4 gam FeS_2 .   D. 4,6 gam FeS và 3,4 gam FeS_2 .

b) Thể tích khí NO (đktc) thu được là

A. 1,12 lít.   B. 2,24 lít.   C. 3,36 lít.   D. 6,72 lít.

c) Nồng độ mol của dung dịch HNO_3 đã dùng là:

A. 1M.   B. 1,5M.   C. 2M.   D. 0,5M.

Câu 41: Nung hỗn hợp bột gồm 15,2 gam Cr_2O_3 và m gam Al ở nhiệt độ cao sau khi phản ứng hoàn toàn thu được 23,3 gam hỗn hợp rắn X cho toàn bộ hỗn hợp X phản ứng với 17 gam NaOH thoát ra V lít khí H_2 ở (đktc). Giá trị V là?

A. 4,48 lít.   B. 7,84 lít.   C. 10,08 lít.   D. 3,36 lít.

Câu 42: Thêm 3 gam MnO_2 vào 197 gam hỗn hợp muối KCl và $KClO_3$, đun nóng hỗn hợp đến hết phản ứng hoàn toàn thu được chất rắn nặng 152 gam. Thành phần % của $KClO_3$ trong hỗn hợp?

A. 62,18%.   B. 61,28%.   C. 68,21%.   D. 68,12%.

Câu 43: Cho m gam hỗn hợp 3 kim loại Fe, Al, Cu vào bình kín có thể tích V = 20 lít đựng khí O_2 ở 1,18 atm và $138,5^\circ C$. Nung nóng bình 1 thời gian sau đó đưa về nhiệt độ ban đầu thấy áp suất giảm 3,5% so với ban đầu và trong bình có 2,21 gam chất rắn. Giá trị m là?

A. 1,784 gam   B. 1,426 gam.   C. 0,8 gam.   D. 1,121 gam.

Câu 44: Hoà tan hoàn toàn 23,8 gam hỗn hợp một muối cacbonat của các kim loại hoá trị I và muối cacbonat của kim loại hoá trị II trong dung dịch HCl. Sau phản ứng thu được 4,48 lít khí (đktc). Đem cô cạn dung dịch thu được khối lượng muối khan là?

A. 13 gam.

B. 15 gam.

C. 26 gam.

D. 30 gam.

Câu 45: Nung 18,4 gam hỗn hợp gồm MgCO_3 , K_2CO_3 và Na_2CO_3 cho tới khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thì thu được 14 gam chất rắn. Tính thành phần % MgCO_3 trong hỗn hợp ban đầu?

A. 45,65%

B. 55,35%

C. 35,75%

D. 65,25%

Câu 46: Nhiệt phân hoàn toàn m gam hỗn hợp X gồm CaCO_3 và Na_2CO_3 thu được 11,6 gam chất rắn và 2,24 lít khí (đktc). Hàm lượng % CaCO_3 trong X là

A. 6,25%.

B. 8,62%.

C. 50,2%.

D. 62,5%.

Câu 47: Trong 300 ml dung dịch A chứa 3 ion Na^+ , NH_4^+ , HCO_3^- . Lấy 100 ml dung dịch A đem phản ứng với HCl đến khi khí ngừng thoát ra thấy tiêu tốn hết 200 ml HCl 1M. Mặt khác, lấy 100 ml dung dịch A phản ứng với lượng dư NaOH thu được 2,24 lít khí mùi khai. Khi cô cạn và nung đến khối lượng không đổi dung dịch A thì thu được bao nhiêu gam chất rắn?

A. 48,3

B. 30,3

C. 15,9

D. 14,7

Phương pháp 3:

PHƯƠNG PHÁP GIÁ TRỊ TRUNG BÌNH – ĐƯỜNG CHÉO

3.1. Phương pháp giá trị trung bình

Nguyên tắc của phương pháp như sau: Đối với một hỗn hợp các chất ta có thể biểu diễn chúng thông qua một đại lượng tương đương thay thế cho cả hỗn hợp và được gọi là đại lượng trung bình. Trong đó chúng ta hay gặp nhất là khối lượng mol trung bình, số nguyên tử trung bình.

Khối lượng phân tử trung bình (KLPTTB) (kí hiệu $\bar{M}$) cũng như khối lượng nguyên tử trung bình (KLNTTB) chính là khối lượng phân tử hay nguyên tử có trong một mol hỗn hợp. Nó được tính theo công thức:

$$\bar{M} = \frac{\text{tổng khối lượng hỗn hợp (tính theo gam)}}{\text{tổng số mol các chất trong hỗn hợp}} = \frac{m}{\sum n}$$

Giả sử hỗn hợp có n chất có khối lượng nguyên tử (hoặc phân tử) và số mol tương ứng lần lượt là:

M_1 (n_1 mol), M_2 (n_2 mol)..... M_n (n_n mol)

$$\bar{M} = \frac{M_1 n_1 + M_2 n_2 + \dots + M_n n_n}{n_1 + n_2 + \dots + n_n} \quad (1)$$

Chú ý:

Nếu hỗn hợp là chất khí thì vẫn có thể áp dụng công thức (1). Trong đó số mol được thay bằng thể tích.

$$\bar{M} = \frac{M_1 V_1 + M_2 V_2 + M_3 V_3 + \dots}{V_1 + V_2 + V_3 + \dots}$$

Nếu hỗn hợp khí có số mol (hoặc thể tích) bằng nhau thì:

$$\bar{M} = \frac{M_1 + M_2 + M_3 + \dots + M_n}{n}$$

Dựa vào công thức tính giá trị trung bình dễ dàng nhận thấy: $M_{\min} < \bar{M} < M_{\max}$ (tức là trong hỗn hợp phải có chất có khối lượng phân tử nhỏ hơn $\bar{M}$ và có chất có khối lượng phân tử lớn hơn $\bar{M}$).

Ví dụ 1: Cho hỗn hợp gồm 0,1 mol CO_2 , 0,2 mol N_2 , 0,3 mol NO và 0,1 mol SO_2 . Hãy tính khối lượng phân tử trung bình của hỗn hợp và tỉ khối của hỗn hợp với H_2 .

- A. 39,75 và 19,875   B. 79,5 và 39,75   C. 31,5 và 15,25   D. 26,6 và 13,3

Giải:

Áp dụng công thức tính khối lượng phân tử trung bình:

$$\bar{M} = \frac{M_1 n_1 + M_2 n_2 + \dots + M_n n_n}{n_1 + n_2 + \dots + n_n}$$

Ta có: $\bar{M} = \frac{44.0,1 + 28.0,2 + 30.0,3 + 64.0,1}{0,1 + 0,2 + 0,3 + 0,1} = 39,75$

Vậy tỉ khối của hỗn hợp với H_2 là: $\frac{d}{\text{H}_2} = \frac{\bar{M}}{\text{H}_2} = \frac{39,75}{2} = 19,875$

⇒ Phương án A

Lưu ý: Chúng ta có thể linh hoạt để áp dụng phương pháp giá trị trung bình cho hỗn hợp miễn là có đặc điểm chung như: Số nguyên tử trung bình, số nhóm chức trung bình ...

Ví dụ 2: Hỗn hợp X gồm C_3H_8 , C_3H_6 và C_3H_4 có tỉ khối so với hiđro là 21,8. Đốt cháy hết 5,6 lít X (đktc) thì thu được bao nhiêu gam CO_2 và bao nhiêu gam H_2O ?

- A. 33 gam và 17,1 gam.   B. 22 gam và 9,9 gam.   C. 13,2 gam và 7,2 gam.   D. 33 gam và 21,6 gam.

Đối với nồng độ mol/lít (C_M)

$$\begin{array}{c} V_1 \quad C_1 \\ V_2 \quad C_2 \end{array} \begin{array}{c} \nearrow \\ \searrow \end{array} \begin{array}{c} |C_2 - C| \\ |C_1 - C| \end{array} \rightarrow \frac{V_1}{V_2} = \frac{|C_2 - C|}{|C_1 - C|} \quad (2)$$

Đối với nồng độ phần trăm ($C\%$)

$$\begin{array}{c} m_1 (C_1\%) \\ m_2 (C_2\%) \end{array} \begin{array}{c} \nearrow \\ \searrow \end{array} \begin{array}{c} |C_2\% - \bar{C}\%| \\ |\bar{C}\% - C_1\%| \end{array} \rightarrow \frac{m_1}{m_2} = \frac{|C_2\% - \bar{C}\%|}{|\bar{C}\% - C_1\%|} \quad (1)$$

Phương pháp đường chéo có thể áp dụng linh hoạt cho rất nhiều dạng bài tập khác nhau tùy vào dữ kiện đề bài có thể áp dụng cho, khối lượng, thể tích, hay số mol... Phương pháp đường chéo thường kết hợp với các phương pháp bảo toàn electron, tăng giảm khối lượng, ...

3.3. Các dạng toán thường gặp

3.3.1. Tính phần trăm các đồng vị

Ví dụ 1: Nguyên tử khối trung bình của brom là 79,319. Brom có hai đồng vị bền: $^{79}_{35}\text{Br}$ và $^{81}_{35}\text{Br}$. Thành phần % số nguyên tử của $^{81}_{35}\text{Br}$ là:

A. 84,05

B. 81,02

C. 18,98

D. 15,95

Giải:

Ta có sơ đồ đường chéo:

$$\begin{array}{c} ^{81}_{35}\text{Br} (M=81) \\ ^{79}_{35}\text{Br} (M=79) \end{array} \begin{array}{c} \nearrow \\ \searrow \end{array} \begin{array}{c} 79,319 - 79 = 0,319 \\ 81 - 79,319 = 1,681 \end{array}$$

$$\Rightarrow \frac{^{81}_{35}\text{Br}}{^{79}_{35}\text{Br}} = \frac{0,319}{1,681} \Rightarrow \% ^{81}_{35}\text{Br} = \frac{0,319}{0,319 + 1,681} \cdot 100\% = 15,95\%$$

$\Rightarrow$ Đáp án D

3.3.2. Tính phần trăm về thể tích, khối lượng

Ví dụ 1: Một hỗn hợp X gồm NO và NO₂ (trong cùng điều kiện) có tỉ khối so với H₂ là 19,8. Hãy tính thành phần phần trăm về thể tích của NO trong hỗn hợp X?

A. 60%.

B. 25%.

C. 50%.

D. 40%.

Giải:

$\bar{M}$ của hỗn hợp là: $19,8 \cdot 2 = 39,6$

Áp dụng phương pháp đường chéo ta có:

$$\begin{array}{c} \text{NO} (M=30) \\ \text{NO}_2 (M=46) \end{array} \begin{array}{c} \nearrow \\ \searrow \end{array} \begin{array}{c} 6,4 \\ 9,6 \end{array} \Rightarrow \frac{n_{\text{NO}}}{n_{\text{NO}_2}} = \frac{2}{3}$$

$$\Rightarrow \% V_{\text{NO}} = \frac{2}{5} \cdot 100\% = 40\%$$

$\Rightarrow$ Phương án D

Ví dụ 2: Đốt cháy hoàn toàn 33,6 lít hỗn hợp A gồm CO, H₂, NH₃ cần vừa đủ 30,8 lít khí O₂ (đktc). Tính thành phần phần trăm về thể tích của NH₃ trong hỗn hợp A?

A. 33,33%

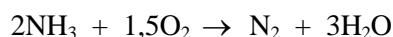
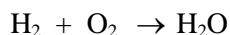
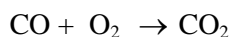
B. 66,67%

C. 50%

D. 40%

Giải:

Phương trình phản ứng đốt cháy:

Nhận xét: CO và H₂ đều phản ứng với O₂ theo tỉ lệ (1:1)NH₃ phản ứng với O₂ theo tỉ lệ (1:0,75)

Áp dụng theo phương pháp đường chéo ta có:

$$\begin{array}{ccc} (\text{CO}, \text{H}_2) & 1 & \\ & \searrow \quad \nearrow & \\ & \frac{11}{12} & \\ & \nearrow \quad \searrow & \\ (\text{NH}_3) & 0,75 & \end{array} \quad \begin{array}{c} \frac{1}{6} \\ \\ \frac{1}{12} \end{array} \rightarrow \frac{n_{(\text{CO}, \text{H}_2)}}{n_{\text{NH}_3}} = \frac{2}{1}$$

$$\Rightarrow \text{Vậy phần trăm thể tích của NH}_3 \text{ là } \frac{1}{3} \cdot 100\% = 33,33\%$$

3.3.3. Tính Hiệu suất phản ứng**Hệ quả của phương pháp giá trị trung bình**

$$\frac{d_t}{d_s} = \frac{\overline{M}_t}{\overline{M}_s} = \frac{n_s}{n_t}$$

Ví dụ 3: Hỗn hợp khí X gồm H₂ và C₂H₄ có tỉ khối so với He là 3,75. Dẫn X qua Ni nung nóng, thu được hỗn hợp khí Y có tỉ khối so với He là 5. Hiệu suất của phản ứng hidro hoá là:

A. 20%.

B. 25%.

C. 50%.

D. 40%.

Giải: $\overline{M}$ hỗn hợp X là: $3,75 \cdot 4 = 15$

Áp dụng phương pháp đường chéo

$$\begin{array}{ccc} \text{H}_2 (2) & & \\ & \searrow \quad \nearrow & \\ & \overline{M} = 15 & \\ & \nearrow \quad \searrow & \\ \text{C}_2\text{H}_4 (28) & & \end{array} \quad \begin{array}{c} 28 - 15 = 13 \\ \\ 15 - 2 = 13 \end{array} \rightarrow \frac{n_{\text{H}_2}}{n_{\text{C}_2\text{H}_4}} = \frac{1}{1} \quad (1)$$

$$\text{Áp dụng công thức } \frac{d_t}{d_s} = \frac{\overline{M}_t}{\overline{M}_s} = \frac{n_s}{n_t} \text{ ta có: } \frac{3,75}{5} = \frac{n_s}{n_t}$$

Tỉ khối của hỗn hợp không phụ thuộc vào tổng số mol hỗn hợp mà chỉ phụ thuộc vào tỉ lệ mol từng chất (Chứng minh). Nên chọn số mol ban đầu (n_t) 5 mol $\Rightarrow n_s = 3,75$ mol

 $\Rightarrow$ Số mol khí giảm đi bao nhiêu là số mol H₂ phản ứng.

$$n_{\text{H}_2\text{pu}} = 5 - 3,75 = 1,25 \text{ mol.}$$

$$\text{Theo (1) } n_{\text{H}_2} = n_{\text{C}_2\text{H}_4} = 2,5$$

$$\Rightarrow H = \frac{1,25}{2,5} \cdot 100\% = 50\%$$

3.3.4. Pha trộn dung dịch

Ví dụ 1: Hòa tan 200 gam SO_3 vào m dung dịch H_2SO_4 50% để thu được dung dịch H_2SO_4 70%. Tính m?

A. 525 gam

B. 700 gam

C. 1000 gam

D. 725 gam

Giải:

Coi SO_3 là dung dịch H_2SO_4 với nồng độ phần trăm là: $C\% = \frac{98}{80} = 122,5\%$

Áp dụng phương pháp đường chéo ta có:

$$\begin{array}{ccc} \text{SO}_3 (C\% = 122,5\%) & & 20 \\ & \searrow \quad \nearrow & \\ & \overline{M} = 70\% & \\ & \nearrow \quad \searrow & \\ \text{H}_2\text{SO}_4 (C\% = 50\%) & & 52,5 \end{array} \Rightarrow \frac{m_{\text{SO}_3}}{m_{\text{H}_2\text{SO}_4}} = \frac{20}{52,5}$$

$$\Rightarrow \frac{200}{m} = \frac{20}{52,5} \Rightarrow m = 525 \text{ gam}$$

$\Rightarrow$ Phương án A

Ví dụ 2: Pha m_1 gam dung dịch NaOH 30% với m_2 gam dung dịch NaOH 60% để được 90 gam dung dịch NaOH 40%. Giá trị của m_1 và m_2 tương ứng là?

A. 30 gam và 60 gam

B. 45 gam và 45 gam

C. 60 và 30 gam

D. 40 gam và 20 gam

Giải:

Áp dụng phương pháp đường chéo ta có

$$\begin{array}{ccc} m_1 \text{NaOH}(30\%) & & 20 \\ & \searrow \quad \nearrow & \\ & \overline{C\%} = 40\% & \\ & \nearrow \quad \searrow & \\ m_2 \text{NaOH}(60\%) & & 10 \end{array} \Rightarrow \frac{m_1}{m_2} = \frac{20}{10} = \frac{2}{1}$$

Mà tổng khối lượng của $m_1 + m_2$ là 90

$$\Rightarrow m_1 = 60 \text{ gam}$$

$$m_2 = 30 \text{ gam}$$

$\Rightarrow$ Phương án C

3.3.5. Những phản ứng có sản phẩm phụ thuộc vào tỉ lệ phản ứng

Dạng này bao gồm cho CO_2 vào dung dịch OH^- , Cho từ từ dung dịch H^+ vào dung dịch muối CO_3^{2-} , cho Al^{3+} phản ứng với OH^- , dung dịch AlO_2^- phản ứng với dung dịch H^+ ...

Muốn áp dụng phương pháp đường chéo vào những dạng bài này trước tiên phải biết tỉ lệ phản ứng như thế nào và sinh ra sản phẩm tương ứng là gì?

Ngoài phương pháp đường chéo kết hợp thêm phương pháp bảo toàn nguyên tố.

Ví dụ 1: Thêm 250 ml dung dịch NaOH 2M vào 200 ml dung dịch H_3PO_4 1,5M. Muối tạo thành và khối lượng tương ứng là:

A. 14,2 gam Na_2HPO_4 ; 32,8 gam Na_3PO_4

B. 28,4 gam Na_2HPO_4 ; 16,4 gam Na_3PO_4

C. 12,0 gam NaH_2PO_4 ; 28,4 gam Na_2HPO_4

D. 24,0 gam NaH_2PO_4 ; 14,2 gam Na_2HPO_4

Giải:

$$\text{Có: } 1 < \frac{n_{\text{NaOH}}}{n_{\text{H}_3\text{PO}_4}} = \frac{0,25 \cdot 2}{0,2 \cdot 1,5} = \frac{5}{3} < 2$$

$\Rightarrow$ Tạo ra hỗn hợp 2 muối: NaH_2PO_4 , Na_2HPO_4

Sơ đồ đường chéo:

$$\begin{array}{l} \text{Na}_2\text{HPO}_4 (n_1 = 2) \\ \text{NaH}_2\text{PO}_4 (n_2 = 1) \end{array} \rightarrow \bar{n} = \frac{5}{3} \begin{array}{l} \rightarrow |1 - 5/3| = \frac{2}{3} \\ \rightarrow |2 - 5/3| = \frac{1}{3} \end{array}$$

$$\Rightarrow \frac{n_{\text{Na}_2\text{HPO}_4}}{n_{\text{NaH}_2\text{PO}_4}} = \frac{2}{1} \Rightarrow n_{\text{Na}_2\text{HPO}_4} = 2n_{\text{NaH}_2\text{PO}_4}$$

$$\text{Mà } n_{\text{Na}_2\text{HPO}_4} + n_{\text{NaH}_2\text{PO}_4} = n_{\text{H}_3\text{PO}_4} = 0,3 \text{ (mol)}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} n_{\text{Na}_2\text{HPO}_4} = 0,2 \text{ (mol)} \\ n_{\text{NaH}_2\text{PO}_4} = 0,1 \text{ (mol)} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} m_{\text{Na}_2\text{HPO}_4} = 0,2 \cdot 142 = 28,4 \text{ (g)} \\ m_{\text{NaH}_2\text{PO}_4} = 0,1 \cdot 120 = 12,0 \text{ (g)} \end{cases}$$

⇒ Đáp án C.

Ví dụ 2: Cho từ từ 375 ml dung dịch NaOH 1M vào 100 ml dung dịch AlCl₃ 1M tới khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được kết tủa A. Thu kết tủa A và đem nung đến khối lượng không đổi thu được m gam chất rắn. Tìm giá trị của m?

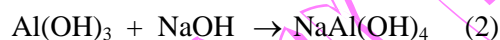
A. 2,55

B. 1,275

C. 5,1

D. 7,8

Giải:

$$n_{\text{NaOH}} = 0,375 \text{ mol}$$

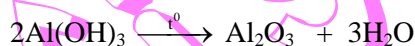
$$n_{\text{AlCl}_3} = 0,1$$

$$\text{Vậy } 3 < \frac{n_{\text{OH}^-}}{n_{\text{Al}^{3+}}} = \frac{0,375}{0,1} = 3,75 < 4$$

⇒ Al(OH)₃ đã bị tan 1 phần tạo muối NaAl(OH)₄

$$\begin{array}{l} \text{Al(OH)}_3 (3) \\ \text{NaAl(OH)}_4 (4) \end{array} \begin{array}{l} \swarrow \\ \searrow \end{array} \begin{array}{l} 0,25 \\ 0,75 \end{array} \Rightarrow \frac{n_{\text{Al(OH)}_3}}{n_{\text{NaAl(OH)}_4}} = \frac{1}{3}$$

Mà tổng số mol của Al là 0,1 mol. Áp dụng bảo toàn nguyên tố ta có $n_{\text{Al(OH)}_3} = 0,025$

$$\Rightarrow m_{\text{Al}_2\text{O}_3} = 0,0125 \cdot 102 = 1,275 \text{ gam}$$

⇒ Phương án B

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Hỗn hợp X gồm 2 kim loại A, B nằm kế tiếp nhau trong cùng phân nhóm chính nhóm I trong BHTTH. Lấy 6,2 gam X hòa tan hoàn toàn vào nước thu được 2,24 lít hiđro (đktc). A, B là?

A. Li, Na.

B. Na, K.

C. K, Rb.

D. Rb, Cs.

Chuyên đề luyện thi Đại học môn Hóa học - Các phương pháp giải nhanh trong Hóa học

- Câu 2:** Hòa tan hoàn toàn 2,9 hỗn hợp gồm kim loại M và oxit của nó vào nước, thu được 500 ml dung dịch chứa một chất tan có nồng độ 0,04M và 0,224 lít khí H_2 (ở đktc). Kim loại M là?
- A. Ca.   B. Ba.   C. K.   D. Na.
- Câu 3:** Dung dịch A gồm 5 ion: Mg^{2+} , Ba^{2+} , Ca^{2+} , 0,1 mol Cl^- và 0,2 mol NO_3^- . Thêm từ từ dung dịch K_2CO_3 1M vào dung dịch A đến khi lượng kết tủa lớn nhất thì thể tích dung dịch K_2CO_3 cho vào?
- A. 150 ml   B. 300 ml   C. 200 ml   D. 250 ml
- Câu 4:** Dung dịch X gồm 6 ion: 0,15 mol Na^+ , 0,10 mol Ba^{2+} , 0,05 mol Al^{3+} và Cl^- , Br^- , I^- . Thêm từ từ dung dịch $AgNO_3$ 2M vào dung dịch X đến khi được kết tủa lớn nhất. Thể tích (ml) của dung dịch $AgNO_3$ 2M cần dùng là?
- A. 150   B. 250   C. 300   D. 500
- Câu 5:** Hòa tan 3,164 gam hỗn hợp 2 muối $CaCO_3$ và $BaCO_3$ bằng dung dịch HCl dư, thu được 448 ml khí CO_2 (đktc). Thành phần % số mol của $BaCO_3$ trong hỗn hợp là:
- A. 50%   B. 55%   C. 60%   D. 65%
- Câu 6:** Hòa tan hoàn toàn 5,9 gam hỗn hợp hai muối clorua của hai kim loại A, B (cùng thuộc nhóm IIA) vào nước được dung dịch X. Để làm kết tủa hết ion Cl trong dung dịch X người ta cho tác dụng với dung dịch $AgNO_3$ thu được 17,22 gam kết tủa. Công thức hoá học của hai muối clorua lần lượt là:
- A. $BeCl_2$, $MgCl_2$.   B. $MgCl_2$, $CaCl_2$.   C. $CaCl_2$, $SrCl_2$.   D. $SrCl_2$, $BaCl_2$.
- Câu 7:** Hòa tan hoàn toàn 4,68 gam hỗn hợp cacbonat của hai kim loại A và B kế tiếp trong nhóm IIA vào dung dịch HCl thu được 1,12 lít CO_2 (đktc). Kim loại A và B là
- A. Be và Mg.   B. Mg và Ca.   C. Ca và Sr.   D. Sr và Ba.
- Câu 8:** X và Y là hai nguyên tố halogen ở hai chu kỳ liên tiếp trong bảng hệ thống tuần hoàn. Để kết tủa hết ion X, Y trong dung dịch chứa 4,4 gam muối natri của chúng cần 150 ml dung dịch $AgNO_3$ 0,4M. X và Y là?
- A. Flo, Clo.   B. Clo và Brom.   C. Brom và Iot.   D. không xác định được
- Câu 9:** Hỗn hợp X gồm hai kim loại A, B nằm kế tiếp nhau trong nhóm IA. Lấy 7,2 gam X hòa tan hoàn toàn vào nước thu được 4,48 lít hiđro ở (đktc). A, B là
- A. Li, Na.   B. Na, K.   C. K, Rb.   D. Rb, Cs.
- Câu 10:** Cho 1,67 gam hỗn hợp hai kim loại ở hai chu kỳ liên tiếp thuộc nhóm IIA tác dụng với HCl dư thoát ra 0,672 lít khí H_2 (đktc). Vậy 2 kim loại đó là?
- A. Ba, Ca.   B. Ba, Mg.   C. Ca, Sr.   D. Ba, Sr.
- Câu 11:** Cho 31,84 gam hỗn hợp NaX và NaY (X, Y là halogen ở hai chu kỳ liên tiếp) vào dung dịch $AgNO_3$ dư thì thu được 57,34 gam kết tủa. Công thức của mỗi muối là
- A. NaCl và NaBr.   B. NaBr và NaI.   C. NaCl và NaI.   D. Không xác định được
- Câu 12:** Cho 24,4 gam hỗn hợp Na_2CO_3 , K_2CO_3 tác dụng vừa đủ với dung dịch $BaCl_2$. Sau phản ứng thu được 39,4 gam kết tủa, cô cạn dung dịch thu được m gam muối clorua khan. Vậy m có giá trị là bao nhiêu gam
- A. 26,6 gam.   B. 27,6 gam.   C. 26,7 gam.   D. 25,6 gam.
- Câu 13:** Hòa tan 2,84 gam hỗn hợp 2 muối cacbonat của 2 kim loại A và B kế tiếp trong phân nhóm chính nhóm II bằng 120 ml dung dịch HCl 0,5M thu được 0,896 lít CO_2 ở 45,6 $^{\circ}C$ và 0,9 atm và dung dịch X. Xác định kim loại A, B, tính khối lượng muối trong dung dịch X.
- A. Ba, Ca, 3,17 gam.   B. Ba, Be, 3,17 gam.   C. Ca, Mg, 3,17 gam.   D. Ba, Sr, 3,17 gam.
- Câu 14:** Khi cho 3,1 gam hỗn hợp 2 kim loại kiềm A và B tác dụng với 47 gam nước thấy có X lít khí thoát ra (đktc). Dung dịch thu được có nồng độ 9,6%. Xác định 2 kim loại, biết rằng A, B là 2 kim loại thuộc 2 chu kỳ liên tiếp trong BHTTH?
- A. Li, Na.   B. Na, K.   C. K, Rb.   D. Rb, Cs.
- Câu 15:** Hỗn hợp khí X gồm SO_2 và O_2 có tỉ khối đối với H_2 là 25,6. Cho 6,72 lít hỗn hợp khí X vào bình kín có 1 tí (☉) chất xúc tác và đem nung nóng một thời gian thấy tỉ khối của hỗn hợp lúc này so với H_2 là 30. Cho hỗn hợp khí này hấp thụ vào dung dịch chứa lượng dư $BaCl_2$ thì thu được bao nhiêu gam kết tủa?
- A. 20,504   B. 23,3   C. 39,4   D. 40,178
- Câu 16:** Hỗn hợp khí A gồm CO và H_2 có tỉ khối đối với hiđro bằng 4,25. Hỗn hợp khí B gồm O_2 và O_3 có tỉ khối đối với H_2 là 20. Để đốt cháy hoàn toàn 10V lít khí A cần lượng thể tích hỗn hợp khí B là: (các khí đo ở cùng điều kiện nhiệt độ, áp suất)

A. 10V

B. 8V

C. 6V

D. 4V

Câu 17: Cho từ từ 200 ml dung dịch HCl 1,0M vào 200 ml dung dịch chứa NaHCO_3 dư và Na_2CO_3 thu được 1,12 lít CO_2 (đktc). Xác định nồng độ mol/l của Na_2CO_3 trong dung dịch?

A. 1,25M

B. 0,75M

C. 0,5M

D. 1,5 M

Câu 18: Cho 12,4 gam P tác dụng hoàn toàn với oxi. Sau đó cho toàn bộ lượng P_2O_5 hòa tan vào 80ml dung dịch NaOH 25% ($d = 1,28 \text{ g/ml}$). Tính số mol của dung dịch muối sau phản ứng?

A. 0,16 mol; 0,24 mol.

B. 0,08 mol; 0,11 mol.

C. 0,09 mol; 0,12 mol.

D. 0,98 mol; 0,11mol.

Câu 19: Đốt cháy hoàn toàn 6,8 gam một hợp chất photpho ta thu được 14,2 gam P_2O_5 và 5,4 gam H_2O . Cho sản phẩm vào 50 gam dung dịch NaOH 32%. Tính C% muối thu được.

A. 40,8%.

B. 40,7%.

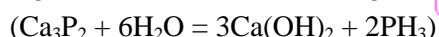
C. 40,6%.

D. 40,9%.

Câu 20: Thêm 150 ml dung dịch KOH 2M vào 120 ml dung dịch H_3PO_4 1M. Khối lượng các muối thu được trong dung dịch là?

A. 10,44 gam KH_2PO_4 ; 8,5 gam K_3PO_4 B. 10,44 gam K_2HPO_4 ; 12,72 gam K_3PO_4 C. 10,24 gam K_2HPO_4 ; 13,5 gam KH_2PO_4 D. 13,5 gam KH_2PO_4 ; 14,2 gam K_3PO_4

Câu 21: Khi thủy phân 36,4 gam photphua canxi tạo ra Ca(OH)_2 và 1 chất khí, đốt cháy khí này tạo ra P_2O_5 . Hòa tan P_2O_5 ở trên vào 50ml dung dịch NaOH 25% $D = 1,28 \text{ g/ml}$. Xác định muối tạo ra của nó:

A. NaH_2PO_4 .B. Na_2HPO_4 .C. Na_3PO_4 .D. NaH_2PO_4 ; Na_3PO_4 .

Câu 22: Cho 100 ml dung dịch KOH 1,5M vào 200 ml dung dịch H_3PO_4 0,5M, thu được dung dịch X. Cô cạn dung dịch X, thu được hỗn hợp gồm các chất là

A. K_3PO_4 và KOH.B. KH_2PO_4 và K_3PO_4 .C. KH_2PO_4 và H_3PO_4 .D. KH_2PO_4 và K_2HPO_4 .

Câu 23: Nung 13,4 gam hỗn hợp hai muối cacbonat của hai kim loại hóa trị II thu được 6,8 gam chất rắn và khí X, lượng X sinh ra cho hấp thụ vào 75 ml dung dịch NaOH 1M, khối lượng muối khan thu được sau phản ứng

A. 6,3 gam.

B. 7,5 gam.

C. 6,70 gam.

D. 7,60 gam.

Câu 24: Trộn V_1 lít dung dịch NaOH ($d = 1,26 \text{ g/ml}$) với V_2 lít dung dịch NaOH ($d = 1,06 \text{ g/ml}$) thu được 1 lít dung dịch NaOH ($d = 1,16 \text{ g/ml}$). Giá trị của V_1 và V_2 lần lượt là?

A. $V_1 = V_2 = 0,5$ B. $V_1 = 0,4$; $V_2 = 0,6$ C. $V_1 = 0,6$; $V_2 = 0,4$ D. $V_1 = 0,7$; $V_2 = 0,3$

Câu 25: Hấp thụ hoàn toàn 4,48 lít SO_2 (đktc) vào dung dịch chứa 16 gam NaOH thu được dung dịch. Khối lượng muối tan trong dung dịch X

A. 25,3 gam.

B. 25,2 gam.

C. 25,7 gam.

D. 25,6 gam.

Câu 26: Hấp thụ hoàn toàn 4,48 lít CO_2 (đktc) vào 500 ml dung dịch hỗn hợp gồm NaOH 0,1M và Ba(OH)_2 0,2M. Sinh ra m gam kết tủa. Giá trị m là

A. 19,7 gam.

B. 17,73 gam.

C. 9,85 gam.

D. 11,82 gam.

Câu 27: Cho 2,1 gam hỗn hợp gồm NaHCO_3 và MgCO_3 tác dụng hoàn toàn với dung dịch HCl khí thoát ra hấp thụ hết vào dung dịch Ca(OH)_2 dư thu được a gam kết tủa. a có giá trị là?

A. 2,5 gam.

B. 2,1 gam.

C. 2,8 gam.

D. 2,2 gam.

Câu 28: Cho 0,448 lít khí CO_2 (ở đktc) hấp thụ hết vào 100 ml dung dịch chứa hỗn hợp NaOH 0,06M và Ba(OH)_2 0,12M, thu được m gam kết tủa. Giá trị của m là?

A. 3,940.

B. 1,182.

C. 2,364.

D. 1,970.

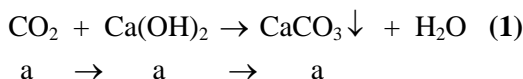

Phương pháp 4:

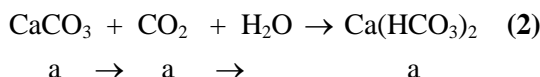
PHƯƠNG PHÁP KHẢO SÁT BẰNG ĐỒ THỊ

4.1. Sục CO_2 (SO_2) vào dung dịch $\text{Ca}(\text{OH})_2$ hoặc $\text{Ba}(\text{OH})_2$

Khảo sát hiện tượng xảy ra khi sục từ từ CO_2 (SO_2) vào dung dịch chứa a mol $\text{Ca}(\text{OH})_2$ hoặc $\text{Ba}(\text{OH})_2$ đến dư:

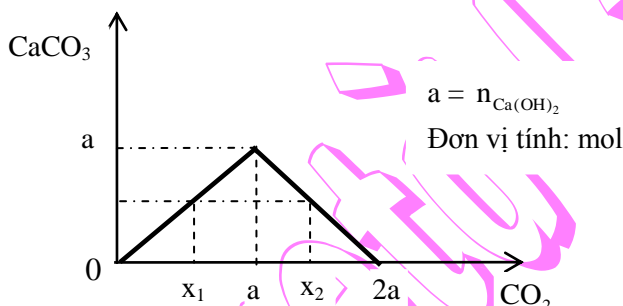

Do sục từ từ, lượng CO_2 cho vào là nhỏ hơn so với $\text{Ca}(\text{OH})_2$ nên xảy ra phản ứng (1), kết tủa bắt đầu xuất hiện. Lượng kết tủa ngày càng tăng đến khi $\text{Ca}(\text{OH})_2$ hết. Lúc này lượng kết tủa là cực đại. Nếu vẫn thêm tiếp CO_2 thì xảy ra phản ứng (2).

Do xảy ra phản ứng (2), kết tủa tạo thành từ (1) bị hòa tan dần. Lượng kết tủa càng lúc càng giảm cho tới khi CaCO_3 bị tan hết.

Quá trình tạo thành kết tủa và hòa tan kết tủa có thể biểu diễn qua đồ thị sau:

Đồ thị 1: Sự hình thành kết tủa CaCO_3 khi cho CO_2 phản ứng với $\text{Ca}(\text{OH})_2$

Vậy dựa vào đồ thị 1 ta thấy:

- + Nếu $n_{\text{CaCO}_3} > a \Rightarrow$ Vô nghiệm
- + Nếu $n_{\text{CaCO}_3} = a \Rightarrow$ Có nghiệm duy nhất $x = n_{\text{CO}_2} = n_{\text{CaCO}_3}$
- + Nếu $0 < n_{\text{CaCO}_3} < a \Rightarrow$ Có 2 nghiệm x_1 và x_2 . Trong đó: $x_1 = n_{\text{CaCO}_3}$; $x_2 = 2a - n_{\text{CaCO}_3}$

Ví dụ 1: Sục V ml CO_2 (đktc) vào 150 ml dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 1M, sau phản ứng thu được 19,7 gam kết tủa. Giá trị V là?

- A. 2,24 hoặc 4,48.   B. 4,48 hoặc 6,74.   C. 2,24 hoặc 6,72.   D. 2,24 hoặc 8,96.

Giải:

$n_{\text{BaCO}_3} = 0,1 \text{ mol}$. Ta thấy $0 < n_{\text{BaCO}_3} = 0,1 < n_{\text{Ba}(\text{OH})_2} = 0,15$

$\Rightarrow$ Có 2 trường hợp thỏa mãn:

Th1: $n_{\text{CO}_2} = n_{\text{BaCO}_3} = 0,1 \Rightarrow V_{\text{CO}_2} = 0,1.22,4 = 2,24 \text{ lít}$.

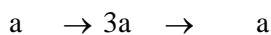
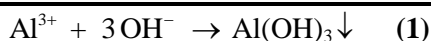
Th2: $n_{\text{CO}_2} = 2. n_{\text{Ba}(\text{OH})_2} - n_{\text{BaCO}_3} = 0,15.2 - 0,1 = 0,2 \Rightarrow V_{\text{CO}_2} = 0,2.22,4 = 4,48 \text{ lít}$

$\Rightarrow$ Phương án A

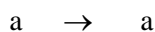
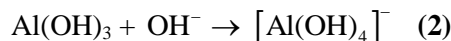
4.2. Cho từ từ dung dịch bazo vào dung dịch Al^{3+}

Khảo sát hiện tượng cho từ từ dung dịch OH^- vào dung dịch a mol Al^{3+} tới dư.

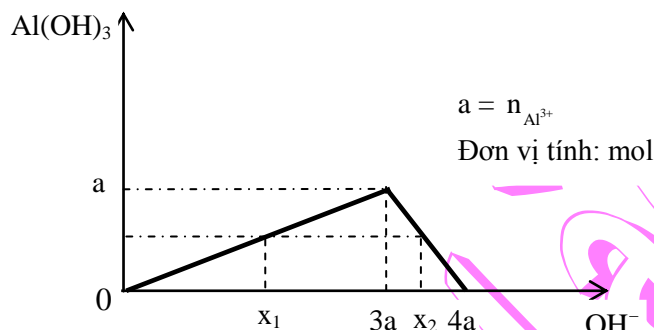
Khi cho từ từ dung dịch OH^- vào dung dịch Al^{3+} , lượng OH^- là nhỏ hơn nhiều so với Al^{3+} nên phản ứng xảy ra theo phương trình (1). Kết tủa bắt đầu xuất hiện, lượng kết tủa ngày càng tăng cho đến khi Al^{3+} hết. Lúc này kết tủa là cực đại (a mol).

Nếu thêm tiếp OH^- tới dư vào thì xảy ra phản ứng (2):

Do phản ứng (2), kết tủa tạo thành từ (1) sẽ tan dần cho đến hết. Quá trình phản ứng được biểu diễn qua đồ thị sau:

Đồ thị 2: Sự hình thành kết tủa Al(OH)_3 khi cho CO_2 phản ứng với OH^-

Dựa vào đồ thị 2 ta thấy:

+ Nếu $n_{\text{Al(OH)}_3} > a \Rightarrow$ Vô nghiệm

+ Nếu $n_{\text{Al(OH)}_3} = a \Rightarrow$ Có nghiệm duy nhất $n_{\text{OH}^-} = 3a$

+ Nếu $0 < n_{\text{Al(OH)}_3} < a \Rightarrow$ Có 2 nghiệm x_1 và x_2 . Trong đó: $x_1 = 3n_{\text{Al(OH)}_3}$ và $x_2 = 4.a - n_{\text{Al(OH)}_3}$

Ví dụ 1: Cho V lít dung dịch NaOH 0,2M vào dung dịch chứa 0,15 mol AlCl_3 thu được 9,36 gam kết tủa. Giá trị của V là?

A. 1,8 và 2,2 lít.

B. 1,2 và 2,4 lít.

C. 1,8 và 2,4 lít.

D. 1,4 và 2,2 lít.

Giải:

$$n_{\text{Al}^{3+}} = 0,15 \text{ mol}; n_{\text{Al(OH)}_3} = 0,12 \text{ mol}$$

Ta thấy $0 < n_{\text{Al(OH)}_3} < 0,15 \Rightarrow$ Có 2 trường hợp thỏa mãn.

$$\text{Th1: } n_{\text{OH}^-} = 3. n_{\text{Al(OH)}_3} = 3. 0,12 = 0,36 \Rightarrow V_{\text{NaOH}} = 0,36/0,2 = 1,8 \text{ lít}$$

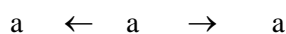
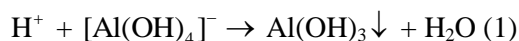
$$\text{Th2: } n_{\text{OH}^-} = 4. n_{\text{Al}^{3+}} - n_{\text{Al(OH)}_3} = 4. 0,15 - 0,12 = 0,48 \Rightarrow V_{\text{NaOH}} = 0,48/0,2 = 2,4 \text{ lít}$$

$\Rightarrow$ Phương án C

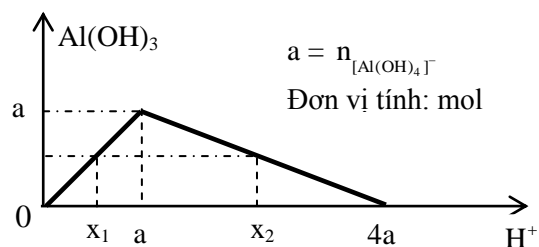
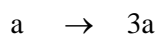
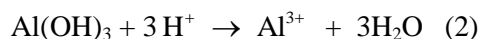
4.3. Dạng cho từ từ dung dịch H^+ vào dung dịch $[\text{Al(OH)}_4]^- (\text{AlO}_2^-)$

Khảo sát hiện tượng xảy ra khi cho từ từ dung dịch H^+ vào dung dịch a mol $[\text{Al(OH)}_4]^- (\text{AlO}_2^-)$ tới dư.

Ban đầu, do lượng H^+ là nhỏ hơn nhiều so với $[\text{Al(OH)}_4]^-$ nên xảy ra phản ứng (1). Kết tủa được hình thành và tăng dần đến khi $[\text{Al(OH)}_4]^-$ bị kết tủa hết. Lúc này kết tủa là cực đại (a mol).

Khi thêm tiếp H^+ vào xảy ra phản ứng (2). Kết tủa tạo thành từ (1) bị hòa tan dần cho đến hết.

Đồ thị 3: Sự hình thành kết tủa Al(OH)_3 khi cho H^+ phản ứng với $[\text{Al(OH)}_4]^-$

Dựa vào Đồ thị 3 ta thấy:

+ Nếu $n_{\text{Al(OH)}_3} > a \Rightarrow$ Vô nghiệm

+ Nếu $n_{\text{Al(OH)}_3} = a \Rightarrow$ Có nghiệm duy nhất $n_{\text{H}^+} = a$.

+ Nếu $0 < n_{\text{Al(OH)}_3} < a \Rightarrow$ Có 2 nghiệm là x_1 và x_2 . Trong đó: $x_1 = n_{\text{Al(OH)}_3}$; $x_2 = 4a - 3n_{\text{Al(OH)}_3}$

Ví dụ 1: Cho 0,5 lít dung dịch HCl vào dung dịch chứa 0,2 mol NaAlO_2 , lọc và nung kết tủa đến khối lượng không đổi thu được 7,65 gam chất rắn. Nồng độ mol của dung dịch HCl là?

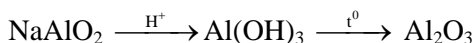
A. 0,3 và 0,7.

B. 0,15 và 0,2.

C. 0,7 và 0,35.

D. 0,4 và 0,6.

Giải:

$$n_{\text{Al}_2\text{O}_3} = 0,075 \Rightarrow n_{\text{Al(OH)}_3} = 0,15 < 0,2 (n_{\text{AlO}_2^-})$$

$\Rightarrow$ Có 2 trường hợp thỏa mãn.

Th1: $n_{\text{H}^+} = n_{\text{Al(OH)}_3} = 0,15 \text{ mol} \Rightarrow n_{\text{HCl}} = 0,15 \text{ mol} \Rightarrow C_{\text{M(HCl)}} = 0,15/0,5 = 0,3 \text{ M}$

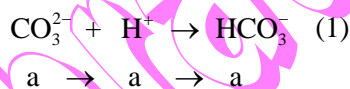
Th2: $n_{\text{H}^+} = 4 \cdot n_{\text{AlO}_2^-} - 3n_{\text{Al(OH)}_3} = 4 \cdot 0,2 - 3 \cdot 0,15 = 0,35 \text{ mol} \Rightarrow C_{\text{M(HCl)}} = 0,35/0,5 = 0,7 \text{ M}$

$\Rightarrow$ Phương án A

4.4. Dạng toán cho từ từ dung dịch H^+ vào muối CO_3^{2-}

Khảo sát hiện tượng xảy ra khi cho từ từ dung dịch H^+ vào a mol muối CO_3^{2-}

Ban đầu lượng axit cho vào là nhỏ hơn so với CO_3^{2-} nên xảy ra phản ứng (1). Trong quá trình phản ứng (1) xảy không thấy có bọt khí xuất hiện.

Khi CO_3^{2-} đã chuyển hóa hết thành HCO_3^- , nếu thêm tiếp H^+ vào sẽ xảy ra phản ứng (2), bọt khí bắt đầu xuất hiện. Khi nào HCO_3^- hết thì không có bọt khí thoát ra. Lúc này tổng lượng khí thoát ra là cực đại (a mol).

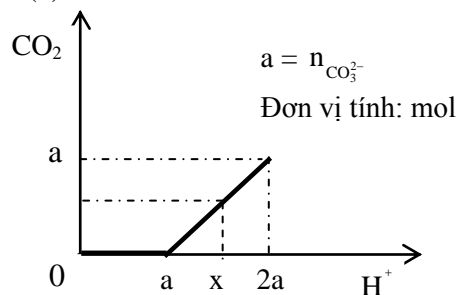

Dựa vào Đồ thị 4 ta thấy:

+ Nếu $n_{\text{CO}_2} > a \Rightarrow$ Vô nghiệm

+ Nếu $0 < n_{\text{CO}_2} \leq a \Rightarrow$ Có 1 nghiệm $n_{\text{H}^+} = a + n_{\text{CO}_2}$

+ Nếu $n_{\text{CO}_2} = 0 \Rightarrow$ Có 1 nghiệm $0 \leq n_{\text{H}^+} \leq a$

Đồ thị 4: Sự hình thành khí CO_2 khi cho H^+ phản ứng với CO_3^{2-}

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Chia dung dịch NaAlO_2 thành hai phần bằng nhau: Sục khí CO_2 vào phần 1 có 23,4 (g) kết tủa tạo thành. Cho từ từ V (l) dung dịch HCl 1M vào phần 2 có 15,6 (g) kết tủa tạo thành. Giá trị lớn nhất của V là?

- A. 0,3.   B. 0,2.   C. 0,6.   D. 0,9.

Câu 2: Cho V (l) dung dịch NaOH 2M vào dung dịch chứa 0,1 mol $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ và 0,1 mol H_2SO_4 đến khi phản ứng hoàn toàn thu được 7,8 (g) kết tủa. giá trị lớn nhất của V để thu được kết tủa trên là?

- A. 0,45 lít.   B. 0,50 lít.   C. 0,60 lít.   D. 0,80 lít.

Câu 3: Hoà tan 0,54 g Al bằng 0,5 lít dung dịch H_2SO_4 0,1M thu được dung dịch A. Thêm V lít dung dịch NaOH 0,1M vào dung dịch A cho đến khi kết tủa tan trở lại 1 phần, lọc kết tủa nung ở nhiệt độ cao đến khối lượng không đổi thu được 0,51g chất rắn .Giá trị V là:

- A. 0,8 lít   B. 1,1 lít   C. 1,2 lít   D. 1,5 lít

Câu 4: Cho 20 ml dung dịch NaOH C_M vào dung dịch có chứa 0,058/3 mol AlCl_3 thì thu được 0,936 (g) kết tủa. C_M của NaOH

- A. 1,59M hoặc 2,27M.   B. 1,8M hoặc 3,27M.
C. 1,8M hoặc 3,2M.   D. kết quả khác.

Câu 5: Trộn 100 ml dung dịch AlCl_3 1M với 200 ml dung dịch NaOH 1,8M thu được kết tủa A và dung dịch D

a) Khối lượng kết tủa A là

- A. 3,12 gam.   B. 6,24 gam.   C. 1,06 gam.   D. 2,08 gam.

b) Nồng độ mol của các chất trong dung dịch D là

- A. NaCl 0,2M và NaAlO_2 0,6M.   B. NaCl 1M và NaAlO_2 0,2M.
C. NaCl 1M và NaAlO_2 0,6M.   D. NaCl 0,2M và NaAlO_2 0,4M.

Câu 6: Lấy 100 ml dung dịch A chứa NaOH 0,1M và NaAlO_2 0,3M .Thêm từ từ HCl 0,1M vào dung dịch A cho đến khi kết tủa tan trở lại một phần, lọc kết tủa ,nung ở nhiệt độ cao đến khối lượng không đổi thu được 1,02g chất rắn. Thể tích dung dịch HCl đã dùng là:

- A. 0,5 lít   B. 0,6 lít   C. 0,7 lít   D. 0,8 lít

Câu 7: Cho 100 ml dung dịch $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ tác dụng với 100 ml dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ (Biết nồng độ mol của $\text{Ba}(\text{OH})_2$ bằng ba lần nồng độ của $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$) thu được kết tủa A. Nung A đến khối lượng không đổi thì khối lượng chất rắn thu được bé hơn khối lượng của A là 5,4g. Nồng độ của $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ và $\text{Ba}(\text{OH})_2$ trong dung dịch đầu theo thứ tự là:

- A. 0,5M và 1,5M   B. 1M và 3M   C. 0,6M và 1,8M   D. 0,4M và 1,2M

Câu 8: Cho 100 ml dung dịch $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ tác dụng với 100 ml dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ (Biết nồng độ mol của $\text{Ba}(\text{OH})_2$ bằng ba lần nồng độ của $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$) thu được kết tủa A. Nung A đến khối lượng không đổi thì khối lượng chất rắn thu được bé hơn khối lượng của A là 5,4g. Nồng độ của $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ và $\text{Ba}(\text{OH})_2$ trong dung dịch đầu theo thứ tự là:

- A. 0,5M và 1,5M   B. 1M và 3M   C. 0,6M và 1,8M   D. 0,4M và 1,2M

Câu 9: Cho từ từ dung dịch chứa x mol HCl vào dung dịch chứa y mol Na_2CO_3 , thu được 1,12 lít khí (đktc) và dung dịch X. Cho nước vôi trong dư vào dung dịch X thấy xuất hiện 5 gam kết tủa. Giá trị của x và y lần lượt là?

- A. 0,15 và 0,100.   B. 0,10 và 0,050.   C. 0,20 và 0,150.   D. 0,10 và 0,075

Câu 10: Rót 200ml dung dịch NaOH nồng độ a mol/l vào cốc đựng 200ml dung dịch AlCl_3 2M. Kết tủa thu được đem nung trong không khí đến khối lượng không đổi thu được 5,1 gam chất rắn. Giá trị của a là:

- A. 1,5M.   B. 7,5m.   C. 1,5M hoặc 7,5M.   D. 1,5M hoặc 3M.

Câu 11: Thêm từ từ dung dịch HCl 0,1M vào 100 ml dung dịch X chứa NaOH 0,1 M và NaAlO_2 0,3 M cho đến khi kết tủa tan trở lại 1 phần. Đem nung kết tủa đến khối lượng không đổi thu được chất rắn nặng 1,02 gam. Thể tích dung dịch HCl 0,1 M đã dùng là?

Chuyên đề luyện thi Đại học môn Hóa học - Các phương pháp giải nhanh trong Hóa học**A.** 0,5 lít.**B.** 0,6 lít.**C.** 0,7 lít.**D.** 0,8 lít.

Câu 12: Hỗn hợp X gồm NaCO_3 , NaHCO_3 và KHCO_3 cho vào dd nước vôi trong dư thu được 25 gam kết tủa. hãy cho biết nếu cho hỗn hợp X vào dd vào dd HCl dư thu được khí bay ra có thể tích thu được ở (đktc) là:

A. 2,8 lít**B.** 3,36 lít**C.** 4,48 lít**D.** 5,6 lít

Câu 13: Hòa tan hoàn toàn 4,24 gam Na_2CO_3 vào nước thu được dung dịch X. Cho từ từ hết từng giọt 20 gam dung dịch HCl nồng độ 9,125% vào X và khuấy đều. Thể tích khí CO_2 thu được ở đktc là:

A. 0,224 lít**B.** 0,56 lít**C.** 2,24 lít**D.** 5,6 lít

Câu 14: Trộn 100ml dd chứa KHCO_3 1M và K_2CO_3 1M với 100ml dung dịch chứa NaHCO_3 1M và Na_2CO_3 1M được 200ml dung dịch X. Nhỏ từ từ 100ml dung dịch Y chứa H_2SO_4 1M và HCl 1M vào dung dịch X được V lít CO_2 (đktc) và dung dịch Z. Cho $\text{Ba}(\text{OH})_2$ dư vào Z thì thu được m gam kết tủa. Giá trị của V và m là:

A. 2,24 và 59,1**B.** 1,12 và 59,1**C.** 2,24 và 82,4**D.** 1,12 và 82,4

Câu 15: X là dung dịch hỗn hợp Na_2CO_3 0,1M và KHCO_3 0,1M Tính thể tích khí CO_2 (đktc) thoát ra khi cho từ từ 100 ml dung dịch X vào 200 ml dung dịch HCl 0,1M.

A. 0,448lít**B.** 0,224 lít**C.** 0,299 lít**D.** 0,336 lít

Câu 16: Cho 100 ml dung dịch $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ 0,1M vào V (ml) dung dịch NaOH 0,1M. Để có được chất rắn sau khi nung kết tủa có khối lượng là 0,51 (g) thì V phải là?

A. 300 ml.**B.** 300 ml và 700 ml.**C.** 50 ml.**D.** 300 ml và 800 ml.

Phương pháp 5: PHƯƠNG PHÁP BẢO TOÀN ELECTRON

5.1. Nguyên tắc: Trong phản ứng oxi hóa khử thì số electron chất khử cho bằng số electron chất oxi hóa nhận. Cho nên ta có:

$$\sum \text{số mol electron nhường} = \sum \text{số mol electron nhận}$$

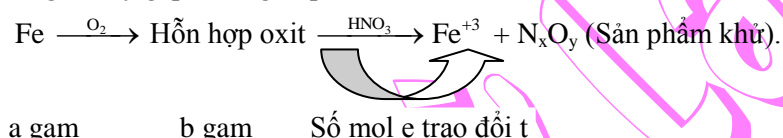
Lưu ý:

- Phương pháp đặc biệt hữu hiệu trong bài toán hỗn hợp nhiều chất có xảy ra phản ứng oxi hóa – khử. Trong phương pháp này đặc biệt lưu ý đến trạng thái oxi hóa *ban đầu* và *sau cùng* (dạng trung gian thường không quan tâm). Việc xác định đâu là chất khử, chất oxi hóa, sản phẩm khử và sản phẩm oxi hóa cũng rất quan trọng.

5.2. Các dạng toán thường gặp

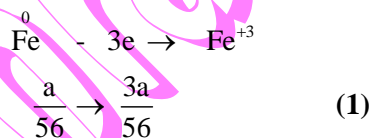
5.2.1. Dạng toán $\text{Fe} \xrightarrow{\text{O}_2} \text{Hỗn hợp X} \xrightarrow{\text{Oxi hóa}} \text{Fe}^{3+} + \text{Sản phẩm khử}$.

Trong dạng toán này chúng ta hay gặp trường hợp chất oxi hóa thứ 2 là HNO_3 hoặc H_2SO_4 . Ta có sơ đồ sau:

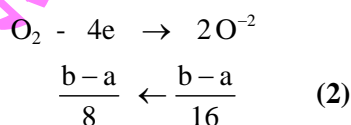

Từ sơ đồ tổng quát trên việc đầu tiên (quan trọng nhất) mà chúng ta phải rút ra được là: Ban đầu Fe^0 sau khi kết thúc phản ứng toàn bộ sắt đã thành Fe^{+3} . Như vậy Fe đã cho đi hết số electron mà mình có và số electron mà Fe cho đi sẽ được chất oxi hóa là Oxi và HNO_3 nhận vào. Với dạng toán kinh điển này có rất nhiều cách giải, sau đây là phương pháp đưa về **công thức tổng quát**:

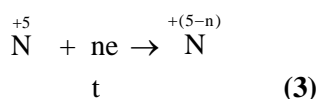
Số mol electron mà Fe cho đi để đưa $\text{Fe}^0 \rightarrow \text{Fe}^{+3}$ là:

Từ a gam Fe lên b gam oxit, khối lượng tăng lên chính là khối lượng của oxi. Vậy số mol electron mà Oxi nhận vào là:

Từ hỗn hợp oxit lên Fe^{+3} , hỗn hợp oxit đã cho đi t mol electron và chính bằng số mol electron mà HNO_3 nhận.

Từ (1), (2) và (3) Ta có: $\frac{3a}{56} = \frac{b-a}{8} + t$

Nhân 2 về với 56 ta có: $3a = 7b - 7a + 56t$
 $\Rightarrow 10a = 7b + 56t$

Chia 2 về cho 10 ta có:

$$a = 0,7b + 5,6t$$

Như vậy ta không cần quan tâm đến chất oxi hóa là chất nào miễn là từ trạng thái ban đầu đến trạng thái cuối cùng chất khử đã cho đi hết electron. Trong 3 ẩn nếu biết 2 ẩn ta sẽ tìm được ẩn còn lại.

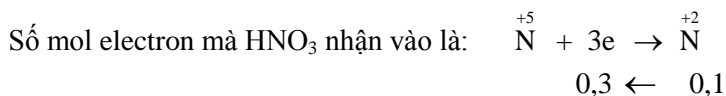
Ví dụ 1: Đốt m gam bột sắt ngoài không khí một thời gian thu được 11,8 gam hỗn hợp các chất rắn FeO, Fe₃O₄, Fe₂O₃, Fe. Hòa tan hoàn toàn hỗn hợp đó bằng dung dịch HNO₃ loãng thu được 2,24 lít khí NO duy nhất (đktc). Giá trị của m là?

- A. 5,02 gam.   B. 9,94 gam.   C. 5,12 gam.   D. 20,16 gam.

Giải:

$$n_{\text{NO}} = 0,1 \text{ mol}$$

Trong bài toán này ta đã biết khối lượng hỗn hợp ôxit (b) là 11,8 gam. Nếu tìm được t thì sẽ tìm được m.

Để dàng áp dụng vào công thức ta có: $m = 0,7.11,8 + 5,6.0,3 = 9,94$

⇒ Phương án B

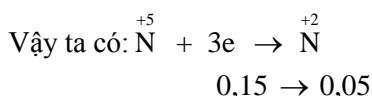
Ví dụ 2: Đốt 5,04 gam bột Fe ngoài không khí một thời gian thu được 6 gam hỗn hợp các chất rắn. Hòa tan hỗn hợp vào dung dịch HNO₃ loãng thu được V lít khí NO duy nhất (đktc). Giá trị V là?

- A. 3,36 lít   B. 2,24 lít   C. 1,12 lít   D. 0,112 lít

Giải:

Áp dụng vào công thức ta có: $5,04 = 0,7.6 + 5,6.t \Rightarrow t = 0,15$

Vậy số mol electron mà HNO₃ đã nhận là 0,15.

⇒ Vậy thể tích khí NO là: $0,05. 22,4 = 1,12 \text{ lít}$

⇒ Phương án C

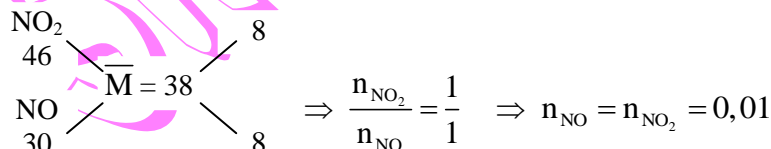
Ví dụ 3: Đốt cháy 5,6 gam Fe bởi oxi thu được m gam hỗn hợp A gồm các oxit sắt. Hòa tan hoàn toàn A trong dung dịch HNO₃ thu được 0,448 lít hỗn hợp khí Y (đktc) gồm NO, NO₂ có d_{Y/H_2} là 19. Tìm m?

- A. 5,4 gam.   B. 7,68 gam.   C. 10,08 gam.   D. 7,52 gam.

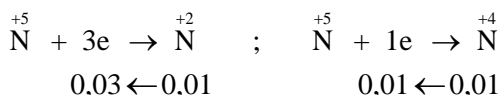
Giải:

Tổng số mol hỗn hợp Y là: $n_Y = 0,02 \text{ mol}$

$d_{Y/H_2} = 19 \Rightarrow \bar{M}_Y = 19.2 = 38$. Áp dụng phương pháp đường chéo ta có:

Phương trình nhận electron của HNO₃ là:

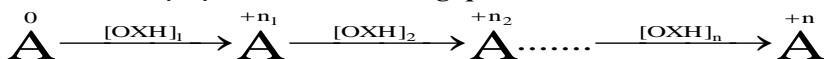
Vậy, tổng số mol electron nhận là 0,04 mol.

Áp dụng công thức ta có: $5,6 = 0,7.m + 5,6.0,04$

⇒ $m = 7,68$

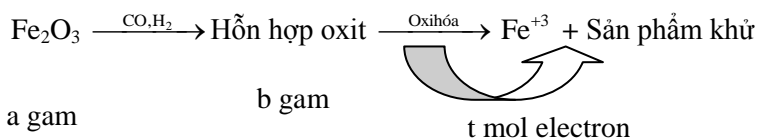
⇒ Phương án B

Từ dạng toán trên và các ví dụ ta có thể hiểu tổng quát như sau:

Tổng số mol electron mà A cho đi để lên $\overset{+n}{\text{A}}$ bằng tổng số mol electron mà các chất $[\text{OXH}]_1 + [\text{OXH}]_2 + \dots + [\text{OXH}]_n$ nhận. Không cần quan tâm đến các trạng thái có số oxi trung gian.

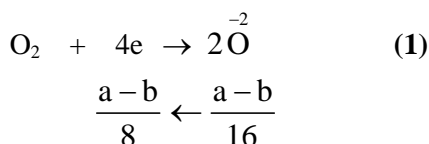
Trong đó: $0 < n_1 < n_2 \dots < n$

5.2.2. Dạng toán $\text{Fe}_2\text{O}_3 \rightarrow \text{Hỗn hợp oxit} \rightarrow \text{Fe}^{+3}$

Từ Fe_2O_3 (Fe^{+3}) khi tạo thành oxit thì số oxi hóa giảm. Từ hỗn hợp oxit lên Fe^{+3} thì số oxi hóa lại tăng. Như vậy có thể dễ dàng nhận thấy **số mol electron trao đổi khi Fe_2O_3 chuyển thành oxit bằng số mol electron trao đổi khi oxit quay trở lại Fe^{+3} .**

Từ a gam Fe_2O_3 xuống b gam hỗn hợp oxit khối lượng giảm chính là khối lượng của oxi bị mất đi.

$$m_{\text{O}} = (a - b) \text{ gam} \Rightarrow n_{\text{O}} = \frac{a - b}{16} \text{ mol}$$

Vì **số mol electron trao đổi khi Fe_2O_3 chuyển thành oxit bằng số mol electron trao đổi khi oxit quay trở lại Fe^{+3} .**

$$\text{Vậy ta có: } \frac{a - b}{8} = t$$

$$a = b + 8t$$

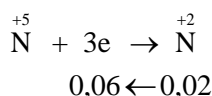
Chú ý: Như vậy không quan tâm đến chất khử là chất nào, hay chất oxi hóa là chất nào. Chỉ cần quan tâm trạng thái ban đầu là Fe^{+3} và trạng thái cuối cùng có là Fe^{+3} hay không?

Ví dụ 1: Cho luồng khí CO dư đi qua ống sứ đựng m gam Fe_2O_3 ở nhiệt độ cao một thời gian. Người ta thu được 6,72 gam hỗn hợp gồm 4 chất rắn khác nhau. Đem hòa tan hỗn hợp này vào dung dịch HNO_3 dư tạo thành 0,448 lít khí NO. Tính m?

- A. 8 gam.   B. 8,2 gam.   C. 7,2 gam.   D. 6,8 gam.

Giải:

Số mol electron HNO_3 nhận khi phản ứng với các oxit là:

Áp dụng công thức ta có: $m = 6,72 + 8 \cdot 0,06 = 7,2 \text{ gam}$

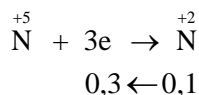
$\Rightarrow$ Phương án C

Ví dụ 2: Khi cho luồng CO đi qua ống sứ đựng 10,08 gam Fe_2O_3 ở nhiệt độ cao một thời gian người ta thu được m gam hỗn hợp gồm 4 chất rắn khác nhau A. Đem hòa tan hoàn toàn hỗn hợp này vào dung dịch HNO_3 dư thấy tạo thành 2,24 lít khí B duy nhất có tỷ khối so với H_2 bằng 15. Giá trị của m là?

- A. 5,56 gam.   B. 6,64 gam.   C. 7,68 gam.   D. 8,8 gam.

Giải:

$M_B = 15 \cdot 2 = 30 \Rightarrow$ Vậy khí B là khí NO; $n_{\text{NO}} = 0,1 \text{ mol}$

Áp dụng công thức ta có: $10,08 = m + 8 \cdot 0,3$

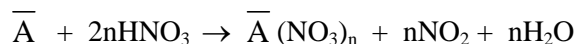
$\Rightarrow m = 7,68 \text{ gam}$

$\Rightarrow$ Phương án C

5.2.3. Hỗn hợp kim loại phản ứng với HNO₃ (H₂SO₄ đ/n)

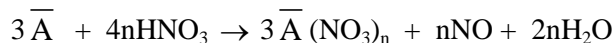
a. Với HNO₃

Gọi $\bar{A}$ là kim loại có hóa trị n. $\bar{A}$ phản ứng với HNO₃ có thể tạo thành sản phẩm khử là (trừ NH₄NO₃):
+ Sản phẩm khử NO₂

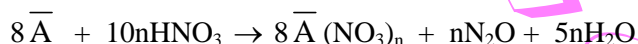
Nhận xét: $n_{\text{NO}_3^-}$ (trong muối) = n_{NO_2} (mà $\overset{+5}{\text{N}} + 1\text{e} \rightarrow \overset{+4}{\text{N}}$)

+ Sản phẩm khử NO

Nhận xét: $n_{\text{NO}_3^-}$ (trong muối) = **3**. n_{NO} (mà $\overset{+5}{\text{N}} + 3\text{e} \rightarrow \overset{+2}{\text{N}}$)

+ Sản phẩm khử N₂O

Nhận xét: $n_{\text{NO}_3^-}$ (trong muối) = **8**. n_{N_2} (mà $2\overset{+5}{\text{N}} + 8\text{e} \rightarrow \overset{+1}{\text{N}_2\text{O}}$)

+ Sản phẩm khử N₂

Nhận xét: $n_{\text{NO}_3^-}$ (trong muối) = **10**. n_{N_2} (mà $2\overset{+5}{\text{N}} + 10\text{e} \rightarrow \overset{0}{\text{N}_2}$)

Như vậy nếu kim loại $\bar{A}$ tác dụng HNO₃ thu được đồng thời các sản phẩm khử NO₂, NO, N₂O, N₂ thì:

$$n_{\text{NO}_3^-} (\text{trong muối}) = (n_{\text{NO}_2} + \mathbf{3} \cdot n_{\text{NO}} + \mathbf{8} \cdot n_{\text{N}_2\text{O}} + \mathbf{10} \cdot n_{\text{N}_2})$$

$$\text{Mà: } n_{\text{NO}_2} + \mathbf{3} \cdot n_{\text{NO}} + \mathbf{8} \cdot n_{\text{N}_2\text{O}} + \mathbf{10} \cdot n_{\text{N}_2} = \sum_{\text{mol}} (\text{electron nhận})$$

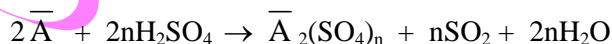
$$\Rightarrow n_{\text{NO}_3^-} (\text{trong muối}) = \sum_{\text{mol}} (\text{electron nhận})$$

$$n_{\text{HNO}_3} (\text{tham gia phản ứng}) = \sum_{\text{mol}} [\text{NO}_3^- (\text{muối}) + \text{N (trong khí)}]$$

b. Với H₂SO₄ đặc, nóng

Gọi $\bar{A}$ là kim loại có hóa trị n. $\bar{A}$ phản ứng với H₂SO₄ có thể tạo thành sản phẩm khử là:

+ Sản phẩm khử là SO₂

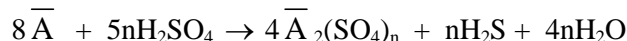
Nhận xét: $n_{\text{SO}_4^{2-}}$ (trong muối) = n_{SO_2} (mà $\overset{+6}{\text{S}} + 2\text{e} \rightarrow \overset{+4}{\text{S}}$)

+ Sản phẩm khử là S

Nhận xét: $n_{\text{SO}_4^{2-}}$ (trong muối) = **3**. n_{S} (mà $\overset{+6}{\text{S}} + 6\text{e} \rightarrow \overset{0}{\text{S}}$)

+ Sản phẩm khử là H₂S

Nhận xét: $n_{\text{SO}_4^{2-}}$ (trong muối) = **4**. $n_{\text{H}_2\text{S}}$ (mà $\overset{+6}{\text{S}} + 8\text{e} \rightarrow \overset{-2}{\text{S}}$)

Như vậy nếu kim loại $\bar{A}$ tác dụng với H₂SO₄ đ/n thu được đồng thời các sản phẩm khử SO₂, H₂S thì:

$$n_{\text{SO}_4^{2-}} (\text{trong muối}) = n_{\text{SO}_2} + 3.n_S + 4.n_{\text{H}_2\text{S}}$$

$$\text{Mà } n_{\text{SO}_2} + 3.n_S + 4.n_{\text{H}_2\text{S}} = \frac{\sum_{\text{mol}} \text{Electron}}{2}$$

$$\Rightarrow n_{\text{SO}_4^{2-}} (\text{trong muối}) = \frac{\sum_{\text{mol}} \text{Electron}}{2}$$

$$n_{\text{H}_2\text{SO}_4} (\text{tham gia phản ứng}) = \sum_{\text{mol}} [S (\text{trong muối}) + S (\text{trong sản phẩm khử})]$$

Ví dụ 1: Cho 1,35 gam hỗn hợp Al và Cu tác dụng với dd HNO₃ loãng, dư được 1,12 lít hỗn hợp khí (đktc) gồm NO và N₂O có tỉ khối với H₂ là 20,6. Khối lượng muối nitrat sinh ra là?

A. 23,05 g

B. 13,15 g

C. 5,89 g

D. 7,64 g

Hướng Dẫn Giải:

Áp dụng phương pháp đường chéo (xem phương pháp 3) cho hỗn hợp NO và N₂O, ta có $\frac{n_{\text{NO}}}{n_{\text{N}_2\text{O}}} = \frac{1}{4}$

$$\Rightarrow n_{\text{NO}} = 0,01 \text{ và } n_{\text{N}_2\text{O}} = 0,04$$

$$\Rightarrow \sum (\text{electron nhận}) = 0,01.3 + 0,04.8 = 0,35 \text{ mol}$$

Khối lượng muối nitrat thu được:

$$m_{\text{Muối}} = m_{\text{Kim loại}} + m_{\text{NO}_3^-} = 1,35 + 62. 0,38 = 23,05 \text{ gam.}$$

Ví dụ 2: Cho 13 gam kim loại Zn vào dung dịch HNO₃ loãng, dư đến khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thấy thoát ra 0,672 lít khí dạng đơn chất và dung dịch D. Cô cạn cẩn thận dung dịch D thu được m gam muối khan. Xác định m?

A. 31,6

B. 38,8

C. 37,8

D. Đáp án khác

Giải:

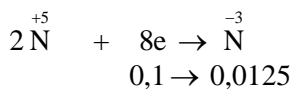
$$n_{\text{Zn}} = 0,2 \text{ mol.}$$

Do HNO₃ loãng, dư, phản ứng xảy ra hoàn toàn nên Zn tan hết.

Nếu chỉ có một sản phẩm khử duy nhất là N₂ thì số mol electron cho và số mol electron nhận là không bằng nhau $\Rightarrow$ Vô lý. Vậy HNO₃ đã tạo ra sản phẩm khử nữa là NH₃ (trong dung dịch axit tồn tại dưới dạng muối NH₄NO₃ do: NH₃ + HNO₃ $\rightarrow$ NH₄NO₃).

Số mol electron nhận để tạo thành NH₄NO₃ là (0,4 - 0,3 = 0,1)

Như vậy trong dung dịch D bao gồm Zn(NO₃)₂ 0,2 mol và NH₄NO₃ 0,0125 mol

$\Rightarrow$ Tổng khối lượng muối khan thu được khi cô cạn dung dịch D là:

$$m_{\text{Muối}} = 0,2. 189 + 0,0125. 80 = 38,8 \text{ gam}$$

$\Rightarrow$ Phương án B

Chú ý: Dấu hiện nhận biết có sự tạo thành muối NH₄NO₃ là

+ Biết khối lượng kim loại A (thường là Mg, Al, Zn) $\Rightarrow$ Biết được số mol electron và khối lượng muối do A tạo thành.

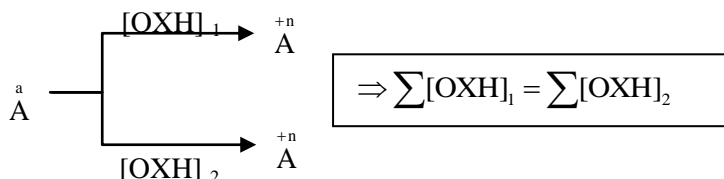
+ Biết khối lượng muối nitrat tạo thành hoặc tìm được tổng số mol electron nhận.

So sánh khối lượng muối nitrat do kim loại tạo thành với tổng khối lượng muối nitrat đề bài thu được hoặc so sánh số mol electron kim loại cho với tổng số mol electron của các chất khí nhận. Nếu có sự khác nhau về khối lượng muối hoặc số mol electron cho và nhận thì kết luận có tạo thành muối NH_4NO_3 .

5.2.4. Một chất khử (hoặc oxi hóa) phản ứng với các chất oxi hóa (hoặc khử) khác nhau

Một chất khử phản ứng với các chất oxi hóa khác nhau và đều đưa chất khử ban đầu $\overset{a}{A} \rightarrow \overset{+n}{A}$ thì số mol electron mà $[\text{OXH}]_1$ nhận bằng $[\text{OXH}]_2$

Ví dụ 1: Cho m gam kim loại Zn phản ứng hoàn toàn với dung dịch H_2SO_4 đ/n thu được 22,4 lít khí SO_2 (đktc) (không có sản phẩm khử nào khác). Nếu cho m gam kim loại Zn này vào dung dịch AgNO_3 dư thì thu được bao nhiêu gam chất rắn?

A. 108

B. 54

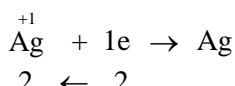
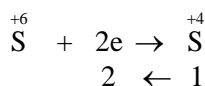
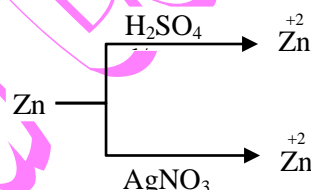
C. 216

D. 43,2

Giải:

$$n_{\text{SO}_2} = 1 \text{ mol}$$

Trong 2 trường hợp Zn đều đóng vai trò là chất khử, sau phản ứng đều đưa Zn lên $\overset{+2}{\text{Zn}}$ (tức là Zn đã cho đi hết electron và số mol electron do H_2SO_4 nhận và AgNO_3 nhận là như nhau). Ta có:

Vậy khối lượng Ag thu được là: $m_{\text{Ag}} = 2 \cdot 108 = 216 \text{ gam}$

$\Rightarrow$ Phương án C

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Cho m gam Al tác dụng với hỗn hợp HNO_3 dư thu được 0,1 mol N_2O , 0,2 mol NO, 0,2 mol N_2 (không còn sản phẩm khử nào khác). Giá trị m là?

A. 30,6g

B. 29,6g

C. 15,3g

D. 16,2g

Câu 2: Hòa tan hoàn toàn m gam Fe vào dd HNO_3 loãng, dư thì thu được 0,448 lít khí NO (đktc). Giá trị m là:

A. 1,12g

B. 11,2g

C. 0,56g

D. 5,6g

Câu 3: Hòa tan hoàn toàn 17,4 gam hỗn hợp 3 kim loại Al, Fe, Mg trong dung dịch HCl thấy thoát ra 13,44 lít khí. Nếu cho 34,8 gam hỗn hợp trên tác dụng với dung dịch CuSO_4 dư, lọc lấy toàn bộ chất rắn thu được sau phản ứng tác dụng với dung dịch HNO_3 nóng dư thì thu được V lít khí NO_2 (đktc). Giá trị V là?

A. 11,2 lít.

B. 22,4 lít.

C. 53,76 lít.

D. 76,82 lít.

Câu 4: Hòa tan hoàn toàn 43,2 gam kim loại Cu vào dung dịch HNO_3 loãng, tất cả khí NO thu được đem oxy hóa thành NO_2 rồi xục vào nước có dòng oxy để chuyển hết thành HNO_3 . Thể tích khí oxy ở đktc đã tham gia vào quá trình trên là?

- A. 5,04 lít.   B. 7,56 lít.   C. 6,72 lít.   D. 8,96 lít.

Câu 5: Chia m gam hỗn hợp 2 kim loại A, B có hóa trị không đổi thành 2 phần bằng nhau:

- Phần 1 tan hết trong dung dịch HCl, tạo ra 1,792 lít H_2 (đktc).
- Phần 2 nung trong oxy thu được 2,84 g hỗn hợp oxit.

Giá trị của m là?

- A. 1,56 gam.   B. 2,64 gam.   C. 3,12 gam.   D. 4,68 gam.

Câu 6: Chia 44 gam hỗn hợp Fe và kim loại M có hóa trị duy nhất thành 2 phần bằng nhau:

- Phần 1: Tan vừa đủ trong 2 lít dung dịch HCl thấy thoát ra 14,56 lít H_2 (đktc).
- Phần 2: Tan hoàn toàn trong dung dịch HNO_3 loãng, nóng thấy thoát ra 11,2 lít khí NO duy nhất (đktc)

a) Nồng độ mol của dung dịch HCl là

- A. 0,45M.   B. 0,25M.   C. 0,55M.   D. 0,65M.

b) Khối lượng hỗn hợp muối clorua khan thu được khi cô cạn dung dịch sau phản ứng ở phần 1?

- A. 65,54 gam.   B. 68,15 gam.   C. 55,64 gam.   D. 54,65 gam.

c) % khối lượng của Fe trong hỗn hợp ban đầu là

- A. 49,54%.   B. 47,97%.   C. 52,03%.   D. 50,91%.

d) Kim loại M là

- A. Mg.   B. Zn.   C. Al.   D. Cu.

Câu 7: Cho hỗn hợp Cu, Al làm 2 phần bằng nhau, phần 1 cho vào dd HNO_3 đặc, nguội thì có 8,96 lít khí màu nâu đỏ bay ra. Phần 2 cho vào dd HCl thì có 6,72 lít khí không màu bay ra (khí ở đktc). Phần trăm khối lượng Cu trong hỗn hợp là?

- A. 30%   B. 50   C. 75%   D. 70,33%

Câu 8: Cho m gam Mg tác dụng với dd HNO_3 dư thu được 0,8 gam hỗn hợp 2 khí N_2O và NO có tỉ khối hơi so với H_2 là 16,75 (không còn sản phẩm khử nào khác). Giá trị m là?

- A. 42g   B. 64,8g   C. 24   D. 40,38

Câu 9: Một hỗn hợp gồm 3 kim loại Al, Fe, Mg có khối lượng 26,1 gam được chia làm 2 phần đều nhau:

- Phần 1: Cho tan hết trong dung dịch HCl thấy thoát ra 10,08 lít khí.
- Phần 3: Cho tác dụng với dung dịch CuSO_4 dư, lọc lấy toàn bộ chất rắn thu được sau phản ứng đem hòa tan trong dung dịch HNO_3 nóng dư thì thu được V lít khí NO_2 . Các thể tích đều được đo ở đktc. Thể tích khí NO_2 thu được là?

- A. 26,88 lít.   B. 53,70 lít.   C. 20,16 lít.   D. 44,8 lít.

Câu 10: Cho tan hoàn toàn 3,6 gam hỗn hợp Mg và Fe trong dung dịch HNO_3 2M, thu được dung dịch D cùng hỗn hợp 0,04 mol khí NO và 0,01 mol N_2O . Cho dung dịch D tác dụng với dung dịch NaOH lấy dư, lọc và nung kết tủa đến khối lượng không đổi thu được m gam chất rắn.

a) Giá trị của m là?

- A. 2,6 gam.   B. 3,6 gam.   C. 5,2 gam.   D. 7,8 gam.

b) Thể tích HNO_3 đã phản ứng là?

- A. 0,5 lít.   B. 0,24 lít.   C. 0,26 lít.   D. 0,13 lít.

Câu 11: Cho một luồng khí CO qua m gam bột Fe_2O_3 nung nóng, thu được 14 gam hỗn hợp X gồm 4 chất rắn. Cho hỗn hợp X hòa tan hoàn toàn trong dung dịch HNO_3 thu được 2,24 lít khí NO (đktc). Giá trị của m là?

- A. 16,4 gam.   B. 11,6 gam.   C. 8,2 gam.   D. 20,5 gam.

Câu 12: Cho tan hoàn toàn 58 gam hỗn hợp A gồm Fe, Cu, Ag trong dung dịch HNO_3 2M thu được 0,15 mol NO, 0,05 mol N_2O và dung dịch D. Cô cạn dung dịch D thu được bao nhiêu gam muối khan?

- A. 120,4 gam.   B. 89,8 gam.   C. 110,7 gam.   D. Kết quả khác.

Câu 13: Cho m gam Mg tác dụng với H_2SO_4 đặc, nóng thu được 8,96 lít ở đktc hỗn hợp 2 khí H_2S và SO_2 có tỉ khối hơi so với H_2 là 20. Giá trị của m là?

A. 42g   B. 40g   C. 32,64g   D. 24g

Câu 14: Cho m gam Fe tác dụng với dd HNO_3 dư thu được 4,48 lít hỗn hợp khí A gồm NO và N_2O ở đktc. Tỉ khối hơi của A so với H_2 là 16,75. Khối lượng m gam Fe là:

A. 15,87g   B. 16,8g   C. 18,57g   D. 31,73g

Câu 15: Khử Fe_2O_3 bằng CO ở nhiệt độ cao được hỗn hợp X gồm 4 chất rắn. Chia X thành 2 phần bằng nhau. Phần một tác dụng với dung dịch HNO_3 dư, thu được 0,02 mol NO và 0,03 mol NO_2 . Phần hai cho tan hoàn toàn trong dung dịch H_2SO_4 đặc nóng thu được V lít (đktc) SO_2 . Giá trị của V là?

A. 2,24.   B. 3,36.   C. 4,48.   D. 1,008.

Câu 16: Chia hỗn hợp X gồm Al, Al_2O_3 , ZnO thành hai phần bằng nhau. Phần một cho tác dụng với dung dịch NaOH dư, thu được 0,3 mol khí. Phần 2 tan hoàn toàn trong dung dịch HNO_3 thu được 0,075 mol khí Y duy nhất. Y là?

A. NO_2 .   B. NO.   C. N_2O .   D. N_2 .

Câu 17: Cho tan hoàn toàn 7,2 gam Fe_xO_y trong dung dịch HNO_3 thu được 0,1 mol NO_2 . Công thức phân tử của oxit là

A. FeO.   B. Fe_3O_4 .   C. Fe_2O_3 .   D. Cả A và B đều đúng.

Câu 18: Cho luồng khí H_2 qua ống sứ chứa a gam Fe_2O_3 nung nóng, sau một thời gian thu được 5,2 gam hỗn hợp 4 chất rắn, hòa tan hết hỗn hợp X bằng HNO_3 thu được 0,785 mol NO_2 . Tìm a?

A. 11,48 gam.   B. 11,18 gam.   C. 11,58 gam.   D. 11,94 gam.

Câu 19: Cho CO qua ống sứ chứa m gam Fe_2O_3 nung nóng, sau một thời gian thu được 5,2 gam hỗn hợp X gồm Fe và 3 oxit, hòa tan X bằng HNO_3 được 0,05 mol khí NO_2 . Tìm m?

A. 5,6 gam.   B. 5,8 gam.   C. 6,5 gam.   D. 6,94 gam.

Câu 20: Cho m gam Al tác dụng vừa đủ với 500 ml dd HNO_3 thì thu được 4,48 lít (đktc) hỗn hợp NO và N_2O có tỉ khối hơi so với H_2 là 16,75. Giá trị của m là?

A. 2,15 gam   B. 10,8 gam   C. 7,65 gam   D. 13,5 gam

Câu 21: Hòa tan a gam hỗn hợp X gồm Mg và Al vào HNO_3 đặc, nguội dư thì thu được 3,36 lít NO_2 (ở 0°C , 2atm). Cũng a gam hỗn hợp X trên tác dụng với dd HNO_3 dư, thì thu được 1,68 lít NO (ở 0°C , 4atm). Khối lượng 2 kim loại Al và Mg trong X lần lượt là?

A. 4,05 gam và 4,8 gam   B. 5,4 gam và 3,6 gam   C. 8,01 gam và 3,6 gam   D. 3,6 gam và 8,01 gam

Câu 22: Oxi hóa chậm m gam Fe ngoài không khí thu được 12 gam hỗn hợp A gồm FeO, Fe_2O_3 , Fe_3O_4 và Fe dư. Hòa tan A vừa đủ vừa đủ bởi 200 ml dung dịch HNO_3 thu được 2,24 lít NO duy nhất (đktc). Tính m và C_M của HNO_3 ?

A. 10,08 gam và 3,2M.   B. 10,08 gam và 2M.   C. kết quả khác.   D. Không xác định được.

Câu 23: Hòa tan hoàn toàn 12 gam hỗn hợp Fe, Cu (tỷ lệ mol 1: 1) bằng axit HNO_3 thu được V lít ở đktc hỗn hợp X gồm NO, NO_2 và dung dịch Y (chứa 2 muối và axit dư) tỷ khối của X với H_2 bằng 19. Giá trị của V là?

A. 3,36 lít.   B. 2,24 lít.   C. 4,48 lít.   D. 5,6 lít.

Câu 24: Hòa tan 5,6 gam Fe bằng dung dịch H_2SO_4 loãng thu được dung dịch X. Dung dịch X phản ứng vừa đủ V ml dung dịch KMnO_4 0,5M. Giá trị của V là?

A. 20 ml.   B. 80 ml.   C. 40 ml.   D. 60 ml.

Câu 25: Cho m gam hỗn hợp X gồm Al, Cu vào dd HCl (dư), sau khi kết thúc phản ứng sinh ra 3,36 lít khí (ở đktc). Nếu cho m gam hỗn hợp X trên vào một lượng axit nitric (đặc, nguội), sau khi kết thúc phản ứng sinh ra 6,72 lít khí NO_2 (sản phẩm khử duy nhất, ở đktc). Giá trị m là?

A. 11,5 gam   B. 10,5 gam   C. 12,3 gam   D. 15,6 gam

Câu 26: Cho m gam Al và Mg tác dụng với HNO_3 đặc, nóng thu được 11,2 lít khí màu nâu đỏ (ở đktc). Nếu cho m gam Al và Mg tác dụng với H_2SO_4 đặc nóng thì thu được khí gì có thể tích bao nhiêu?

A. 5,6 lít H_2 B. 5,6 lít SO_2 C. 11,2 lít H_2S D. 11,2 lít SO_2

Câu 27: Hòa tan hoàn toàn 11,2 gam Fe vào HNO_3 dư thu được dung dịch A và 6,72 lít hỗn hợp B gồm NO và một khí X với tỉ lệ thể tích 1: 1. Khí X là?

A. N_2 .   B. N_2O .   C. NO_2 .   D. N_2O_4 .

Câu 28: Cho 1,35 gam hỗn hợp A gồm Cu, Mg, Al tác dụng với HNO_3 dư được 1,12 lít NO và NO_2 có khối lượng trung bình là 42,8. Biết thể tích khí đo ở đktc. Tổng khối lượng muối nitrat sinh ra là?

- A. 9,65. B. 7,27. C. 4,24. D. 5,69.

Câu 29: Cho m gam Al hòa tan hoàn toàn trong dung dịch HNO_3 thì thấy thoát ra 11,2 lít (đktc) hỗn hợp khí A gồm 3 khí N_2 , NO, N_2O có tỷ số mol tương ứng là 2 : 1 : 2. Giá trị m là?

- A. 2,7 gam. B. 16,8 gam. C. 3,51 gam. D. 35,1 gam.

Câu 30: Cho H_2SO_4 loãng dư tác dụng với 6,660 gam hỗn hợp 2 kim loại X và Y đều hóa trị II. Người ta thu được 0,1 mol khí đồng thời hỗn hợp giảm 6,5 gam. Hòa tan phần còn lại bằng H_2SO_4 đặc nóng người ta thấy thoát ra 0,16 gam khí SO_2 . X, Y là những kim loại nào?

- A. Hg, Zn. B. Cu, Zn. C. Cu, Ca. D. Kết quả khác.

Câu 31: Hòa tan hoàn toàn a gam Mg xong đến b gam Fe và c gam oxit sắt X trong dung dịch H_2SO_4 loãng dư thì thu được 1,23 lít khí A ở 27°C , 1 atm và dung dịch B. Lấy 1/5 dung dịch B tác dụng vừa đủ với dung dịch KMnO_4 0,05M thì hết 60 ml dung dịch C. Công thức oxit sắt đã dùng là?

- A. Fe_2O_3 . B. Fe_3O_4 . C. FeO , Fe_2O_3 . D. B và C đúng.

Câu 32: Thể tích dung dịch HNO_3 1 M cần dùng ít nhất để hòa tan hoàn toàn 1 hỗn hợp gồm 0,15 mol Fe và 0,15 mol Cu là? Biết phản ứng cho ra khí NO duy nhất.

- A. 1 lít. B. 0,6 lít. C. 0,8 lít. D. 1,2 lít.

Câu 33: Hòa tan hoàn toàn một hỗn hợp gồm hai kim loại Fe và Cu bằng dung dịch HNO_3 đặc nóng thì thu được 22,4 lít khí màu nâu. Nếu thay axit HNO_3 bằng H_2SO_4 đặc nóng thì thu được bao nhiêu lít SO_2 (các khí đo đktc).

- A. 22,4 lít. B. 11,2 lít. C. 2,24 lít. D. kết quả khác.

Câu 34: Cho m gam Al và Mg tác dụng với H_2SO_4 loãng thì thu được 11,2 lít khí ở đktc. Nếu cho m gam Al và Mg tác dụng với HNO_3 đặc, nóng thì thu được khí gì có thể tích bao nhiêu?

- A. 22,4 lít NO_2 B. 5,6 lít N_2O C. 11,2 lít NO_2 D. 11,2 lít NO

Câu 35: Cho 2,16 gam Mg tác dụng với dung dịch HNO_3 dư, sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được 0,896 lít khí NO (đktc) và dung dịch X. Khối lượng muối khan thu được khi làm bay hơi dung dịch X là?

- A. 8,88 gam. B. 13,92 gam. C. 6,52 gam. D. 13,32 gam.

Câu 36: Lấy 7,88 gam hỗn hợp A gồm 2 kim loại hoạt động X, Y có hóa trị không đổi chia làm hai phần bằng nhau:

Phần 1: Nung trong oxi dư để oxi hóa hoàn toàn thu được 4,74 gam hỗn hợp 2 oxit.

Phần 2: Hòa tan hoàn toàn trong dung dịch hỗn hợp HCl và H_2SO_4 loãng

Thể tích H_2 ở đktc là

- A. 1,12 lít. B. 0,48 lít. C. 1,92 lít. D. 6,72 lít.

Câu 37: Hòa tan 16,2 gam kim loại R hóa trị không đổi vào 5 lít dung dịch HNO_3 0,5M. Sau khi kết thúc phản ứng 5,6 lít hỗn hợp khí NO và N_2 có tỷ khối với H_2 là 14,4 (các khí đktc). Tính % thể tích và kim loại.

- A. %NO = 40%, % N_2 = 60%, R là Al. B. Kết quả khác.
C. %NO = 40%, % N_2 = 60%, R là Fe. D. %NO = 45%, % N_2 = 55%, R là Cr.

Câu 38: Cho 7,22 gam hỗn hợp X gồm Fe và khối lượng M có hóa trị không đổi. Chia X làm hai phần bằng nhau. Phần 1: Tác dụng với dung dịch HCl dư thấy thoát ra 2,128 lít H_2 (đktc). Phần 2: Tác dụng với HNO_3 dư thấy thoát ra 1,792 lít khí NO (đktc). Xác định M và % khối lượng của M trong hỗn hợp X?

- A. Al và 22,225%. B. Al và 53,68%. C. Cu và 25,87%. D. Zn và 48,12%.

Câu 39: Cho a gam hỗn hợp Mg và Al tác dụng với dung dịch H_2SO_4 loãng dư thu được 2,24 lít khí (đktc). Nếu nung a gam hỗn hợp trên trong không khí đến khối lượng không đổi thu được chất rắn có khối lượng lớn hơn khối lượng chất rắn ban đầu là bao nhiêu gam?

- A. 2,4 gam. B. 3,2 gam. C. 0,8 gam. D. 1,6 gam.

Câu 40: Cho 18,4 gam hỗn hợp 3 kim loại A, B, C tan hết trong dung dịch hỗn hợp HNO_3 , H_2SO_4 đặc nóng dư thấy thoát ra 0,3 mol NO và 0,3 mol SO_2 (không có sản phẩm nào khác). Cô cạn dung dịch được lượng muối khan là?

- A. 131,8 gam. B. 79,6 gam. C. 142,2 gam. D. 103,0 gam.

Câu 41: Cho 2,16 gam kim loại M tác dụng hoàn toàn với HNO_3 loãng thì thu được $\text{M}(\text{NO}_3)_3$, H_2O và hỗn hợp khí E chứa N_2 , N_2O . Hỗn hợp khí E có $V = 604,8$ ml (đktc) và có tỉ khối hơi so với H_2 là 18,45. Kim loại M?

A. Cr

B. Fe

C. Mg

D. Al

Câu 42: Hòa tan hoàn toàn 10,8 gam kim loại R trong H_2SO_4 đặc, đun nóng nhẹ thu được dd R và 3,36 lít khí H_2S (ở đktc). R là kim loại nào sau đây?

A. Fe

B. Al

C. Ca

D. Cu

Câu 43: Cho 58,5 gam Zn vào dung dịch HNO_3 loãng, sau khi Zn tan hết thu được 2,24 lít khí X duy nhất (đktc) khi cô cạn dung dịch thu được 178,1 gam muối khan. Khí X là?

A. N_2 .

B. NO.

C. NO_2 .D. N_2O .

Câu 44: Hòa tan hết 12 gam một kim loại chưa rõ hóa trị vào HNO_3 thu được duy nhất một khí, không màu, không mùi, không vị, không cháy có thể tích là 1,23 lít (ở 27°C , 2atm). Kim loại đó là?

A. Ca

B. Ni

C. Mg

D. Be

Câu 45: Cho 16,2 gam một kim loại M tan hoàn toàn trong dd HNO_3 dư, sinh ra 5,6 lít (đktc) hỗn hợp khí A nặng 7,2 gam NO và N_2 . M là kim loại nào sau đây?

A. Fe

B. Al

C. Zn

D. Cu

Câu 46: Cho 2,52 gam hỗn hợp Mg, Al tác dụng hết với dung dịch HCl dư thu được 2,688 lít khí đktc. Cũng cho 2,52 gam 2 kim loại trên tác dụng hết với dung dịch H_2SO_4 đặc nóng thu được 0,672 lít khí là sản phẩm duy nhất hình thành do sự khử của S^{+6} . Xác định sản phẩm duy nhất đó

A. H_2S .B. SO_2 .C. H_2 .

D. Không tìm được.

Câu 47: Cho 24 gam FeS_2 vào dung dịch H_2SO_4 đặc nóng dư, sau phản ứng chỉ thu được dung dịch và V lít khí SO_2 duy nhất (đktc). Giá trị V là?

A. 33,6 lít.

B. 24,64 lít.

C. 28,88 lít.

D. 22,4 lít.

Câu 48: Cho m gam hỗn hợp gồm FeS_2 và FeS hòa tan hết vào dung dịch HNO_3 sau phản ứng hoàn toàn thu được dung dịch A chỉ có một chất tan duy nhất và 6,72 lít khí NO (là sản phẩm khử duy nhất ở đktc). Tìm m (lưu huỳnh lên số oxi hóa +6)

A. 7,8 gam.

B. 13,9 gam.

C. 6,5 gam.

D. 13,3 gam.

Câu 49: Cho 17,6 gam hỗn hợp X gồm S, FeS, FeS_2 tan hoàn toàn trong dung dịch HNO_3 đặc nóng dư thu được V lít NO_2 duy nhất và dung dịch Y. Cho Y tác dụng với dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ dư, lọc và nung kết tủa trong không khí đến khối lượng không đổi thu được 62,6 gam chất rắn. V có giá trị?

A. 44,8

B. 47,1

C. 40,32

D. 22,4

Câu 50: Hỗn hợp X chứa FeS_2 và FeS đồng số mol. Nếu đốt cháy hoàn toàn X thì thu được 6,72 lít SO_2 (đktc). Nếu cho X tan hoàn toàn vào dung dịch H_2SO_4 đặc, nóng, dư thì lượng sản phẩm khử SO_2 duy nhất sinh ra làm mất màu vừa hết V lít dung dịch KMnO_4 0,2M. Giá trị của V là:

A. 0,12 lít

B. 0,6 lít

C. 0,24 lít

D. 2,4 lít

Câu 51: Cho tan hoàn toàn 3,76 gam hỗn hợp X ở dạng bột gồm S, FeS và FeS_2 , trong dung dịch HNO_3 thu được 0,48 mol NO_2 và dung dịch D. Cho dung dịch D tác dụng với dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ dư, lọc và nung kết tủa đến khối lượng không đổi được m gam hỗn hợp rắn. Giá trị của m là?

A. 11,650 gam.

B. 12,815 gam.

C. 13,980 gam.

D. 17,545 gam.

Cho hỗn hợp gồm 3,6 gam Mg và 5,6 gam Fe vào cốc đựng dung dịch gồm $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ và AgNO_3 sau một thời gian cho tiếp dung dịch HNO_3 dư khi chất rắn trong cốc tan hết thu được V lít khí NO duy nhất đktc. Tìm V?

A. 4,48 lít.

B. 4,25 lít.

C. 6,72 lít.

D. 3,36 lít.

Câu 52: Cho 11,36 gam hỗn hợp FeO, Fe_3O_4 , Fe_2O_3 phản ứng hết với dung dịch HNO_3 dư thu được 1,344 lít khí NO (đktc) và dung dịch X, cô cạn dung dịch X thu được m gam muối. Tìm m?

A. 38,72 gam.

B. 28,72 gam.

C. 10,82 gam.

D. 25,70 gam.

Câu 53: Hòa tan 32 gam kim loại M trong dung dịch HNO_3 dư thu được 8,96 lít hỗn hợp khí gồm NO và NO_2 . Hỗn hợp khí này có tỉ khối so với hiđro là 17. Xác định M?

A. Fe.

B. Zn.

C. Cu.

D. kim loại khác.

Câu 54: Oxit của sắt có công thức: Fe_xO_y (trong đó Fe chiếm 72,41% theo khối lượng) Khử hoàn toàn 23,2 gam oxit này bằng CO dư thì sau phản ứng khối lượng hỗn hợp khí tăng lên 6,4 gam. Hòa tan chất rắn thu được bằng HNO_3 đặc nóng thu được 1 muối và x mol NO_2 . Giá trị x là?

A. 0,45.

B. 0,6.

C. 0,75.

D. 0,9.

- Câu 55:** Đốt 8,4 gam bột Fe kim loại trong oxi thu được 10,8 gam hỗn hợp A chứa Fe_2O_3 , Fe_3O_4 và Fe dư. Hòa tan hết 10,8 gam A bằng dung dịch HNO_3 loãng dư thu được V lít NO ở đktc. Giá trị V là?
- A. 5,6 lít.   B. 2,24 lít.   C. 1,12 lít.   D. 3,36 lít.
- Câu 56:** Khử hoàn toàn 45,6 gam hỗn hợp A gồm Fe, FeO, Fe_2O_3 , Fe_3O_4 bằng H_2 thu được m gam Fe và 13,5 gam H_2O . Nếu đem 45,6 gam A tác dụng với lượng dư dung dịch HNO_3 loãng thì thể tích NO duy nhất thu được (đktc) là?
- A. 14,56 lít.   B. 17,92 lít.   C. 2,24 lít.   D. 5,6 lít.
- Câu 57:** Cho một dòng CO đi qua 16 gam Fe_2O_3 nung nóng thu được m gam hỗn hợp A gồm Fe_3O_4 , FeO, Fe và Fe_2O_3 dư và hỗn hợp khí X. Cho X tác dụng với dung dịch nước vôi trong dư được 6 gam kết tủa. Nếu cho m gam A tác dụng với dung dịch HNO_3 loãng dư thì thể tích NO duy nhất thu được ở đktc là?
- A. 0,56 lít.   B. 0,672 lít.   C. 0,896 lít.   D. 1,12 lít.
- Câu 58:** Oxi hóa x mol Fe bởi oxi thu được 5,04 gam hỗn hợp A gồm các oxit sắt. Hòa tan hết A trong dung dịch HNO_3 thu được 0,035 mol hỗn hợp Y chứa NO, NO_2 có tỷ khối so với H_2 là 19. Tính x.
- A. 0,035.   B. 0,07.   C. 1,05.   D. 1,5.
- Câu 59:** Đốt a gam bột sắt ngoài không khí, sau một thời gian sẽ chuyển thành hỗn hợp A có khối lượng 75,2 gam gồm Fe, FeO, Fe_2O_3 , Fe_3O_4 . Cho hỗn hợp A phản ứng hết với dung dịch H_2SO_4 đậm đặc, nóng thu được 6,72 lít khí SO_2 (đktc). Khối lượng a gam là?
- A. 56 gam.   B. 11,2 gam.   C. 22,4 gam.   D. 25,3 gam.
- Câu 60:** Nung m gam sắt trong không khí, sau một thời gian người ta thu được 104,8 gam hỗn hợp rắn A gồm Fe, FeO, Fe_2O_3 và Fe_3O_4 . Hòa tan hoàn toàn A trong HNO_3 2M thu được 0,15 mol NO, 0,05 mol NO_2 và dung dịch D. Cô cạn dung dịch D, khối lượng chất rắn khan thu được là?
- A. 72 gam.   B. 69,54 gam.   C. 91,28 gam.   D. kết quả khác.
- Câu 61:** Nung m gam bột Fe trong oxi thu được 3 gam hỗn hợp chất rắn X. Hòa tan hết hỗn hợp X trong dung dịch HNO_3 dư thu được 0,56 lít NO (đktc). Giá trị m là?
- A. 2,22.   B. 2,62.   C. 2,52.   D. 2,32.
- Câu 62:** Cho 5,6 gam Fe tác dụng với oxi thu được 7,36 gam hỗn hợp X gồm Fe, Fe_3O_4 và Fe_2O_3 hòa tan X trong dung dịch HNO_3 dư thu được V lít NO (đktc). Tìm V?
- A. 0,6 lít.   B. 0,8 lít.   C. 1,2 lít.   D. 0,7 lít.
- Câu 63:** Hòa tan 11,6 gam hỗn hợp A gồm Fe, FeO, Fe_3O_4 trong dung dịch HNO_3 thu được V lít hỗn hợp B gồm NO, NO_2 , có tỷ khối với H_2 bằng 19. Mặt khác nung A trong CO dư thu được 9,25 gam Fe. Tính thể tích khí B (đktc).
- A. 0,96 lít.   B. 0,48 lít.   C. 1,92 lít.   D. 5,6 lít.
- Câu 64:** Hòa tan hoàn toàn 12,42 gam Al bằng dd HNO_3 loãng (dư), thu được dd X và 1,344 lít (ở đktc) hỗn hợp khí Y gồm 2 khí N_2O và N_2 . Tỷ khối của hỗn hợp khí Y so với H_2 là 18. Cô cạn dung dịch X, thu được m gam chất rắn khan. Giá trị của m là?
- A. 97,98   B. 106,38   C. 38,34   D. 34,08
- Câu 65:** Hòa tan hết a gam hợp kim Cu, Mg bằng một lượng vừa đủ dung dịch HNO_3 40% thu được dung dịch X và 6,72 lít ở đktc hỗn hợp 2 khí NO, NO_2 có khối lượng 12,2 gam. Cô cạn dung dịch X thu được 41 gam muối khan. Tính a?
- A. 8 gam.   B. 9 gam.   C. 10 gam.   D. 12 gam.
- Câu 66:** Cho hỗn hợp gồm 2,7 gam Al và 5,6 gam Fe vào 550 ml dung dịch AgNO_3 1M. Sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được m gam chất rắn. Tìm m?
- A. 59,4 gam.   B. 64,8 gam.   C. 32,4 gam.   D. 54 gam.
- Câu 67:** Hòa tan 35,1 gam Al vào dung dịch HNO_3 loãng vừa đủ thu được dung dịch A và hỗn hợp B chứa 2 khí là N_2 và NO có phân tử khối trung bình là 29. Tính tổng thể tích hỗn hợp ở đktc thu được?
- A. 11,2 lít.   B. 12,8 lít.   C. 13,44 lít.   D. 14,56 lít.
- Câu 68:** Cho 16,2 gam kim loại M (hóa trị n) tác dụng với 0,15 mol O_2 . Hòa tan chất rắn sau phản ứng bằng dung dịch HCl dư thấy bay ra 13,44 lít H_2 ở đktc. Xác định M?
- A. Ca.   B. Mg.   C. Al.   D. Fe.

Câu 69: Cho 7,505 gam một hợp kim gồm hai kim loại tác dụng với dung dịch H_2SO_4 loãng dư thì thu được 2,24 lít H_2 , đồng thời khối lượng hợp kim chỉ còn lại 1,005 gam (không tan). Hòa tan 1,005 gam kim loại không tan này trong H_2SO_4 đặc nóng thu được 112 ml khí SO_2 . V đo ở đktc. Hai kim loại là

- A. Mg và Cu.   B. Zn và Hg.   C. Mg và Ag.   D. Zn và Ag.

Câu 70: Cho 0,125 mol 1 oxit kim loại M với dung dịch HNO_3 vừa đủ thu được NO duy nhất và dung dịch B chứa một muối duy nhất. Cô cạn dung dịch B được 30,25 gam chất rắn. Công thức oxit là

- A. Fe_2O_3 .   B. Fe_3O_4 .   C. Al_2O_3 .   D. FeO .

Câu 71: Hòa tan hoàn toàn 14,6 gam hỗn hợp X gồm Al và Sn bằng dd HCl (dư), thu được 5,6 lít H_2 (ở đktc). Thể tích khí O_2 (ở đktc) cần để phản ứng hoàn toàn với 14,6 gam hỗn hợp X là?

- A. 3,92 lít   B. 1,68 lít   C. 2,80 lít   D. 4,48 lít

Câu 72: Cho m gam kim loại A tác dụng với dung dịch HNO_3 loãng thu được 0,672 lít NO ở đktc. Cô cạn dung dịch sau phản ứng thu được 12,12 gam tinh thể $\text{A}(\text{NO}_3)_3 \cdot 9\text{H}_2\text{O}$. Kim loại A là?

- A. Al.   B. Cr.   C. Fe.   D. Không kim loại phù hợp

Câu 73: Hòa tan 3,24 gam 1 kim loại M bằng dung dịch H_2SO_4 dư thu được khí SO_2 . Hấp thụ hết SO_2 vào bình A chứa 480 ml dung dịch NaOH 0,5M, sau phản ứng phải dùng 240 ml dung dịch KOH 0,5M để phản ứng hết các chất chứa trong bình A. Kim loại M là?

- A. Cu.   B. Fe.   C. Mg.   D. Kết quả khác.

Câu 74: Hòa tan hoàn toàn 1,23 gam hỗn hợp X gồm Cu và Al vào dd HNO_3 đặc, nóng thu được 1,344 lít khí NO_2 (sản phẩm khử duy nhất, ở đktc) và dd Y. Sục từ từ khí NH_3 (dư) vào dd Y, sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được m gam kết tủa. Phần trăm về khối lượng của Cu trong hỗn hợp X và giá trị của m lần lượt là:

- A. 21,95% và 2,25   B. 78,05% và 2,25   C. 21,95% và 0,78   D. 78,05% và 0,78

Câu 75: Hòa tan hoàn toàn 8,862 g hỗn hợp gồm Al và Mg vào dd HNO_3 loãng, thu được dd X và 3,136 lít (ở đktc). Hỗn hợp Y gồm 2 khí không màu, trong đó có một khí hóa nâu trong không khí. Khối lượng của Y là 5,18g. Cho dd NaOH dư vào X và đun nóng, không có mùi khai thoát ra. % khối lượng của Al trong hỗn hợp ban đầu là?

- A. 10,52%   B. 19,53%   C. 12,80%   D. 15,25%

Câu 76: Cho 21 gam hỗn hợp gồm 3 kim loại Fe, Cu, Al tác dụng hoàn toàn với lượng dư dung dịch HNO_3 thu được 5,376 lít hỗn hợp hai khí NO, NO_2 có tỷ khối so với H_2 là 17. Tính khối lượng muối thu được sau phản ứng?

- A. 38,2 gam.   B. 38,2 gam.   C. 48,2 gam.   D. 58,2 gam.

Câu 77: Cho 2,16 gam Al tác dụng vừa đủ với V lít dung dịch HNO_3 10,5 % (d = 1,2 g/ml) thu được 0,03 mol một sản phẩm duy nhất hình thành của sự khử của N^{+5} . Tính V ml dung dịch HNO_3 đã dùng

- A. 0,6 lít.   B. 1,2 lít.   C. 1,8 lít.   D. kết quả khác.

Câu 78: Hòa tan 56 gam Fe vào m gam dung dịch HNO_3 20% thu được dung dịch X, 3,92 gam Fe dư và V lít khí ở đktc gồm 2 khí NO, N_2O có khối lượng là 14,28 gam. Tính V?

- A. 7,804 lít.   B. 8,048 lít.   C. 9,408 lít.   D. kết quả khác.

Câu 79: Hòa tan hoàn toàn 17,4 gam hỗn hợp 3 kim loại Al, Fe, Mg trong dung dịch HCl thấy thoát ra 13,44 lít khí đktc. Nếu cho 34,8 gam hỗn hợp 3 kim loại trên tác dụng với dung dịch CuSO_4 dư, lọc toàn bộ chất rắn tạo ra rồi hòa tan hết vào dung dịch HNO_3 đặc nóng thì thể tích khí thu được ở đktc là

- A. 11,2 lít.   B. 22,4 lít.   C. 53,76 lít.   D. 76,82 lít.

Câu 80: Khi cho 9,6 gam Mg tác dụng hết với dung dịch H_2SO_4 đậm đặc thấy có 49 gam H_2SO_4 tham gia phản ứng tạo muối MgSO_4 , H_2O và sản phẩm khử X. Xác định công thức của X?

- A. SO_2 .   B. S.   C. H_2S .   D. SO_2 , H_2S .

Câu 81: Hòa tan hết 16,3 gam hỗn hợp kim loại gồm Mg, Al và Fe trong dung dịch H_2SO_4 đặc, nóng thu được 0,55 mol SO_2 . Cô cạn dung dịch sau phản ứng, khối lượng chất rắn khan thu được là?

- A. 51,8 gam.   B. 55,2 gam.   C. 69,1 gam.   D. 82,9 gam.

Câu 82: Cho m_1 gam Al vào 100 ml dd gồm $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ 0,3M và AgNO_3 0,3M. Sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thì thu được m_2 gam chất rắn X. Nếu cho m_2 gam X tác dụng với lượng dư dd HCl thì thu được 0,336 lít khí (đktc). Giá trị m_1 và m_2 lần lượt là?

- A. 1,08 và 1,56   B. 1,08 và 5,43   C. 8,10 và 5,43   D. 0,54 và 5,16

Câu 83: Hòa tan hoàn toàn 12,42 gam Al bằng dung dịch HNO_3 loãng (dư), thu được dung dịch X và 1,344 lít (ở đktc) hỗn hợp khí Y gồm hai khí là N_2O và N_2 . Tỉ khối của hỗn hợp khí Y so với khí H_2 là 18. Cô cạn dung dịch X, thu được m gam chất rắn khan. Giá trị của m?

- A. 97,98.   B. 106,38.   C. 38,34.   D. 34,08.

Câu 84: Cho 3,024 gam một kim loại M tan hết trong dung dịch HNO_3 loãng, thu được 940,8 ml khí N_xO_y (sản phẩm khử duy nhất, ở đktc) có tỉ khối đối với H_2 bằng 22. Khí N_xO_y và kim loại M là?

- A. NO và Mg.   B. N_2O và Al.   C. N_2O và Fe.   D. NO_2 và Al.

Câu 85: Cho 6,72 gam Fe vào 400 ml dung dịch HNO_3 1M, đến khi phản ứng xảy ra hoàn toàn, thu được khí NO (sản phẩm khử duy nhất) và dung dịch X. Dung dịch X có thể hòa tan tối đa m gam Cu. Giá trị của m là?

- A. 1,92.   B. 0,64.   C. 3,84.   D. 3,20.

Câu 86: Hòa tan hoàn toàn 14,6 gam hỗn hợp X gồm Al và Sn bằng dung dịch HCl (dư), thu được 5,6 lít H_2 (ở đktc). Thể tích khí O_2 (ở đktc) cần để phản ứng hoàn toàn với 14,6 gam hỗn hợp X là?

- A. 3,92 lít.   B. 1,68 lít.   C. 2,80 lít.   D. 4,48 lít.

Câu 87: Hòa tan hoàn toàn 20,88 gam một oxit sắt bằng dung dịch H_2SO_4 đặc, nóng thu được dung dịch X và 3,248 lít khí SO_2 (sản phẩm khử duy nhất ở đktc). Cô cạn dung dịch X, thu được m gam muối sunfat khan. Giá trị của m là?

- A. 52,2.   B. 48,4.   C. 54,0.   D. 58,0.

Câu 88: Cho hỗn hợp gồm 1,2 mol Mg và x mol Zn dung dịch chứa 2 mol Cu^{2+} và 1 mol Ag^+ đến khi các phản ứng xảy ra hoàn toàn, thu được một dung dịch chứa 3 ion kim loại. Trong các giá trị sau đây, giá trị nào của x thỏa mãn trường hợp trên?

- A. 1,5.   B. 1,8.   C. 2,0.   D. 1,2.

Câu 89: Cho 2,24 gam bột sắt vào 200 ml dung dịch chứa hỗn hợp gồm AgNO_3 0,1M và $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ 0,5M. Sau khi các phản ứng xảy ra hoàn toàn, thu được dung dịch X và m gam chất rắn Y. Giá trị của m là?

- A. 2,80.   B. 4,08.   C. 2,16.   D. 0,64.

Câu 90: Hòa tan hoàn toàn hh 0,01 mol Fe và 0,02 mol Fe_2O_3 trong dd H_2SO_4 loãng dư thu được dd X. Cho dd KMnO_4 0,01M (đã được axit hóa) vào dd X cho tới khi xuất hiện màu hồng nhạt, đến hết V ml. V có giá trị là?

- A. 200   B. 400   C. 600   D. 1000

Câu 91: Cho 8,4 gam Fe tác dụng với HNO_3 loãng. Sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được khí NO, dung dịch A và còn lại 2,8 gam chất rắn không tan. Cô cạn dung dịch A thu được m gam muối khan. Tìm m?

- A. 18 gam.   B. 21 gam.   C. 25 gam.   D. 24 gam.

Câu 92: Hòa tan hoàn toàn hh 0,02 mol FeS_2 và 0,03 mol FeS vào lượng dư H_2SO_4 đặc nóng thu được $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$, khí SO_2 và H_2O . Hấp thụ hết SO_2 bằng một lượng vừa đủ dd thuốc tím thu được dd Y không màu, trong suốt, có pH = 2. Thể tích dd Y là?

- A. 11,4 lít   B. 22,8 lít   C. 5,7 lít   D. 17,1 lít

Câu 93: Hỗn hợp A gồm Al và Cu. Cho m gam A vào dung dịch HCl đặc, nóng dư thì thấy có 33,6 lít khí thoát ra (đktc). Cũng lấy m gam hỗn hợp A cho vào dung dịch H_2SO_4 đặc, nguội dư thì thấy có 33,6 lít khí thoát ra ở (đktc). Nếu lấy m gam hỗn hợp A cho vào dung dịch HNO_3 loãng, dư thì thu được V lít khí thoát ra (đktc). Biết rằng khí cho A vào dung dịch HNO_3 loãng, dư chỉ thu được một sản phẩm khử duy nhất không màu, hóa nâu trong không khí. Tìm V?

- A. 44,8   B. 67,2   C. 22,4   D. 54

Câu 94: Chia 1,24 gam hỗn hợp hai kim loại có hóa trị không đổi thành hai phần bằng nhau:

- Phần 1: Bị oxi hóa hoàn toàn thu được 0,78 gam hỗn hợp oxit
- Phần 2: Tan hoàn toàn trong dung dịch H_2SO_4 loãng thu được V lít H_2 (đktc). Cô cạn dung dịch thu được m gam muối khan

1. Giá trị của V là:

- A. 2,24 lít.   B. 0,112 lít.   C. 5,6 lít.   D. 0,224 lít.

2. Giá trị của m là:

- A. 1,58 gam.   B. 15,8 gam.   C. 2,54 gam.   D. 25,4 gam.

Phương pháp 6:

PHƯƠNG PHÁP SỬ DỤNG PHƯƠNG TRÌNH ION THU GỌN

6.1. Phương trình ion thu gọn

Phương trình ion thu gọn là dạng rút gọn của một phản ứng, nó cho biết sự kết hợp giữa các chất với ion hay ion với ion để hình thành chất mới.

Như vậy, những phản ứng có chung bản chất, thay vì viết từng phản ứng có thể viết chung lại thông qua phương trình ion thu gọn. Phương trình ion thu gọn chỉ áp dụng cho phản ứng có bản chất điện li nên những phản ứng không có bản chất điện li không sử dụng phương trình ion thu gọn.

Phương trình ion thu gọn thường được kết hợp với phương pháp bảo toàn electron, bảo toàn điện tích, tăng giảm khối lượng ...

6.2. Các dạng toán thường gặp

6.2.1. Phản ứng axit – bazo, bài toán pH

Axit phản ứng với bazo đều có chung bản chất là sự kết ion H^+ với OH^- để tạo thành H_2O .

Ví dụ 1: Để trung hòa 300 ml dung dịch chứa hỗn hợp HNO_3 , HCl , H_2SO_4 có $pH = 2$ cần dùng đến V lít dung dịch $Ba(OH)_2$ 0,05M. Tìm V?

A. 0,03 lít

B. 0,06 lít

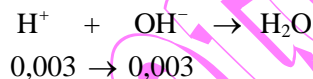
C. 0,12 lít

D. 0,015 lít

Giải:

$$pH = 2 \Rightarrow [H^+] = 0,01 \Rightarrow n_{H^+} = 0,3 \cdot 0,01 = 0,003$$

3 axit phản ứng với HNO_3 đều có chung bản chất:

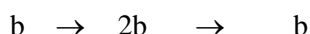
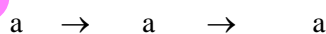
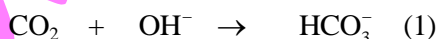
$$\Rightarrow n_{Ba(OH)_2} = \frac{0,003}{2} = 0,0015$$

$$\Rightarrow V_{Ba(OH)_2} = \frac{0,0015}{0,05} = 0,03$$

$\Rightarrow$ Phương án A

6.2.2. Phản ứng CO_2 vào dung dịch bazo

Gọi a, b là số mol của CO_2 tham gia phản ứng (1) và (2)

Dựa trên cơ sở của phản ứng (1) và (2), bài toán CO_2 phản ứng với bazo có thể giải theo phương pháp đường chéo (xem phương pháp 3) hay theo phương pháp đồ thị (xem phương pháp 4) hoặc có thể sử dụng phương pháp sử dụng chính phương trình ion thu gọn.

$$\text{Gọi } t = \frac{n_{OH^-}}{n_{CO_2}}$$

+ Nếu $t \leq 1$. Chỉ xảy ra phản ứng (1) tạo thành 1 muối HCO_3^- . Ta có: $a = n_{HCO_3^-} = n_{OH^-}$ (trường hợp này $b = 0$)

+ Nếu $1 < t < 2$. Xảy ra cả phản ứng (1) và (2) tạo thành 2 muối HCO_3^- và CO_3^{2-}

$$\begin{cases} a + b = n_{CO_2} \quad (1) \\ a + 2b = n_{OH^-} \quad (2) \end{cases} \quad (2) - (1) \Rightarrow \begin{cases} b = n_{CO_3^{2-}} = n_{OH^-} - n_{CO_2} \\ a = n_{HCO_3^-} = n_{CO_2} - b = n_{CO_2} - n_{CO_3^{2-}} \end{cases}$$

+ Nếu $t \geq 2$. Chỉ xảy ra phản ứng (2) tạo thành 1 muối CO_3^{2-} . Ta có $b = n_{\text{CO}_3^{2-}} = n_{\text{CO}_2}$ (trường hợp này $a = 0$)

Ví dụ 1: Cho 3,36 lít khí CO_2 vào 100 dung dịch chứa hỗn hợp NaOH 0,5M và Ba(OH)_2 0,8M. Sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được m gam chất kết tủa. Tìm giá trị của m ?

A. 1,97

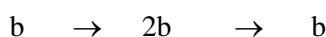
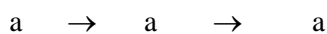
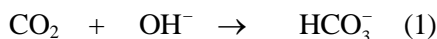
B. 15,76

C. 11,82

D. 29,55

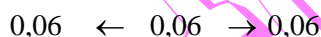
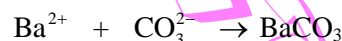
Giải:

$$n_{\text{CO}_2} = 0,15, n_{\text{OH}^-} = 0,21 \Rightarrow \frac{n_{\text{OH}^-}}{n_{\text{CO}_2}} = \frac{0,21}{0,15} = 1,4 \Rightarrow \text{Phản ứng tạo thành 2 muối}$$

$$\text{Áp dụng công thức tính trên ta có: } \begin{cases} n_{\text{CO}_3^{2-}} = 0,21 - 0,15 = 0,06 \\ n_{\text{HCO}_3^-} = 0,15 - 0,06 = 0,09 \end{cases}$$

Phản ứng (2) tạo thành CO_3^{2-} sẽ kết hợp với Ba^{2+} trong dung dịch để tạo thành chất kết tủa theo phương trình

$$\Rightarrow m_{\text{BaCO}_3} = 0,06 \cdot 197 = 11,82 \text{ gam}$$

$\Rightarrow$ Phương án C

Ví dụ 2: Cho 44,8 lít khí CO_2 hấp thụ hoàn toàn vào 1 lít dung dịch chứa hỗn hợp NaOH a M và Ba(OH)_2 0,5M thu được 78,8 gam kết tủa. Hãy xác định giá trị của a ?

A. 1,9

B. 2,9

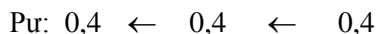
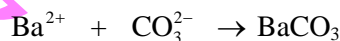
C. 2,4

D. 1,4

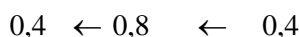
Giải:

$$n_{\text{CO}_2} = 2; n_{\text{BaCO}_3} = 0,4$$

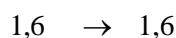
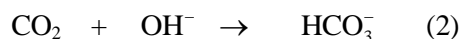
Phản ứng sinh ra kết tủa BaCO_3 tức là phải có phản ứng:

Như vậy CO_3^{2-} đã bị kết tủa hết trong phản ứng trên. Mà CO_3^{2-} được hình thành từ:

Tổng số mol CO_2 là 2 mol, đã có 0,4 mol tham gia phản ứng tạo muối trung hòa. Vậy số mol CO_2 tham gia phản ứng tạo muối axit là: $(2 - 0,4) = 1,6$ mol

$$\text{Vậy tổng số mol OH}^- \text{ đã tham gia phản ứng là: } \sum_{\text{mol}} \text{OH}^- = 0,8 + 1,6 = 2,4 \text{ mol}$$

Tổng số mol OH^- theo a là: $(a + 1)$

$$\text{Vậy ta có: } a + 1 = 2,4 \Rightarrow a = 1,4$$

$\Rightarrow$ Phương án D

6.2.3. Dung dịch axit phản ứng với muối Cacbonat

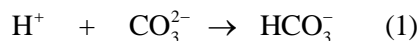
Ví dụ 1: Cho từ từ 300 ml dung dịch HCl 1M vào dung dịch chứa hỗn hợp 0,05 mol Na₂CO₃, 0,05 mol NaHCO₃ và 0,1 mol K₂CO₃ đến khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được V lít khí thoát ra ở đktc. Tìm giá trị của V?

- A. 2,24   B. 3,36   C. 4,48   D. 5,6

Giải:

$$n_{\text{CO}_3^{2-}} = 0,15; n_{\text{HCO}_3^-} = 0,05; n_{\text{H}^+} = 0,3$$

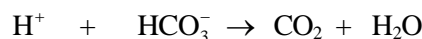
Khi cho từ từ dung dịch axit vào hỗn hợp chứa đồng thời CO_3^{2-} và HCO_3^- thì axit sẽ phản ứng CO_3^{2-} trước.

$$\text{Tb: } 0,3 \qquad 0,15$$

$$\text{Pư: } 0,15 \leftarrow 0,15 \rightarrow 0,15$$

Trong giai đoạn này chưa có khí thoát ra. Sau phản ứng (1) axit còn dư phản ứng tiếp để sinh ra khí. Lúc này trong dung dịch đã có 0,2 mol HCO_3^- .

$$0,15 \qquad 0,2$$

$$0,15 \rightarrow 0,15 \rightarrow 0,15$$

$$\Rightarrow V_{\text{CO}_2} = 0,15 \cdot 22,4 = 3,36$$

$\Rightarrow$ Phương án B

6.2.4. Kim loại phản ứng với dung dịch chứa H^+ và NO_3^-

$\text{Cu} + \text{HCl} \rightarrow$ Không phản ứng

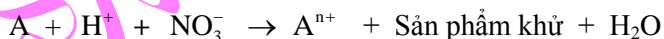
$\text{Cu} + \text{NaNO}_3 \rightarrow$ Không phản ứng

$\text{Cu} + \text{NaNO}_3 \rightarrow$ Không phản ứng

$\text{Cu} + \text{NaNO}_3 + \text{HCl} \rightarrow$ Khí không màu hóa nâu trong không khí.

Dung dịch chứa hỗn hợp H^+ và NO_3^- có vai trò như là HNO_3 . Quá trình viết phản ứng dạng phân tử đôi khi gặp khó khăn về sản phẩm và mất thời gian (đặc biệt trong bài thi trắc nghiệm, thời gian là Vàng). Việc viết phương trình dạng ion thu gọn sẽ giải quyết những khó khăn đó.

Để giải quyết những bài toán phức tạp dạng này ngoài việc sử dụng phương trình ion thu gọn còn kết hợp thêm phương pháp bảo toàn điện tích, bảo toàn electron.

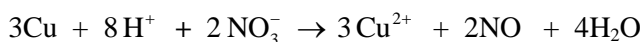
Ví dụ 1: Cho 3,2 gam Cu tác dụng với 100 ml dung dịch hỗn hợp HNO_3 0,8M và H_2SO_4 0,2M (sản phẩm khử duy nhất là khí NO). Số gam muối khan thu được là?

- A. 7,9 gam và 0,672 lít   B. 8,84 gam và 0,896 lít
C. 5,64 gam và 0,448 lít   D. 10,08 gam và 0,224 lít

Giải:

$$n_{\text{Cu}} = 0,05; n_{\text{H}^+} = 0,12; n_{\text{NO}_3^-} = 0,08$$

Phương trình ion thu gọn của phản ứng là:

$$\text{Tb: } 0,05 \qquad 0,12 \qquad 0,08$$

$$\text{Pư: } 0,045 \leftarrow 0,12 \rightarrow 0,03 \rightarrow 0,045 \rightarrow 0,03$$

$$\Rightarrow V_{\text{NO}} = 0,03 \cdot 22,4 = 0,672 \text{ lít}$$

Dung dịch thu được sau phản ứng bao gồm: Cu^{2+} (0,045 mol)

Toàn bộ H^+ đã hết nên SO_4^{2-} chuyển hóa hết vào muối: SO_4^{2-} (0,02 mol)

Số mol NO_3^- là : 0,05 mol

Tổng khối lượng muối khan thu được là: $m_{\text{Muối}} = m_{\text{Cu}^{2+}} + m_{\text{NO}_3^-} + m_{\text{SO}_4^{2-}} = 7,9 \text{ gam}$

⇒ Phương án A

6.2.4. Bán phản ứng

Bán phản ứng có thể coi là một dạng của phương trình ion thu gọn nhưng trong phương trình ion thu gọn đầy đủ có đầy đủ các thành phần “bản chất” của phản ứng còn bán phản ứng thì chỉ có một nửa. Chúng ta hay gặp là bán phản ứng khử (sự khử). Bán phản ứng khử cho biết quá trình hình thành sản phẩm khử như thế nào.

Ví dụ 1: Khi cho m gam 2 kim loại là Al và Cu tác dụng vừa đủ với V lít dung dịch HNO_3 0,5M thu được 6,72 lít khí NO duy nhất (đktc). Hãy xác định thể tích của HNO_3 đem phản ứng?

A. 1,2

B. 2,4

C. 3,6

D. 0,8

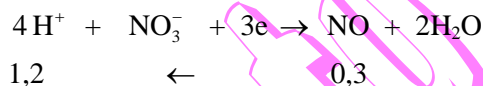
Giải:

$n_{\text{NO}} = 0,3 \text{ mol}$

C1: Có thể tính lượng HNO_3 tham gia phản ứng bằng cách tính (Xem phần 5.2.3)

$$\sum_{\text{mol}} \text{HNO}_3 = n_{\text{NO}_3^-} (\text{muối}) + n_{\text{N}} (\text{trong sản phẩm khử})$$

C2: Sử dụng bán phản ứng khử ta có:

Vậy $V_{\text{HNO}_3} = 1,2/0,5 = 2,4 \text{ lít}$

⇒ Phương án B

6.2.5. Kim loại phản ứng với dung dịch muối

Kim loại phản ứng với dung dịch muối đảm bảo theo nguyên tắc chất khử mạnh sẽ phản ứng với chất oxy hóa mạnh trước sau đó mới đến chất oxy hóa yếu sau.

Ví dụ 1: Nhúng một thanh sắt nặng 100 gam vào 100 ml dung dịch hỗn hợp gồm $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ 0,2M và AgNO_3 0,2M. Sau một thời gian lấy thanh kim loại ra, rửa sạch làm khô cân được 101,72 gam (giả thiết các kim loại tạo thành đều bám hết vào thanh sắt). Khối lượng sắt đã phản ứng là?

A. 2,16 gam.

B. 0,84 gam.

C. 1,72 gam.

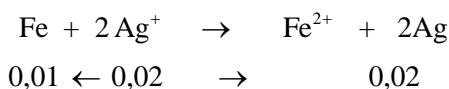
D. 1,40 gam.

Giải:

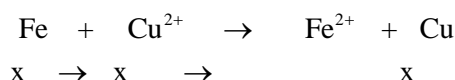
C1: Giải bài toán theo phương pháp bảo toàn electron

C2: Giải bài toán theo phương pháp sử dụng phương trình ion thu gọn kết hợp tăng giảm khối lượng hoặc bảo toàn khối lượng.

Cho Kim loại Fe vào dung dịch chứa hỗn hợp Ag^+ và Cu^{2+} thì Fe phản ứng với Ag^+ trước

Sau đó với Cu^{2+}

Ta có: $m_{\text{Fe}} (\text{ban đầu}) - m_{\text{Fe}} (\text{phản ứng}) + m_{\text{Chất rắn}} = 101,72$

$$\Leftrightarrow 100 - 56(x + 0,01) + 0,02 \cdot 108 + 64x = 101,72$$

$$\Leftrightarrow x = 0,015$$

⇒ Vậy khối lượng của Fe đã phản ứng là: $(0,01 + 0,015) \cdot 56 = 1,4 \text{ gam}$

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Để phản ứng hết 20 gam hỗn hợp axit HCl, HNO₃ và H₂SO₄ cần dùng vừa đủ 200 ml Ca(OH)₂ 1M. Hãy tính khối lượng muối khan thu được sau khi cô cạn dung dịch sau phản ứng?

- A. 27,6   B. 31,2   C. 34,8   D. 33,0

Câu 2: Khi trộn những thể tích bằng nhau của dung dịch A có pH = 13 và dung dịch B có pH = 2 thì thu được dung dịch có pH bằng

- A. 12,95   B. 12,65   C. 1,35   D. 1,05

Câu 3: X là dung dịch H₂SO₄ 0,02M, Y là dung dịch NaOH 0,035M. Khi trộn lẫn dung dịch X với dung dịch Y ta thu được dung dịch Z có thể tích bằng tổng thể tích hai dung dịch mang trộn và có pH = 2. Tỷ lệ thể tích giữa dung dịch Y và dung dịch X là

- A. 1:2   B. 2:1   C. 3:2   D. 2:3

Câu 4: Cho V lít dung dịch Ba(OH)₂ 0,025M vào 100ml dung dịch gồm HNO₃ và HCl (có pH = 1), thu được dung dịch có pH = 2. Giá trị của V là

- A. 0,60.   B. 0,45.   C. 0,15.   D. 0,25.

Câu 5: Cho hỗn hợp gồm 1,12 gam Fe và 1,92 gam Cu vào 400 ml dung dịch chứa hỗn hợp gồm H₂SO₄ 0,5M và NaNO₃ 0,2M. Sau khi các phản ứng xảy ra hoàn toàn, thu được dung dịch X và khí NO (sản phẩm khử duy nhất). Cho V ml dung dịch NaOH 1M vào dung dịch X thì lượng kết tủa thu được là lớn nhất. Giá trị tối thiểu của V là?

- A. 240 ml.   B. 120 ml.   C. 360 ml.   D. 400 ml.

Câu 6: Cho từ từ 150 ml dd HCl 1M vào 500 ml dung dịch A gồm Na₂CO₃ và NaHCO₃ thì thu được 1,008 lít khí (đktc) và dung dịch B. Cho dung dịch B tác dụng với dung dịch Ba(OH)₂ dư thì thu được 29,55 gam kết tủa. Nồng độ mol của Na₂CO₃ và NaHCO₃ trong dung dịch A lần lượt là?

- A. 0,18M và 0,26M   B. 0,21M và 0,18M   C. 0,21M và 0,32M   D. 0,2M và 0,4M

Câu 7: Hấp thụ hoàn toàn 7,84 lít CO₂ (đktc) vào 200 ml dung dịch chứa hỗn hợp NaOH 1M và KOH aM. Sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được dung dịch A. Làm bay hơi cẩn thận dung dịch A thu được 36,5 gam muối khan. Hãy tìm giá trị của a?

- A. 1   B. 2   C. 1,5   D. 2,5

Câu 8: Hấp thụ hoàn toàn V(lít) CO₂ (đktc) vào bình đựng 200ml dung dịch X (NaOH 1M và Na₂CO₃ 0,5M). Kết tinh dung dịch thu được sau phản ứng (chỉ làm bay hơi nước) thì thu được 30,5g chất rắn khan. Giá trị của V là ?

- A. 6,72   B. 7,84   C. 5,712   D. 5,6

Câu 9: Hòa tan 0,56 gam Fe vào 100 ml dung dịch hỗn hợp HCl 0,2M và H₂SO₄ 0,1M thu được V lít H₂ đktc. Tính V?

- A. 179,2 ml.   B. 224 ml.   C. 264,4 ml.   D. 336 ml.

Câu 10: Cho 2,24 gam bột sắt vào 200 ml dung dịch chứa hỗn hợp gồm AgNO₃ 0,1M và Cu(NO₃)₂ 0,5M. Sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn, thu được dung dịch X và m gam chất rắn Y. Giá trị của m là?

- A. 2,80.   B. 4,08.   C. 2,16.   D. 0,64.

Câu 11: Cho hỗn hợp gồm 2,7 gam Al và 5,6 gam Fe vào 550 ml dung dịch AgNO₃ 1M. Sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được m gam chất rắn. Tìm m?

- A. 59,4 gam.   B. 64,8 gam.   C. 32,4 gam.   D. 54 gam.

Câu 12: Cho 1,2 gam Mg vào 100 ml dung dịch hỗn hợp gồm HCl 1,5M và NaNO₃ 0,5M sau phản ứng chỉ thu được V lít khí dạng đơn chất (không có phản ứng sản phẩm khử nào khác). Thể tích V (đktc) bằng?

- A. 0,224 lít.   B. 0,56 lít.   C. 1,12 lít.   D. 5,6 lít.

Câu 13: Cho Cu dư vào V lít dung dịch HNO₃ 4M được V₁ lít khí NO, cho Cu dư vào V lít dung dịch chứa HNO₃ 3M và H₂SO₄ 1M thu được V₂ lít khí NO (V₁, V₂ đo đktc). Mối quan hệ V₁ và V₂ là?

- A. $V_1 = V_2$. B. $V_1 > V_2$. C. $V_1 < V_2$. D. kết quả khác.

Câu 14: Cho 7,36 gam hỗn hợp X gồm Fe và Mg vào 200 ml dd HNO_3 3M và HCl 1M thu được dd Y và 3,584 lít khí NO duy nhất (đktc). Hãy cho biết dd Y có thể hòa tan tối thiểu bao nhiêu gam Cu?

- A. 3,84 gam B. 5,12 gam C. 6, 4 gam D. 7,68 gam

Câu 15: Đổ từ từ đến hết 100 ml dung dịch AgNO_3 2,5M vào 100 ml dung dịch FeCl_2 1M thu được m gam kết tủa, m có giá trị là

- A. 34,1 gam. B. 28,7 gam. C. 10,8 gam. D. 25,1 gam.

Câu 16: Thực hiện hai thí nghiệm: Cho 3,84 gam Cu phản ứng với 80 ml dung dịch chứa HNO_3 1M thoát ra V_1 lít NO. Cho 3,84 gam Cu phản ứng với 80 ml dung dịch chứa HNO_3 1M và H_2SO_4 0,5M thoát ra V_2 lít khí NO (các khí đo cùng đktc). Quan hệ giữa V_1 và V_2 là

- A. $V_2 = V_1$. B. $V_2 = 2V_1$. C. $V_2 = 2,5V_1$. D. $V_2 = 1,5V_1$.

Câu 17: Cho 1,2 gam Mg vào 100 ml dung dịch hỗn hợp gồm HCl 1,5M và NaNO_3 0,5M sau phản ứng chỉ thu được V lít khí dạng đơn chất (không có phản ứng sản phẩm khử nào khác) và dung dịch A. Khối lượng muối khan khi cô cạn dung dịch A là?

- A. 8,47 B. 7,675 C. 9 D. 5,545

Câu 18: Hòa tan 2,7 gam Al vào 100 ml dung dịch hỗn hợp gồm NaNO_3 0,3M và NaOH 1,2M. Sau khi kết thúc các phản ứng thu được V lít khí ở (đktc). Giá trị của V và số mol NaOH còn dư là:

- A. 1,12 lít và 0,09 mol B. 1,344 lít và 0,02 mol
C. 0,672 lít và 0,04 mol D. 0,672 lít và 0,05 mol

Câu 19: Hấp thụ hoàn toàn 11,2 lít khí CO_2 (đktc) vào 200 ml dung dịch hỗn hợp gồm KOH aM và $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 1M. Sau phản ứng hoàn toàn thu được 19,7 gam kết tủa. Giá trị của a:

- A. 2. B. 1. C. 4. D. 2,5.

Câu 20: Hấp thụ hoàn toàn 2,688 lít CO_2 (đktc) vào 2,5 lít dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ aM, thu được 15,76 gam kết tủa, giá trị của a là

- A. 0,04M. B. 0,05M. C. 0,35M. D. 0,140M.

Câu 21: Thêm từ từ đến hết dung dịch chứa 0,03 mol HCl vào dung dịch chứa 0,02 mol K_2CO_3 lượng CO_2 thu được (đktc) là?

- A. 0,112 lít. B. 0,336 lít. C. 0,224 lít. D. 0,448 lít.

Câu 22: Cho từ từ dung dịch chứa a mol HCl vào dung dịch chứa b mol Na_2CO_3 đồng thời khuấy đều, thu được V lít khí (đktc) và dung dịch X. Cho nước vôi trong dư vào dung dịch X thấy có kết tủa xuất hiện. Viết biểu thức liên hệ giữa V, a, b ?

- A. $V = 11,2(a-b)$. B. $V = 22,4(a+b)$. C. $V = 11,2(a+b)$. D. $V = 22,4(a-b)$.

Câu 23: Cho từ từ V lít dung dịch Na_2CO_3 1M vào V_1 lít dung dịch HCl 1M thu được 2,24 lít CO_2 (đktc). Cho từ từ V_1 lít HCl 1M vào V lít dung dịch Na_2CO_3 1M thu được 1,12 lít CO_2 (đktc). Vậy V và V_1 tương ứng là :

- A. $V = 0,2$ lít; $V_1 = 0,25$ lít B. $V = 0,25$ lít ; $V_1 = 0,2$ lít
C. $V = 0,15$ lít; $V_1 = 0,2$ lít D. $V = 0,2$ lít ; $V_1 = 0,15$ lít

Câu 24: Một dung dịch A chứa a mol NaHCO_3 và b mol Na_2CO_3 , khi cho thêm (a+b) mol CaCl_2 hoặc (a+b) mol $\text{Ca}(\text{OH})_2$ vào dung dịch A thì lượng kết tủa trong hai trường hợp lần lượt?

- A. 100(a+b) gam và 100(a+b) gam. B. 100a gam và 100a gam.
C. 100b gam và 100b gam. D. 100b gam và 100(a+b) gam.

Câu 25: Thêm từ từ 300ml dung dịch HCl 1M vào 200ml dung dịch hỗn hợp gồm Na_2CO_3 1M và NaHCO_3 0,5M được dung dịch A và giải phóng V lít khí CO_2 đktc . Cho thêm nước vôi vào dung dịch A tới dư thu được m gam kết tủa trắng. Giá trị của m và V là?

- A. 15 gam và 3,36 lít B. 15 gam và 2,24 lít C. 10 gam và 3,36 lít D. 20 gam và 2,24 lít

Câu 26: Cho m gam hỗn hợp Zn và Fe tác dụng CuSO_4 dư. Sau khi kết thúc các phản ứng lọc bỏ dung dịch thu được m gam bột rắn. Tính thành phần phần trăm theo khối lượng của Zn trong hỗn hợp ban đầu.

- A. 90,27%. B. 85,30%. C. 82,20%. D. 12,67%.

Câu 27: Dung dịch X chứa hỗn hợp gồm Na_2CO_3 1,5M và KHCO_3 1M. Nhỏ từ từ từng giọt cho đến hết 200 ml dung dịch HCl 1M vào 100 ml dung dịch X sinh ra V lít khí (đktc). Giá trị của V là?

Chuyên đề luyện thi Đại học môn Hóa học - Các phương pháp giải nhanh trong Hóa học**A. 4,48.****B. 1,12.****C. 2,24.****D. 3,36.**

Câu 28: Hoà tan a gam hỗn hợp Na_2CO_3 và KHCO_3 vào nước để được 400 ml dung dịch X. Cho từ từ 150 ml dung dịch HCl 1M vào dung dịch X, thu được dung dịch Y và 1,008 lít khí (đktc). Cho Y tác dụng với $\text{Ba}(\text{OH})_2$ dư, thu được 29,55 gam kết tủa. Giá trị của a là?

A. 21,03**B. 10,60****C. 13,20****D. 20,13**

Câu 29: Hấp thụ hoàn toàn 1,568 lít CO_2 (đktc) vào 500ml dung dịch NaOH 0,16M thu được dung dịch X. Thêm 250 ml dung dịch Y gồm BaCl_2 0,16M và $\text{Ba}(\text{OH})_2$ a mol/l vào dung dịch X thu được 3,94 gam kết tủa và dung dịch Z. Tính a?

A. 0,04M**B. 0,02M****C. 0,015M****D. 0,03M**

Câu 30: Dung dịch X chứa 0,1 mol FeCl_2 , 0,2 mol FeSO_4 . Tính thể tích dung dịch KMnO_4 0,8M (trong môi trường axit H_2SO_4) đủ để oxi hóa hoàn toàn các chất X là?

A. 0,145 lít.**B. 0,125 lít.****C. 0,095 lít.****D. 0,075 lít.**

Câu 31: Cho m gam Al vào 100 ml dung dịch chứa $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ 0,3M và AgNO_3 0,3M thu được chất rắn A. Khi cho A tác dụng với HCl dư thu được 0,336 lít khí. Giá trị m và khối lượng A là?

A. 1,08g và 5,16g**B. 1,08g và 5,43g****C. 0,54g và 5,16g****D. 8,1g và 5,24g**

Câu 32: Cho bột sắt vào dung dịch chứa hỗn hợp gồm 0,02 mol AgNO_3 và 0,01 mol $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$. Sau khi các phản ứng kết thúc, thu được 3 gam chất rắn Y. Vậy Y bao gồm?

A. Ag, Fe, Cu.**B. Ag, Fe.****C. Ag, Cu.****D. Fe, Cu.**

Câu 33: Hỗn hợp X gồm CO và NO có tỉ khối hơi so với H_2 là 14,5. V(l) hỗn hợp X tác dụng vừa đủ với 1,6g O_2 được hỗn hợp Y. Cho Y sục vào 200 ml dung dịch NaOH 2M được 200ml dung dịch A. Số chất tan trong dung dịch A và nồng độ của một chất trong dung dịch A là

A. 4 và 0,25M**B. 4 và 0,20M****C. 3 và 0,20M****D. 3 và 0,25M**

Câu 34: Ngâm một lá kẽm nặng 100 g trong 100ml dung dịch chứa $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ 3M lẫn với $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ 1M. Sau phản ứng, lấy lá kẽm ra khỏi dung dịch, rửa nhẹ, sấy khô, đem cân thấy lá kẽm có khối lượng là:

A. 113,9 g.**B. 74g.****C. 139,9 g.****D. 90 g.**

Câu 35: Cho 10,8 gam hỗn hợp A gồm Mg và Fe tác dụng với 500 ml dung dịch AgNO_3 0,8M, sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được dung dịch B và 46 gam chất rắn D. Thành phần % khối lượng của một kim loại trong hỗn hợp A là?

A. 22,32%**B. 25,93%****C. 51,85%****D. 77,78%**

Câu 36: Cho hỗn hợp X (Cu, Zn) vào 500 ml dung dịch $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$ 0,5M, khi phản ứng kết thúc thu được dung dịch Y và chất rắn Z. Cho Z vào dung dịch H_2SO_4 loãng không thấy khí thoát ra. Dung dịch Y cho tác dụng với dung dịch NH_3 dư được m gam kết tủa. Giá trị của m là?

A. 45,0.**B. 69,5.****C. 90,0.****D. 27,5.**

Câu 37: Dung dịch X chứa 0,01 mol $\text{Fe}(\text{NO}_3)_3$ và 0,15 mol HCl có khả năng hòa tan tối đa bao nhiêu gam Cu kim loại? (Biết NO là sản phẩm khử duy nhất)

A. 3,92 gam.**B. 3,2 gam.****C. 2,88 gam.****D. 5,12 gam.**

Câu 38: hành hai thí nghiệm: Cho m gam Fe dư tác dụng V_1 lít dung dịch $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ 1M. Cho m gam Fe dư vào V_2 lít dung dịch AgNO_3 0,1M. Sau khi phản ứng xảy ra hoàn toàn, khối lượng chất rắn thu được ở hai thí nghiệm đều bằng nhau. Giá trị V_1 so với V_2 là?

A. $V_1 = V_2$.**B. $V_1 = 10V_2$.****C. $V_1 = 5V_2$.****D. $V_1 = 2V_2$.**

Phương pháp 7:

PHƯƠNG PHÁP TĂNG GIẢM KHỐI LƯỢNG

7.1. Cơ sở phương pháp

Trong phản ứng hóa học, sự biến đổi từ chất này sang chất khác kèm theo sự tăng hoặc giảm về khối lượng. Khối lượng tăng hoặc giảm bao nhiêu có mối liên hệ chặt chẽ với tỉ lệ mol của các chất.

Dựa vào sự tăng hoặc giảm khối lượng khi chuyển hóa 1 mol chất X sang 1 hay nhiều mol chất Y (không quan tâm các dạng trung gian) ta có thể tính được số mol của các chất liên quan và ngược lại nếu biết số mol của các chất liên quan thì ta cũng có thể biết được khối lượng tăng hay giảm bao nhiêu.

Ví dụ: 1 mol $\text{CH}_3\text{OH} \rightarrow 1 \text{ mol } \text{CH}_3\text{ONa}$ khối lượng tăng lên 22 gam

$\Rightarrow 0,1 \text{ mol } \text{CH}_3\text{OH}$ phản ứng, khối lượng tăng 2,2 gam. Hoặc ngược lại.

Để làm được bài toán theo phương pháp tăng giảm khối lượng cần:

+ Xác định đúng tỉ lệ giữa các chất đã biết với chất cần xác định (thường không quan tâm tới dạng trung gian), để làm được điều này thường áp dụng bảo toàn nguyên tố.

+ Với tỉ lệ đã xác định như trên thì khối lượng tăng hay giảm bao nhiêu.

7.2. Các dạng toán thường gặp

7.2.1. Kim loại phản ứng với dung dịch axit

Ví dụ 1: Cho m gam hỗn hợp kim loại Al và Fe phản ứng vừa đủ với V lít dung dịch HCl 0,2M cho tới khi khí ngừng thoát ra thu được dung dịch D. Cô cạn dung dịch D thu được (m + 3,55) gam chất rắn khan. Tính V của dung dịch HCl đã dùng?

A. 0,5 lít

B. 0,4 lít

C. 1 lít

D. 0,8 lít

Giải:

Từ m gam $(\text{Al} + \text{Fe}) \xrightarrow{\text{HCl}} (\text{Al}^{3+}, \text{Fe}^{2+}, \text{Cl}^-)$ (m + 3,55). Khối lượng tăng lên là khối lượng Cl^- thêm vào (3,55 gam)

$$\Rightarrow n_{\text{Cl}^-} = n_{\text{HCl}} (\text{phản ứng}) = \frac{3,55}{35,5} = 0,1$$

$$\Rightarrow V_{\text{HCl}} = \frac{0,1}{0,2} = 0,5 \text{ lít}$$

$\Rightarrow$ Phương án A

7.2.2. Khử oxit kim loại

Mặc dù không biết chất rắn X bao gồm những gì nhưng khối lượng X giảm so với M_2O_n . Khối lượng giảm chính là khối lượng Oxi của oxit mất đi cũng chính bằng khối lượng tăng thêm của hỗn hợp CO (H_2).

Ví dụ 1: Dẫn luồng khí CO đi qua 40 gam hỗn hợp CuO, Fe_2O_3 sau một thời gian thấy khối lượng chất rắn trong bình giảm còn 33,6 gam. Dẫn toàn bộ khí sinh ra từ phản ứng trên vào dung dịch nước vôi trong dư thu được m gam kết tủa. Giá trị của m là?

A. 78,8 gam

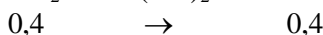
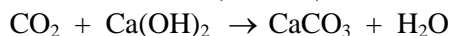
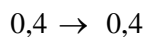
B. 40 gam

C. 30 gam

D. 60 gam

HDG:

Khối lượng oxit ban đầu giảm bằng khối lượng oxi mất đi. $m_{\text{O}} = 40 - 33,6 = 6,4 \text{ gam} \Rightarrow n_{\text{O}} = \frac{6,4}{16} = 0,4$

Khối lượng kết tủa là: $0,4 \cdot 100 = 40 \text{ gam}$

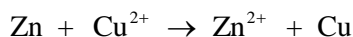
$\Rightarrow$ Phương án B

7.2.3. Kim loại tác dụng với muối

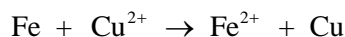
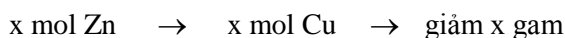
Ví dụ: Cho m gam hỗn hợp bột Zn và Fe vào lượng dư dung dịch CuSO_4 . Sau khi kết thúc phản ứng lọc bỏ phần dung dịch thu được m gam bột rắn. Thành phần % theo số mol của Zn trong hỗn hợp ban đầu là:

- A. 90,28 %   B. 85,30 %   C. 88,89 %   D. 11,21 %

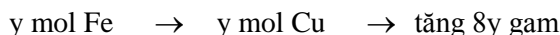
Giải:

Theo phương trình: 1 mol Zn (65 gam) tạo ra 1 mol Cu (64 gam) giảm 1 gam

Theo phương trình: 1 mol Fe (56 gam) tạo ra 1 mol Cu (64 gam) tăng 8 gam

Do khối lượng trước và sau không đổi nên khối lượng giảm (mất đi) và khối lượng tăng (thêm vào) là bằng nhau:

$$\Leftrightarrow x = 8y$$

$$\text{Chọn } y = 1 \Rightarrow x = 8$$

$$\Rightarrow \% \text{ Số mol của Zn là: } \frac{8}{9} \cdot 100\% = 88,89\%$$

$\Rightarrow$ Phương án C

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Nung một hỗn hợp gồm a mol FeCO_3 , b mol FeS_2 trong bình kín không khí dư. Sau khi phản ứng hoàn toàn đưa bình về nhiệt độ ban đầu thu được chất rắn duy nhất là Fe_2O_3 và hỗn hợp khí. Biết áp suất trong bình trước và sau phản ứng bằng nhau, mối liên hệ giữa a và b là? (không đáng kể)

- A. $a = 0,5b$.   B. $a = b$.   C. $a = 4b$.   D. $a = 2b$.

Câu 2: Hòa tan 24 gam hỗn hợp 2 kim loại X, Y bằng dung dịch HCl thu được 26,84 gam muối. Thể tích H_2 thu được (đktc) là?

- A. 1,12 lít.   B. 0,896 lít.   C. 1,344 lít.   D. 0,672 lít.

Câu 3: Lấy 2,98 gam hỗn hợp X gồm Zn và Fe cho vào 200ml dung dịch HCl 1M, sau khi phản ứng hoàn toàn ta cô cạn (trong điều kiện không có oxi) thì được 6,53 gam chất rắn. Thể tích khí H_2 bay ra (đktc) là?

- A. 0,56 lít.   B. 1,12 lít.   C. 2,24 lít.   D. 4,48 lít.

Câu 4: Cho luồng khí CO đi qua ống sứ đựng 6,3 gam hỗn hợp FeO và Fe_2O_3 đun nóng. Sau khi kết thúc phản ứng khối lượng chất rắn trong ống sứ là m gam. Cho khí đi qua khỏi ống sứ hấp thụ vào nước vôi trong có 5 gam kết tủa, khối lượng m ban đầu là?

- A. 5,5 gam.   B. 5,8 gam.   C. 6,0 gam.   D. 6,4 gam.

Câu 5: Nung 99,9 gam hỗn hợp gồm Na_2CO_3 và NaHCO_3 cho đến khi khối lượng hỗn hợp không đổi được 68,9 g chất rắn. Nếu cho 99,9g X vào dung dịch HCl dư thu được tối đa bao nhiêu lít CO_2 (đktc)?

- A. 14,56 lít   B. 25,76 lít   C. 23,52 lít   D. 19,04 lít

Câu 6: Nung m gam hỗn hợp X gồm $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ và AgNO_3 trong bình kín không chứa không khí, sau phản ứng hoàn toàn thu được chất rắn Y và 10,64 lít hỗn hợp khí Z (đktc). Cho Y tác dụng với dung dịch HCl dư, kết thúc phản ứng còn lại 16,2 gam chất rắn không tan. Giá trị của m là?

- A. 44,30.   B. 52,80.   C. 47,12.   D. 52,50.

Câu 7: Đem nung nóng m gam $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ một thời gian rồi dừng lại, làm nguội và đem cân thấy khối lượng giảm 0,54 gam so với ban đầu. Khối lượng muối $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ đã bị nhiệt phân là

- A. 1,88 gam.   B. 0,47 gam.   C. 9,40 gam.   D. 0,94 gam.

Câu 8: Nhúng một thanh sắt nặng 100 gam vào 100 ml dung dịch hỗn hợp gồm $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ 0,2M và AgNO_3 0,2M. Sau một thời gian lấy thanh kim loại ra, rửa sạch làm khô cân được 101,72 gam (giả thiết các kim loại tạo thành đều bám hết vào thanh sắt). Khối lượng sắt đã phản ứng là?

- A. 2,16 gam.   B. 0,84 gam.   C. 1,72 gam.   D. 1,40 gam.

Câu 9: Cho hỗn hợp X gồm NaCl và NaBr tác dụng với dung dịch AgNO_3 dư thì lượng kết tủa thu được sau phản ứng bằng khối lượng AgNO_3 đã tham gia phản ứng. Thành phần % khối lượng NaCl trong X là

- A. 27,88%.   B. 13,44%.   C. 15,20%.   D. 24,50%.

Câu 10: Nhúng thanh Zn vào 200 ml dung dịch CuSO_4 . Sau một thời gian lấy thanh Zn vào đem cân thấy khối lượng thanh Zn giảm 0,1 g. Cho dung dịch NaOH dư vào dung dịch sau phản ứng thu được 4,9 g kết tủa. Tính C_M của CuSO_4 ban đầu?

- A. 0,5M   B. 0,75M   C. 1,0M   D. 1,25M

Câu 11: Cho 27,4 gam Ba vào 200 gam dung dịch CuSO_4 16%, sau các phản ứng hoàn toàn thu được dung dịch X. Dung dịch X có khối lượng thay đổi so với khối lượng dung dịch CuSO_4 ban đầu là

- A. giảm 38,4 gam.   B. tăng 27,0 gam.   C. giảm 38,8 gam.   D. giảm 39,2 gam.

Câu 12: Hỗn hợp X gồm NaBr và NaI . Cho hỗn hợp X tan trong nước thu được dung dịch A. Nếu cho brom dư vào dung dịch A, sau phản ứng hoàn toàn, cô cạn thấy khối lượng muối khan thu được giảm 7,05 gam. Nếu sục khí clo dư vào dung dịch A, phản ứng hoàn toàn, cô cạn dung dịch thấy khối lượng muối khan giảm 22,625 gam. Thành phần % khối lượng của một chất trong hỗn hợp X là

- A. 39,1%   B. 64,3%   C. 47,8%   D. 35,9%

Câu 13: Hòa tan hoàn toàn 80 gam hỗn hợp X gồm CuSO_4 , FeSO_4 và $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$ trong đó S chiếm 22,5% về khối lượng trong nước được dung dịch X. Thêm NaOH dư vào X, lọc kết tủa đem nung trong môi trường không có không khí đến khối lượng không đổi thu được a gam chất rắn Y. Giá trị của a và b lần lượt là?

- A. 30 gam   B. 40 gam   C. 35 gam   D. 45 gam

Câu 14: Chia 156,8 gam hỗn hợp L gồm FeO , Fe_3O_4 , Fe_2O_3 thành hai phần bằng nhau. Cho phần thứ nhất tác dụng hết với dung dịch HCl dư được 155,4 gam muối khan. Phần thứ hai tác dụng vừa đủ với dung dịch M là hỗn hợp HCl , H_2SO_4 loãng thu được 167,9 gam muối khan. Số mol của HCl trong dung dịch M là?

- A. 1,75 mol   B. 1,50 mol   C. 1,80 mol   D. 1,00 mol

Câu 15: Cho 1,84 g hỗn hợp hai muối ACO_3 và BCO_3 tác dụng hết với dung dịch HCl thu được 0,672 lít CO_2 (đkc) và dung dịch X. Khối lượng muối của dung dịch X là?

- A. 2,17 gam   B. 3,17 gam   C. 4,17 gam   D. 2,6 gam

Câu 16: Hoà tan 13,8 gam hỗn hợp X gồm Li, Na, K vào nước thu được V lít khí H_2 (đktc) và dung dịch Y. Sục CO_2 dư vào dung dịch Y thu được 50,4 gam muối. Giá trị của V là

- A. 5,60.   B. 8,96.   C. 13,44.   D. 6,72.

Câu 17: Nhúng một thanh Mg vào 200 ml dung dịch $\text{Fe}(\text{NO}_3)_3$ 1M, sau một thời gian lấy thanh kim loại ra cân lại thấy khối lượng tăng 0,8 gam. Khối lượng Mg đã phản ứng là:

- A. 4,1 gam.   B. 3 gam.   C. 4,8 gam.   D. 1,44 gam.

Câu 18: Cho V lít dung dịch Z chứa đồng thời FeCl_3 1M và $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$ 0,5M tác dụng với dung dịch Na_2CO_3 có dư, phản ứng kết thúc thấy khối lượng dung dịch sau phản ứng giảm 69,2 gam so với tổng khối lượng của các dung dịch ban đầu. Giá trị của V là:

- A. 0,2 lít.   B. 0,24 lít.   C. 0,237 lít.   D. 0,336 lít.

Câu 19: Nung 46,7 gam hỗn hợp Na_2CO_3 và NaNO_3 đến khối lượng không đổi thu được 41,9 gam chất rắn. Khối lượng Na_2CO_3 trong hỗn hợp đầu là

- A. 21,2 gam.   B. 25,5 gam.   C. 21,5 gam.   D. 19,2 gam.

Câu 20: Sục hết một lượng khí clo vào dung dịch hỗn hợp NaBr và NaI , đun nóng thu được 2,34 g NaCl . Số mol hỗn hợp NaBr và NaI đã phản ứng là

- A. 0,1 mol.   B. 0,15 mol.   C. 0,02 mol.   D. 0,04 mol.

Phương pháp 8:

PHƯƠNG PHÁP QUY ĐỔI

8.1. Nguyên tắc

Phương pháp quy đổi nhằm mục đích đưa bài toán ban đầu từ dạng hỗn hợp phức tạp thành dạng đơn giản hơn. Từ đó làm cho phép tính trở nên đơn giản hơn.

Quy đổi phải đảm bảo theo nguyên tắc: + Bảo toàn về nguyên tố và khối lượng của chúng
+ Bảo toàn số oxi hóa

Việc hình thành phương pháp quy đổi dựa trên cơ sở đã biết là:

1. Oxit Fe_3O_4 được coi như là hỗn hợp FeO và Fe_2O_3 với số mol như nhau. Tùy vào trường hợp cụ thể, ta có thể quy đổi hỗn hợp này thành hỗn hợp kia và ngược lại.

2. Hỗn hợp gồm Fe , FeO , Fe_2O_3 , Fe_3O_4 có thể coi như là hỗn hợp của (Fe với Fe_2O_3) hoặc (FeO và Fe_2O_3) hoặc (Fe_2O_3 với Fe_3O_4) hoặc (Fe , FeO , Fe_2O_3)

3. Pirit Sắt FeS_2 được coi là hỗn hợp của FeS và S . Hoặc Cu_2S được coi là hỗn hợp CuS và S .

8.2. Các dạng toán thường gặp

8.2.1. Quy đổi nhiều chất thành 2 hoặc 1 chất

Ví dụ 1: Cho hỗn hợp X gồm các oxit FeO và Fe_2O_3 với số mol bằng nhau vào dung dịch H_2SO_4 loãng, dư. Đến khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được dung dịch D. Sục khí NH_3 đến dư vào dung dịch D, lọc bỏ kết tủa và đem nung ngoài không khí đến khối lượng không đổi thì thu được 24,0 gam chất rắn. Khối lượng của FeO và Fe_2O_3 tương ứng trong hỗn hợp X?

A. 3,6 và 8

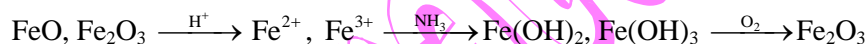
B. 7,2 và 16,8

C. 7,2 và 16

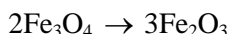
D. 8 và 16

Giải:

Có thể sơ đồ hóa bài toán như sau:

Vì FeO và Fe_2O_3 có số mol như nhau nên có thể coi đây là Fe_3O_4 . Chu trình của bài toán là chu trình bảo toàn nguyên tố Fe nên ta có:

$$0,1 \leftarrow 0,15$$

$$\Rightarrow n_{\text{FeO}} = 0,05 \Rightarrow m_{\text{FeO}} = 0,05 \cdot 72 = 3,6 \text{ gam}$$

$$\Rightarrow n_{\text{Fe}_2\text{O}_3} = 0,05 \Rightarrow m_{\text{Fe}_2\text{O}_3} = 0,05 \cdot 160 = 8 \text{ gam}$$

$\Rightarrow$ Phương án A

Ví dụ 2: Oxi hóa chậm m gam Fe ngoài không khí thu được 12 gam hỗn hợp A gồm FeO , Fe_2O_3 , Fe_3O_4 và Fe dư. Hòa tan A vừa đủ vừa đủ bởi 200 ml dung dịch HNO_3 thu được 2,24 lít NO duy nhất (đktc). Tính m?

A. 10,08 gam.

B. 8,4 gam.

C. 5,6 gam.

D. Không xác định được

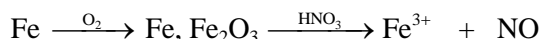
Giải:

Có thể sơ đồ hóa bài toán như sau:

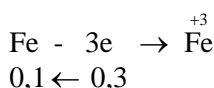
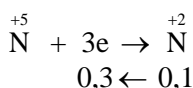

Ngoài cách giải đưa về công thức như trong phần sử dụng phương pháp bảo toàn electron (xem phần phương pháp 5), trong phần này sẽ cung cấp thêm cho các em phương pháp quy đổi. Có nhiều cách quy đổi sau đây là 3 trong số đó:

Cách 1: Quy hỗn hợp (Fe , FeO , Fe_3O_4 , Fe_2O_3) thành hỗn hợp (Fe , và Fe_2O_3)

Như vậy có thể dễ dàng nhận thấy khi Fe , Fe_2O_3 tác dụng với HNO_3 chỉ có Fe tham gia phản ứng oxi hóa khử. Theo bảo toàn ta có:

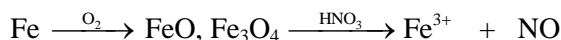

Vậy khối lượng của Fe là : $0,1.56 = 5,6$ gam

$$\Rightarrow m_{\text{Fe}_2\text{O}_3} = 12 - 5,6 = 6,4 \Rightarrow m_{\text{Fe}} (\text{trong Fe}_2\text{O}_3) = \frac{6,4}{160} \cdot 2.56 = 4,48$$

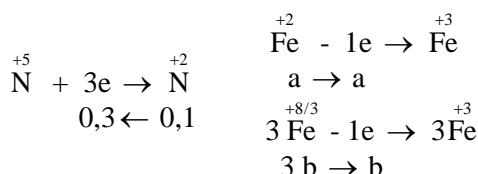
Vậy khối lượng Fe ban đầu chính là khối lượng Fe có trong hỗn hợp oxit : $4,48 + 5,6 = 10,08$ gam

Cách 2: Quy đổi hỗn hợp (Fe, FeO, Fe₃O₄, Fe₂O₃) thành (FeO và Fe₃O₄)

Khi hỗn hợp oxit phản ứng với HNO₃ thì cả 2 đều tham gia phản ứng oxi hóa khử:

Gọi số mol của FeO và Fe₃O₄ lần lượt là a và b.

$$\text{Ta có: } 72a + 232b = 12 \quad (1)$$

$$a + b = 0,3 \quad (2)$$

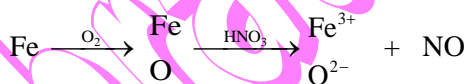
Giải hệ (1) và (2) ta có: $a = 0,36$ và $b = -0,06$

$$\Rightarrow \text{Tổng khối lượng của Fe là: } 0,36.56 - 0,06.3.56 = 10,08$$

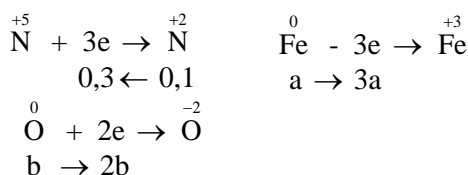
8.2.2. Quy đổi hỗn hợp về các nguyên tố tương ứng

(Ví dụ trên)

Cách 3: Quy đổi hỗn hợp (Fe, FeO, Fe₃O₄, Fe₂O₃) thành (Fe và O)

Gọi a, b lần lượt là số mol của Fe và O. Ta có: $56a + 16b = 12 \quad (1)$

$$\text{Áp dụng bảo toàn electron ta có: } 0,3 + 2b = 3a \quad (2)$$

Giải hệ (1) và (2) ta có: $a = 0,18$ và $b = 0,12$

$$\text{Vậy khối lượng của Fe là: } 0,18.56 = 10,08 \text{ gam}$$

Nhận xét: Qua bài toán này nói riêng cũng như những bài toán quy đổi nói chung: Có thể có nhiều cách quy đổi nhưng việc lựa chọn dạng quy đổi như thế nào cho phù hợp để thuận tiện cho việc tính toán thì đó thuộc về kỹ năng. Mà kỹ năng được phát triển là cả 1 một quá trình rèn luyện.

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Hỗn hợp D gồm Fe₃O₄, FeO có số mol bằng nhau, hòa tan m gam D vào dung dịch H₂SO₄ loãng dư, dung dịch thu được làm mất màu vừa đủ 400 gam dung dịch Br₂ 2%. Giá trị của m là?

A. 15,2 gam.

B. 18,24 gam.

C. 12,16 gam.

D. 21,28 gam.

Chuyên đề luyện thi Đại học môn Hóa học - Các phương pháp giải nhanh trong Hóa học

Câu 2: Cho a gam hỗn hợp A gồm FeO, CuO, Fe₃O₄ có số mol bằng nhau tác dụng hoàn toàn với lượng vừa đủ 250 ml dung dịch HNO₃. Khi đun nóng nhẹ được dung dịch B và 3,36 lít hỗn hợp khí C gồm NO₂ và NO (đktc) có tỷ khối so với H₂ là 21. Tìm a và C_M HNO₃?

- A. 43,2 và 6,9.   B. 23,04 và 1,28.   C. 52,7 và 2,1.   D. 93 và 1,05.

Câu 3: Cho tan hoàn toàn 3,76 gam hỗn hợp X ở dạng bột gồm S, FeS và FeS₂, trong dung dịch HNO₃ thu được 0,48 mol NO₂ và dung dịch D. Cho dung dịch D tác dụng với dung dịch Ba(OH)₂ dư, lọc và nung kết tủa đến khối lượng không đổi được m gam hỗn hợp rắn. Giá trị của m là?

- A. 11,650 gam.   B. 12,815 gam.   C. 13,980 gam.   D. 17,545 gam.

Câu 4: Hòa tan hoàn toàn hh 0,01 mol FeS₂, 0,01 mol S và 0,04 mol FeS vào lượng dư H₂SO₄ đặc nóng thu được Fe₂(SO₄)₃, khí SO₂ và H₂O. Hấp thụ hết SO₂ bằng một lượng vừa đủ dung dịch KMnO₄ thu được dung dịch Y không màu, trong suốt, có pH = 2. Thể tích dd Y là?

- A. 11,4 lít   B. 22,8 lít   C. 5,7 lít   D. 17,1 lít

Câu 5: Hỗn hợp X gồm FeO, Fe₃O₄ và Fe₂O₃. Để khử hoàn toàn 3,04 gam hỗn hợp X cần vừa đủ 0,1gam H₂. Hòa tan hết 3,04 g X bằng H₂SO₄ đặc, nóng thu được khí SO₂ đktc, thể tích khí SO₂ thu được là (ml)?

- A. 336   B. 448   C. 224   D. 112

Câu 6: Cho 11,36 gam hỗn hợp FeO, Fe₃O₄, Fe₂O₃ phản ứng hết với dung dịch HNO₃ dư thu được 1,344 lít khí NO (đktc) và dung dịch X. Cô cạn dung dịch X thu được m gam muối. Tìm m?

- A. 38,72 gam.   B. 28,72 gam.   C. 10,82 gam.   D. 25,70 gam.

Câu 7: Cho 9,12 gam hỗn hợp FeO, Fe₃O₄, Fe₂O₃ tác dụng với dung dịch HCl dư, sau phản ứng hoàn toàn dung dịch 7,62 gam FeCl₂ và m gam FeCl₃. Tìm m

- A. 9,75 gam.   B. 13,92 gam.   C. 6,52 gam.   D. 13,32 gam.

Câu 8: Nung m gam sắt trong không khí, sau một thời gian người ta thu được 104,8 gam hỗn hợp rắn A gồm Fe, FeO, Fe₂O₃ và Fe₃O₄. Hòa tan hoàn toàn A trong HNO₃ 2M thu được 0,15 mol NO, 0,05 mol NO₂ và dung dịch D. Cô cạn dung dịch D, khối lượng chất rắn khan thu được là?

- A. 72 gam.   B. 69,54 gam.   C. 91,28 gam.   D. kết quả khác.

Câu 9: Cho 23,2 gam hỗn hợp A gồm FeO, Fe₃O₄ và Fe₂O₃ phản ứng vừa đủ với 400 ml dung dịch HCl 2M. Nếu cho CO dư qua 23,2 gam hỗn hợp A thì thu được bao nhiêu gam chất rắn (phản ứng xảy ra hoàn toàn)?

- A. 16,8 gam.   B. 11,2 gam.   C. 6,4 gam.   D. 12,8 gam.

Câu 10: Thổi một luồng khí CO dư đi qua ống đựng hỗn hợp 2 oxit Fe₂O₃ và CuO nung nóng đến khi phản ứng xảy ra hoàn toàn thu được 2,32 gam hỗn hợp kim loại. Khí thoát ra được đưa vào bình đựng dung dịch Ca(OH)₂ dư thấy có 5 gam kết tủa trắng. Khối lượng hỗn hợp 2 oxit kim loại ban đầu?

- A. 3,12 gam.   B. 3,21 gam.   C. 4 gam.   D. 4,2 gam.

Câu 11: Đốt a gam bột sắt ngoài không khí, sau một thời gian sẽ chuyển thành hỗn hợp A có khối lượng 75,2 gam gồm Fe, FeO, Fe₂O₃, Fe₃O₄. Cho hỗn hợp A phản ứng hết với dung dịch H₂SO₄ đậm đặc, nóng thu được 6,72 lít khí SO₂ (đktc). Khối lượng a gam là?

- A. 56 gam.   B. 11,2 gam.   C. 22,4 gam.   D. 25,3 gam.

Phương pháp 9: PHƯƠNG PHÁP TỰ CHỌN LƯỢNG CHẤT

9.1. Cơ sở phương pháp

Trong khi giải các bài toán hóa học, không ít trường hợp bài toán không cho một cơ sở dữ liệu nào cụ thể, tất cả các dữ kiện đều ở các chỉ số tương đối như % khối lượng, tỉ khối, nồng độ phần trăm ... Tức là bài toán không phụ thuộc vào lượng chất ban đầu phản ứng. Trong những bài toán như vậy ta có thể lựa chọn một giá trị cụ thể để làm sao việc tính toán sẽ thuận lợi nhất mà không ảnh hưởng đến kết quả.

9.2. Các dạng toán thường gặp

9.2.1. Tự chọn số mol chất phản ứng

Ví dụ 1: Cho a mol N_2 và a mol H_2 vào bình kín có sẵn chất xúc tác, sau khi nung nóng bình một thời gian rồi đưa về nhiệt độ ban đầu thấy áp suất trong bình giảm 10% so với áp suất trước phản ứng. Hiệu suất tổng hợp NH_3 là?

A. 30%.

B. 10%.

C. 40%.

D. 20%.

Giải:

Vì bài toán không phụ thuộc vào số mol chất ban đầu nên ta chọn số mol N_2 và H_2 ban đầu là 1 mol.

Bđ: 1   1

Pư: $x \rightarrow 3x \rightarrow 2x$

Cb: (1-x)   (1-3x)   2x

Tổng số mol chất khí ban đầu là 2 mol

Tổng số mol khí sau phản ứng là: $(2 - 2x)$ mol

Áp suất lúc sau giảm đi 10% so với ban đầu tức là số mol cũng giảm 10% so với ban đầu. Ta có:

$$2 - (2 - 2x) = 10\% \cdot 2$$

$$\Rightarrow x = 0,1$$

$$\Rightarrow \text{Hiệu suất phản ứng là: } H = \frac{2x}{1} \cdot 100\% = 30\%$$

$\Rightarrow$ Phương án A

Trong bài toán trên, cứ 4 mol chất tham gia thì tạo thành 2 mol chất sản phẩm, nghĩa là số mol khí đã giảm đi 2 mol và bằng với số mol NH_3 tạo thành (hoặc số mol khí giảm đi bao nhiêu chính là số mol NH_3 được tạo thành)

Số mol khí ban đầu là 2 mol. Áp suất giảm 10% thì số mol cũng giảm 10%, và số mol khí giảm là số mol NH_3 được tạo thành: $10\% \cdot 2 = 0,2$ mol

$$\Rightarrow n_{NH_3} = 0,2 \Rightarrow H = 30\%$$

Ví dụ 2: Nung nóng hỗn hợp X gồm N_2 và H_2 với bột Fe một thời gian thu được hỗn hợp Y. Cho Y đi qua dung dịch HCl dư thu được hỗn hợp Z có thể tích bằng một nửa của Y và tỉ khối hơi của Z so với H_2 là 7,5. Tính hiệu suất tổng hợp NH_3 ?

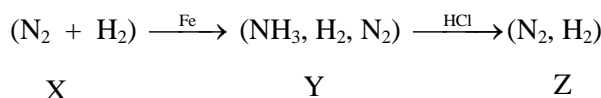
A. 75%.

B. 66,67%.

C. 33,33%.

D. 50%.

Giải:

Áp dụng theo phương pháp đường chéo ta có:

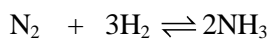
$$\begin{array}{ccc} N_2 (M=28) & & 13 \\ & \searrow \quad \nearrow & \\ & \overline{M}=15 & \\ & \nearrow \quad \searrow & \\ H_2 (M=2) & & 13 \end{array} \Rightarrow \frac{n_{N_2}}{n_{H_2}} = \frac{1}{1}$$

Nhận xét: Tỉ khối của một hỗn hợp chỉ phụ thuộc vào tỉ lệ mol giữa các thành phần mà không phụ thuộc vào tổng số mol.

Bài toán này không phụ thuộc vào tổng số mol khí lúc đầu hoặc lúc sau. Để thuận lợi và dễ dàng trong việc tính toán chọn số mol hỗn hợp Z là 2 mol

$$\Rightarrow n_{H_2} = n_{N_2} = 1 \text{ mol.}$$

Khi cho Y qua dung dịch HCl thấy thể tích giảm một nửa $\Rightarrow n_{NH_3} = 2 \text{ mol}$

Bđ: a   b

Pư: 1   ← 3   ← 2

Cb: 1   1   2

Vậy, số mol ban đầu của N_2 là 2 mol, số mol của H_2 là 4 mol

$$\text{Vậy } H = \frac{3}{4} \cdot 100\% = 75\%$$

$\Rightarrow$ Phương án A

9.2.2. Tự chọn khối lượng chất phản ứng

Ví dụ 1: Khi cho a gam dung dịch H_2SO_4 nồng độ C% tác dụng với lượng dư hỗn hợp Na, Mg thì lượng khí H_2 thoát ra bằng 4,5% lượng dung dịch axit đã dùng. Coi lượng nước bay hơi không đáng kể. Tính C% của dung dịch H_2SO_4 ?

A. 20 %

B. 30 %

C. 40 %

D. 98 %

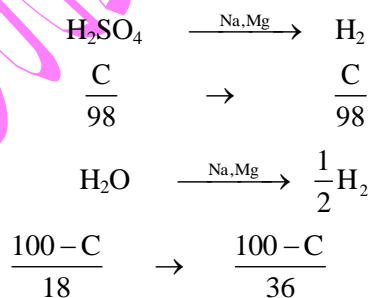
Giải:

Chọn a = 100 gam $\Rightarrow$ khối lượng của H_2 thoát ra là: $4,5\% \cdot 100 = 4,5 \text{ gam}$

$$m_{H_2SO_4} = C \Rightarrow n_{H_2SO_4} = \frac{C}{98}$$

$$\Rightarrow \text{Khối lượng của } H_2O \text{ là: } (100 - C) \Rightarrow n_{H_2O} = \frac{100 - C}{18}$$

Khi phản ứng với lượng dư (Na, Mg) ta có:

$$\text{Vậy ta có: } \left(\frac{C}{98} + \frac{100 - C}{36} \right) \cdot 2 = 4,5$$

$\Rightarrow$ Vậy C $\approx$ 30%

$\Rightarrow$ Phương án B

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Nung m gam một loại quặng chứa 80% CaCO_3 (còn lại là tạp chất trơ) sau một thời gian thu được hỗn hợp rắn trong đó CaO chiếm 46,5% về khối lượng. Tính H của phản ứng?

- A. 60 %   B. 65 %   C. 70 %   D. 75%

Câu 2: Một loại đá chứa CaCO_3 (80%); Al_2O_3 (10,2%); Fe_2O_3 (9,8%). Nung đá ở nhiệt độ cao thu được chất rắn có khối lượng bằng 78% khối lượng đá trước khi nung. Tính % CaO trong đá sau khi nung?

- A. 30%   B. 40%   C. 50%   D. 20%

Câu 3: Một hỗn hợp khí X gồm N_2 và H_2 có tỉ khối so với hiđro là 4,25. Nung nóng X với bột Fe một thời gian để tổng hợp ra NH_3 , sau phản ứng thu được hỗn hợp khí Y có tỉ khối $d_{\text{X/Y}} = 0,8$. Tính hiệu suất phản ứng?

- A. 25%   B. 33,33%   C. 40%   D. 80%

Câu 4: Nung hỗn hợp SO_2 , O_2 có số mol bằng nhau trong một bình kín có thể tích không đổi với chất xúc tác thích hợp. Sau một thời gian, đưa bình về nhiệt độ ban đầu thấy áp suất trong bình giảm 10% so với áp suất ban đầu. Hiệu suất của phản ứng đã xảy ra bằng:

- A. 40%   B. 50%   C. 20%   D. 75%

Câu 5: Cho m gam hỗn hợp bột Zn và Fe vào lượng dư dung dịch CuSO_4 . Sau khi kết thúc phản ứng lọc bỏ phần dung dịch thu được m gam bột rắn. Thành phần % khối lượng của Zn trong hỗn hợp ban đầu là?

- A. 11,11 %   B. 53,71 %   C. 88,89 %   D. 46,29 %

Câu 6: Nếu hoà tan a gam hỗn hợp A chứa Fe, FeO, Fe_2O_3 bằng dung dịch HCl dư thì lượng khí thoát ra bằng 1% khối lượng hỗn hợp ban đầu. Nếu khử a gam hỗn hợp A bằng H_2 nóng dư thì thu được một lượng nước bằng 21,15% khối lượng hỗn hợp ban đầu. Tính phần trăm theo khối lượng của FeO trong hỗn hợp A?

- A. 36%   B. 26 %   C. 50 %   D. 33,36 %

Câu 7: Nung nóng 1,32a gam hỗn hợp $\text{Mg}(\text{OH})_2$ và $\text{Fe}(\text{OH})_2$ trong không khí đến khối lượng không đổi thu được chất rắn có khối lượng bằng a gam. Tính % khối lượng của mỗi oxit tạo ra?

- A. MgO (40%) và Fe_2O_3 (60%)   B. MgO (60%) và FeO (40%)
C. MgO (60%) và Fe_2O_3 (40%)   D. MgO (40%) và FeO (60%)

Câu 8: Lấy 30a gam $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ cho vào một cốc rồi đun nóng. Sau một thời gian thu được chất rắn A có khối lượng là 19,2a gam. Tính thành phần phần trăm của CuO trong chất rắn A?

- A. 20,83%   B. 79,17%   C. 41,66%   D. 58,34%

Câu 9: Một hỗn hợp khí A gồm CO, CO_2 . Trộn A với không khí theo tỉ lệ thể tích 1:4, sau khi đốt cháy hết khí CO thì hàm lượng phần trăm(%) thể tích của N_2 trong hỗn hợp mới thu được tăng 3,36% so với hỗn hợp trước phản ứng. Thành phần % thể tích của CO và CO_2 trong hỗn hợp A lần lượt là? (Giả thiết không khí chỉ có N_2 , O_2 trong đó O_2 chiếm 1/5 thể tích không khí)

- A. 49,88 % và 50,12%   B. 50,12 % và 49,88%   C. 40% và 60%   D. 60% và 40%

Câu 10: Nung nóng hỗn hợp X gồm N_2 và H_2 với bột Fe một thời gian thu được hỗn hợp Y. Cho Y đi qua dung dịch HCl dư thu được hỗn hợp Z có thể tích bằng một nửa của Y và tỉ khối hơi của Z so với H_2 là 7,5. Tính hiệu suất tổng hợp NH_3 ?

- A. 75%.   B. 66,67%.   C. 33,33%.   D. 50%.